

370.114
5287 0
5 3

การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา
เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ปริญญานิพนธ์

ของ

ธำรงค์ น่วมศิริ

8 เม.ย. 2535

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการ

ปริญญาดุษฎีบัณฑิต

เมษายน 2527

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

176725

การทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา

เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ของนัก เรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

บทคัดย่อ

ของ

ตำรวจ น่วยศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

เมษายน ๒๕๒๗

การศึกษาค้นคว้านี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ เปรียบเทียบ เหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนจริยศึกษาโดยการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์ สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอน กับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจริมอนุสรณ์ 1 สังกัดกลุ่มโรงเรียนน้ำพูน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอท่าปลา อุตรดิตถ์ ปีการศึกษา 2526 จำนวน 33 คน แยกกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 17 คน ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง กลุ่มควบคุม 16 คน ได้รับการสอนจริยศึกษาตามแผนการสอนของกรมวิชาการ ทั้งสองกลุ่มนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สอนเอง โดยใช้เวลาในการสอนกลุ่มละ 36 คาบ คาบละ 20 นาที เมื่อเสร็จสิ้นการทดลองได้ทำการทดสอบผู้เรียนด้วยแบบวัดเหตุผลเชิงจริยธรรม และประเมินพฤติกรรมเชิงจริยธรรมจากแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งใช้เวลาสังเกตนับจากวันเสร็จสิ้นการทดลองสอนเป็นเวลา 2 สัปดาห์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้เรียนที่เรียนโดยการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกับ ผู้เรียนที่เรียนจากแผนการสอนของกรมวิชาการ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และ 0.01 ตามลำดับ ทั้งนี้โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

THE EXPERIMENTAL STUDY ON USING NEWS AS SIMULATION IN TEACHING
FOR DEVELOPING MORAL REASONING AND MORAL BEHAVIORS
IN PRATHOM SUKSA VI STUDENTS

AN ABSTRACT

BY

TAMRONG NAUMSIRI

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

April 1984

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

.....
..... ประธาน
..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ

.....
..... ประธาน
..... กรรมการ
..... กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จริย์ สุวีดิษฐ์ อาจารย์ติลก ดิลกานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์วราณี ไสมประยูร ซึ่งให้คำปรึกษาและคำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.โกศล มีคุณ อาจารย์สกล เทียงแท้ และอาจารย์ คุณผี แก้วกำเนิด ที่กรุณาให้คำปรึกษาและตรวจภาพของเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณประธานกลุ่มน้ำหมัน ครูใหญ่ และคณะครูทุกโรงเรียนที่กรุณาให้ความสะดวกในการทดลองหาคูณภาพของเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณอาจารย์วราพงษ์ สุพรรณ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนจริมอนุสรณ์ 1 อาจารย์สมชัย ขวัญแย้ม อาจารย์เสียงใจ สุพรรณ อาจารย์อำไพ น่วมศิริ คณะครูโรงเรียนจริมอนุสรณ์ 1 ที่ให้ความสะดวก และชอบใจนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ให้ความสนใจและตั้งใจเรียนเป็นอย่างดี ตลอดเวลาการทดลองเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทวิชาเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ปีการศึกษา 2525 ที่ให้กำลังใจและช่วยเหลืออย่างดียิ่งในการวิเคราะห์ข่าวหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการทดลอง

ขอขอบคุณ เพื่อน และน้อง ๆ ที่มีส่วนช่วยเหลือและให้กำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภรรยา และบุตรของข้าพเจ้าที่เป็นกำลังใจทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ที่วางรากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัย และให้กำลังใจกับผู้วิจัยตลอดมา คุณค่าและประโยชน์ใด ๆ จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบให้กับคุณพ่อ คุณแม่ และครูอาจารย์ดังกล่าว

ธำรงค์ น่วมศิริ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม	8 ✓
เอกสารเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง	(17)
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในต่างประเทศ	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในประเทศ	29 ✓
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์จำลอง	34
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	36
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง	38
การดำเนินการทดลอง	41
แบบแผนในการศึกษาค้นคว้า	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	50
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	50
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	50
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	51
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	51
การดำเนินการทดลอง	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	53
อภิปรายผล	53
ข้อเสนอแนะ	55
บรรณานุกรม	57
ภาคผนวก	63

บทนำ

ภูมิหลัง

ในช่วงหลายปีมานี้ได้มีการตื่นตัวกันเป็นอย่างมากในเรื่องการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของประชาชนในชาติ ทั้งนี้ โดยเหตุที่สังคมไทยก้าวหน้าในทางวัตถุธรรมมากเกินไป จนกระทั่งละเลยในเรื่องจริยธรรมอันเป็นคุณลักษณะภายในของบุคคลที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมออกมา เราต่างก็ตระหนักกันดีอยู่แล้วว่าหากปล่อยให้พลเมืองของชาติมีจริยธรรมตกต่ำลงไปมาก ๆ แล้วการพัฒนาชาติในด้านต่าง ๆ ย่อมไม่อาจที่จะประสบผล ทั้งนี้ ก็เพราะผู้ที่จะมีส่วนอยู่มากในการพัฒนาชาติก็คือคนไทย หากคนในชาติมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์แล้ว การพัฒนาชาติย่อมไม่ประสบผล จึงนับได้ว่า การพัฒนาบุคคลเป็นสิ่งสำคัญมากประการหนึ่ง

การพัฒนาจริยธรรมที่กำลังกระทำกันมากในขณะนี้คือการพัฒนาจริยธรรมโดยปลูกฝังให้กับคนที่อยู่ในระบบโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กระดับประถมศึกษา ทั้งนี้ เนื่องจากข้อเสนอนี้ของดวงเดือน พันธุมนาวิน ที่กล่าวไว้ว่า เด็กชายหญิงในโรงเรียนนั้น มีพัฒนาการทางจริยธรรมและลักษณะมุ่งสู่อนาคตสูงตั้งแต่อายุ 11 ปีขึ้นไป โดยเฉพาะเด็กที่มาจากครอบครัวฐานะปานกลาง และสูง ฉะนั้นจึงทำให้คาดได้ว่าพัฒนาการทางจริยธรรมในบุคคลนั้นเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงอายุ 13 ปี และจะพัฒนาไปถึงจุดคงที่เริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาล และจะคงระดับจริยธรรมไว้จนเป็นผู้ใหญ่ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2520 - 206) , จากข้อความดังกล่าวแสดงว่าการอบรมปลูกฝังจริยธรรมน่าจะกระทำกับเด็กระดับประถมศึกษา เพราะหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 เองก็จัดจริยศึกษาไว้ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยได้กำหนดเนื้อหาไว้ ๖๐ ข้อ ซึ่งประกอบไปด้วยคุณธรรม ศีลธรรม และคำนิยมต่าง ๆ สำหรับการปลูกฝังจริยลักษณะนั้นหลักสูตรนี้ได้มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในทุกเนื้อหา กับได้เสนอแนะ

การจัดการเรียนการสอนไว้ในส่วนของกิจกรรม ประกอบเนื้อหา อันจะทำให้มีปัญหาการสอน
น้อยลง แต่กระนั้นก็ยังมีความสงสัยว่าการเรียนการสอนจะได้ผลตามที่หลักสูตรต้องการ
เพียงใด

นอกจากสถาบัน ที่ทำหน้าที่สอนในระบบโรงเรียน แล้วยังมีสถาบันอื่นที่ทำหน้าที่
ในการพัฒนาจริยธรรมของประชาชน นั่นก็คือสถาบันครอบครัวและสถาบันศาสนา เพราะว่
ครอบครัวนั้น เป็นสถาบันแรกที่ย้ายทอดจริยธรรมให้แก่สมาชิกโดย เหตุที่ครอบครัวให้การ
เลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด ให้ความรักความอบอุ่นแก่สมาชิกตลอดจนมีวิธีการลงโทษและให้รางวัล
แก่สมาชิกด้วย ส่วนสถาบันศาสนานั้นมีความรับผิดชอบโดยตรง ในการปลูกฝังและพัฒนา
จริยธรรม แต่อย่างไรก็ตามสถาบันครอบครัวก็ยังมีปัญหาในการพัฒนาจริยธรรมให้กับสมาชิก
ทั้งนี้สาเหตุมาจากสภาพสังคมที่ซับซ้อน แรงจูงประกอบกับภาวะ เศรษฐกิจที่บีบรัด ทำให้
สมาชิกในครอบครัวมีโอกาสพบปะกันน้อยลงปริมาณการปลูกฝังจริยธรรมก็ลดลงด้วย ส่วน
สถาบันศาสนานั้นก็มีปัญหาอัน เนื่องมาจากการเข้าร่วม เพื่อ เข้ารับการปลูกฝังโดยสมัครใจ
เมื่อสภาพสังคมรอบด้านได้แย่งชิง เวลาไปหมด โอกาสที่เยาวชนจะได้รับการปลูกฝังจาก
สถาบันนี้ก็ลดปริมาณลงด้วย

ในขณะที่เดิวก่อนนั้น เองก็มีวิถีสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการที่มีส่วนปลูกฝัง
จริยธรรมแก่เยาวชน สถาบันนั้น คือสื่อมวลชนซึ่งในที่นี้จะกล่าว เน้น เฉพาะหนังสือพิมพ์
ทั้งนี้ เพราะว่หนังสือพิมพ์ได้แพร่หลาย เข้าไปทั่วทุกที่โดยไม่มีข้อจำกัด เรื่อง เวลาและบุคคล
หนังสือพิมพ์เป็นสิ่งเร้าที่มีคุณภาพสูง เป็น เรื่องใกล้ตัว แปลกใหม่ เป็นที่น่าสนใจของผู้อ่าน
โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับ เด็ก และอีกประการหนึ่งก็คือลักษณะการถ่ายทอด เป็นไปโดยไม่มีกา
ยบังคับ ไม่มีการลงโทษ เด็กมีโอกาสที่จะทำความผิดไม่ได้

ถึงแม้ว่าหนังสือพิมพ์จะมีคุณสมบัติ เหมาะสมหลายประการในการช่วยพัฒนาจริยธรรม
ของเยาวชนก็ตามแต่ เหตุการณ์กลับปรากฏว่าข่าวสารต่าง ๆ ที่หนังสือพิมพ์เสนอขึ้นมากลับ
มิได้ช่วยในการปลูกฝังจริยธรรมแต่อย่างใด หนังสือพิมพ์บางฉบับลงข่าวที่แสดงถึงความไร
จริยธรรมโดย เหตุผล เพื่อให้หนังสือพิมพ์ของคนจำหน่ายได้มาก ๆ เมื่อบางสิ่งบางอย่างที่

ล่อแหลมต่อศีลธรรมถูกเสนอผ่านออกมาทางข่าวหนังสือพิมพ์โดยหวังผลทางการค้า ผลเสียอันสำคัญจึงตกอยู่กับ เด็กที่พลอยได้รับความไม่ถูกต้องนั้น เข้าไปด้วยทั้งนี้ เพราะ เด็กยังไม่อาจที่จะแยกแยะความดีงามความถูกต้องออกจากสิ่ง เหล่านั้นได้

ในทางตรงกันข้ามถ้าหาก เราทำให้เด็กสามารถแยกแยะความดีหรือความเลวจากข่าวหนังสือพิมพ์ได้ ข่าวหนังสือพิมพ์ที่ได้รับการใจเมตตาว่าก่อให้เกิดผลเสียกลับจะมีประโยชน์ ช่วยให้เด็กเกิดปัญญาสามารถใช้เหตุผลตัดสินความดีงามได้ จากเหตุนี้เองที่ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะใช้ข่าวหนังสือพิมพ์มาเป็นสถานการณ์จำลองสอนโดยให้เด็กอภิปรายใช้เหตุผลในการตัดสินความดีงาม เหตุผลที่ผู้วิจัยนี้เลือกใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์มาสร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษามีดังต่อไปนี้

ประการแรก ข่าวหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงไม่ได้ถูกแต่งขึ้นหรือถูก เรียงขึ้นแต่อย่างใด แม้ว่าข่าวหนังสือพิมพ์อาจจะคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงบ้าง แต่ก็ยอมรับกันว่าเป็นเรื่องที่ใกล้เคียงความจริงมาก ดังนั้น การนำข่าวเหล่านั้นมาให้เด็กใช้คิดใช้เหตุผลแล้ว เด็กย่อมจะมีพฤติกรรมการใช้เหตุผลที่ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันและตัดสินใจในการกระทำในลักษณะที่เป็นปัจจุบันมากกว่า

ประการที่สอง ข่าวหนังสือพิมพ์ส่วนมากที่เสนอ มักจะเป็นสถานการณ์ในทางลบในทางที่ไม่ควรกระทำ อันแตกต่างไปจากการสอนจริยศึกษาทั่ว ๆ ไปที่ให้ตัวอย่างหรือสถานการณ์ในทางบวกเป็นส่วนมากเพื่อให้เด็กเอาเยี่ยงอย่างหรือเลียนแบบ การเปลี่ยนแปลงการให้สถานการณ์หรือตัวอย่างในทางลบบ้างย่อมอาจช่วยให้เด็กได้คิด ใช้ปัญญา และ เหตุผลมากขึ้น

ประการที่สาม ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างความสนใจต่อเด็กมาก และมีแพร่หลายทั่วไป สะดวกกับครูในการนำมาใช้เป็นสื่อการสอน ช่วยให้การเรียนการสอนไม่น่าเบื่อหน่าย ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากการสอนจริยศึกษาแบบ เดิมที่มุ่ง เน้น เนื้อหา มาก แต่เกิดผลน้อยในด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ความแนวของโคลเบอร์ก ผู้ซึ่งได้แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 6 ระดับ และ ผลการวิจัยของโคลเบอร์กมีหลักฐานยืนยันได้ว่า เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมและสามารถทำนายพฤติกรรมเชิงจริยธรรมได้ กล่าวคือ การวิจัย พบว่าคนที่มีความเหตุผลเชิงจริยธรรมสูง จะมีพฤติกรรมแสดงออกถึงความมีจริยธรรมสูงมากกว่า ผู้ที่มีความเหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำอย่างเห็นได้ชัด (Kohlberg, 1970 : 78) นอกจากนี้ โคลเบอร์กยังมีความเห็นว่าการอบรมสั่งสอนเด็กให้มีคุณธรรมและจริยธรรมด้วยการบอกเล่า การฝึกปฏิบัติหรือการทำให้ดูเป็นตัวอย่างนั้น ไม่สามารถที่จะทำให้เด็กมีคุณธรรมและจริยธรรม ที่พึงประสงค์ได้ แต่เขาเชื่อว่าการสอนจริยธรรมให้แก่เด็กจะบรรลุเป้าหมายได้โดย สอนให้เขามีหลักในการตัดสินใจทางจริยธรรมที่ถูกต้อง ความสามารถนี้เรียกว่าความสามารถ ในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม (Kohlberg, 1970 : 58 - 63)

ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การสอนจริยธรรมตามแนวของการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่า การสอนจริยธรรมที่ต้องการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมไป ในทางที่พึงประสงค์ ด้วยการให้การฝึกการตัดสินใจในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยใช้ สถานการณ์จำลองจากข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม จะทำการตรวจสอบ ผู้เรียนว่าจะมีการใช้เหตุผลและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงขึ้น ว่าสอดคล้องกันหรือไม่ เพียงใด

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบ เหตุผลเชิงจริยธรรมของนัก เรียนระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยวิธี สอนโดยใช้สถานการณ์จำลองจากข่าวหนังสือพิมพ์และการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ
2. เพื่อ เปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้ สถานการณ์จำลองจากข่าวหนังสือพิมพ์และการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลงานวิจัยนี้เป็นแนวทางหนึ่งในการสอน เพื่อพัฒนา เหตุผล เชิงจริยธรรมและพฤติกรรม
เชิงจริยธรรมที่เหมาะสมกับ เด็กในระดับประถมศึกษา
2. ช่วยให้ครูสามารถนำวิธีการสอนนี้ไปทดลองใช้ในห้อง เรียนได้จริงต่อไป
3. ได้แผนการสอนจริยศึกษาที่สอนโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชายหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
ปีการศึกษา 2526 สังกัดกลุ่มโรงเรียนน้ำหมื่น อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายหญิง ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนจรมนุสรณ์ 1 จำนวน 33 คน

2527 ถึง 18 มีนาคม 2527 รวมทั้งหมด 72 คาบ

4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้แบ่งออกเป็น

4.1 ตัวแปรอิสระ คือ

ก. การสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง

ข. การสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

4.2 ตัวแปรตาม คือ

4.2.1 เหตุผลเชิงจริยธรรม

4.2.2 พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ถ้อยคำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง เหตุผลที่นักเรียนใช้ในการตัดสินใจหรืออยู่เบื้องหลัง
การตัดสินใจที่จะกระทำหรือไม่กระทำพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งผู้วิจัยยึดความทฤษฎีจริยธรรมของโคล เบอร์ก

สร้างขึ้นโดยใกล้ชิด มีคุณ มีลักษณะเป็นความขัดแย้งของนักศึกษาทางด้านจริยธรรม จำนวน

15 เรื่อง โดยมีเกณฑ์การตัดสินคะแนนดังนี้

คะแนน	8 - 22	ขึ้น เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ 1
คะแนน	23 - 37	ขึ้น เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ 2
คะแนน	38 - 52	ขึ้น เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ 3
คะแนน	53 - 67	ขึ้น เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ 4
คะแนน	68 - 82	ขึ้น เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ 5
คะแนน	83 - 90	ขึ้น เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ 6

2. การพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนจากขั้นหนึ่งไปสู่อีกขั้นหนึ่งที่สูงกว่าเดิม ความเหมาะสมของโคลเบอร์ก ซึ่งผู้วิจัยขอแทรกวิธีการไว้ในแผนการสอนซึ่งไว้ว่าหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง

3. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้องดีงามและเหมาะสม ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

✓ 4. สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจัดสภาพทางการเรียนที่เลียนแบบสภาพจริงเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อยู่ในสถานการณ์จริง การเสนอสถานการณ์จำลอง ใช้การผสมด้วยวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ คือ

- เล่าเรื่องให้ฟังถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
- ให้อุปภาพแล้วเล่าเรื่องประกอบ
- ให้อุปภาพแสดงบทบาทสมมติ

๕. ข่าวหนังสือพิมพ์ หมายถึง เรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในที่ต่าง ๆ และถูกนำมาตีพิมพ์ ในหนังสือพิมพ์รายวันฉบับภาษาไทย และผู้วิจัยได้เลือกข่าวเหล่านั้น นำไปให้นิสิตปริญญาโทเอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 10 คน ช่วยพิจารณาตามเกณฑ์ต่อไปนี้

- ก. เป็นข่าวที่เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา
- ข. เป็นข่าวที่สอดคล้องกับเนื้อหาจริยศึกษาที่ใช้ในการทดลอง
- ค. เป็นข่าวที่สามารถนำมาสร้างเป็นสถานการณ์จำลองได้
- ง. เป็นข่าวที่เหมาะสมวัยของเด็กในด้านการใช้ภาษา
- จ. เป็นข่าวที่มีเรื่องราวใกล้ตัวเด็กที่ทำให้สามารถเข้าใจเรื่องราวได้เป็นอย่างดี

๖. การสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง หมายถึง การสอนเพื่อปลูกฝังจริยธรรมของผู้เรียนในเนื้อหาจริยศึกษากลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยขั้นประถมศึกษา โดยนำเนื้อหาข่าวหนังสือพิมพ์มาสร้างเป็นสถานการณ์จำลองให้เด็กคิดและอภิปรายกัน เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้มาจากในแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ขั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของกรมวิชาการซึ่งมีเนื้อหาดังนี้ (กรมวิชาการ 2526 5)

- เรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- เรื่องความซื่อสัตย์สุจริต
- เรื่องความขยันหมั่นเพียร
- เรื่องการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น
- เรื่องการประหยัด
- เรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

๒ ทศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้ที่ถูกต้อง ไม่ชอบพฤติกรรมต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด สอดคล้องกับค่านิยมหรือแฉกต่างก็ได้ ทศนคติเชิงจริยธรรมมีความหมายกว้างกว่าความรู้เชิงจริยธรรม เพราะรวมเอาความรู้เชิงจริยธรรมและความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ ไว้ด้วย

๓ พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมยอมรับและงดเว้นพฤติกรรมที่สังคมไม่ยอมรับ

๔ เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ในสถานการณ์นั้น เหตุผลดังกล่าวช่วยให้ทราบถึงเหตุผลใจที่อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคลส่วนใหญ่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลและสถานการณ์เป็นสำคัญ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจิกรักษ์ ๒๕๒๐ ๒ - ๖)

สาโรช บัวศรี ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรมคือ แนวทางในการประพฤติเพื่อยุติกันได้อย่างร่มเย็นในสังคม (สาโรช บัวศรี ๒๕๒๒ ๑๖)

แปดก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศทเวทย์ ได้ให้ความหมายของจริยธรรมว่าเป็น หลักธรรมอันเป็นแนวปฏิบัติในการกระทำที่เป็นไปตามครรลองคลองธรรม มีลักษณะพิเศษคือ เป็นการให้เหตุผลประนีประนอมแก่ผู้อื่น และในเวลาเดียวกันก็เป็นประนีประนอมแก่ตัวเอง การปฏิบัติตามหลักจริยธรรมนั้น ก่อให้เกิดผลดีงามแก่ตัวเอง ผลดีที่เกิดขึ้นมี ๒ แห่งคือ ทางใจและกาย

จุดหมายปลายทางแห่งจริยธรรมคือ

- ๑ ทำให้ชีวิตมีความสุข
- ๒ ทำให้ผู้อื่นมีความสุข
- ๓ ปลดปล่อยตัวเองให้มีอิสระ

จริยธรรมจึงเป็นหลักที่มนุษย์ทุกคนควรมีเพื่อยึดเป็นหลักของชีวิต (แปดก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศทเวทย์ ๒๕๒๒ ๑๒)

ดังนั้นจากคำจำกัดความและแนวคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับจริยธรรมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว
นั้นพอจะสรุปได้ว่า จริยธรรมเป็นเรื่องของการคิด และปฏิบัติในสิ่งที่เรียกว่าดีและไม่ดีตาม
เกณฑ์ของสังคมส่วนรวม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะคือ ความรู้เชิงจริยธรรม ทศณคติ
เชิงจริยธรรม เหตุผลเชิงจริยธรรม และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจท์

เพียเจท์ (Piaget. 1948) เชื่อว่าการพัฒนาจริยธรรมตามธรรมชาติ
ของมนุษย์นั้นขึ้นอยู่กับสติปัญญาและการคิดของแต่ละบุคคล กล่าวคือสติปัญญาจะทำให้เด็ก
สามารถพิจารณาไตร่ตรองใน เหตุผลของพฤติกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับจริยธรรมได้ ยิ่งเด็กเจริญ
เติบโตขึ้นเพียงใดก็ยิ่งจะรับรู้จริยธรรมที่สูงขึ้นได้เท่านั้น เพียเจท์แบ่งพัฒนาการทางจริยธรรม
ของมนุษย์ออกเป็นสามขั้นคือ

1 ขั้นก่อนจริยธรรม เป็นขั้นที่เด็กมีอายุตั้งแต่แรกเกิดถึง 2 ขวบ พัฒนา
การทางจริยธรรมยังไม่เกิดขึ้น แต่สามารถเรียนรู้ในเรื่องทั่วไปเกี่ยวกับประสาธสัมพันธ์ และ
การเคลื่อนไหว เพราะวัยนี้มีพัฒนาการทางสติปัญญาอยู่ในขั้นต้น

2 ขั้นยึดคำสั่ง เป็นขั้นที่เด็กมีอายุ 2 - 8 ปี เด็กวัยนี้จะเชื่อฟังและถือ
เอาคำสั่งของผู้ใหญ่เป็นแนวปฏิบัติ โดยไม่คำนึงถึงว่าคำสั่งนั้นจะมีเหตุผลหรือไม่ ถูกต้อง
หรือไม่ ขั้นยึดคำสั่งนี้ตรงกับพัฒนาการทางสติปัญญาขั้นที่ 2 คือขั้นคิดก่อนปฏิบัติการ

3 ขั้นยึดหลักแห่งตน เป็นระยะที่เด็กคลายความเกรงกลัวอำนาจภายนอก
และจะค่อย ๆ เกิดหลักภายในจิตใจของเด็กเองขึ้น การพัฒนาจากขั้นที่สองมาสู่ขั้นที่สามนี้
จะต้องขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางสติปัญญา และประสบการณ์ทางสังคมอย่างมาก จริยธรรมขั้นนี้
เด็กจะต้องมีพัฒนาการทางความคิดตั้งแต่ขั้นที่ 3 ของพัฒนาการทางสติปัญญาหรือเรียกว่า
ขั้นการคิดแบบรูปธรรมขึ้นไป

ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก

โคลเบอร์กเป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เขาได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมโดยอาศัยทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์เป็นพื้นฐาน กลุ่มตัวอย่างของเขาเป็นทั้งเด็กวัยรุ่นและผู้ใหญ่ การศึกษาใช้วิธีสัมภาษณ์และการเขียนตอบ โคลเบอร์กได้จัดลำดับเหตุผลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเป็น 6 พวก แล้วทำการศึกษาคตรวจสอบหลายครั้ง จึงสรุปว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของคนเรามี 6 ขั้น ขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับอายุ และพัฒนาการทางสติปัญญา โคลเบอร์กกำหนดขั้นของจริยธรรมโดยถือจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ว่าในระดับอายุนี้ให้เหตุผลมีลักษณะแบบนี้ แต่ละขั้นจะแทนระบบความคิดซึ่งได้จากส่วนใหญ่ว่ามีขอบเขตความคิดทางจริยธรรมอย่างไร แต่ละขั้นยังเป็นส่วนหนึ่งของขั้นที่สูงขึ้นไป ขั้นที่สูงกว่าจะแสดงถึงความเข้าใจที่เหนือกว่า มีการรับรู้ที่กว้างขวาง ลึกซึ้ง และเป็นนามธรรมกว่า เป็นการแก้ปัญหาที่มีหลักเกณฑ์ที่มีเหตุผลมากกว่า (เดช ธิโย 2522 : 12 อ้างอิงมาจาก Kohlberg.) พัฒนาการทางจริยธรรมทั้ง 6 ขั้นจัดเป็น 3 ระดับ แต่ละระดับมี 2 ขั้น ดังปรากฏในตาราง

ตาราง 1 เหตุผลเชิงจริยธรรม 6 ชั้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ ในทฤษฎีพัฒนาการทาง
จริยธรรมของไคดเบอร์ก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจิณิก
2520 43)

ชั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม	ระดับของจริยธรรม
ชั้น 1 หลักการหลบหลีกการลงโทษ (2 - 7 ปี) ชั้น 2 หลักการแสวงหารางวัล (7 - 10 ปี)	1. ระดับก่อนกฎเกณฑ์ (2 - 10 ปี)
ชั้น 3 หลักการทำตามผู้อื่นเห็นชอบ (10 - 13 ปี) ชั้น 4 หลักการทำตามหน้าที่ของสังคม (13 - 16 ปี)	2. ระดับตามกฎเกณฑ์ (10 - 16 ปี)
ชั้น 5 หลักการทำตามคำมั่นสัญญา (16 ปีขึ้นไป) ชั้น 6 หลักการยึดอุดมคติสากล (ผู้ใหญ่)	3. ระดับเหนือกฎเกณฑ์ (16 ปีขึ้นไป)

การให้เหตุผลและความเข้าใจสังคมของพัฒนาการทางจริยธรรมแต่ละชั้นมีดังนี้

ชั้นที่ 1 ใช้หลักการหลบหลีกมิให้ถูกลงโทษเป็นหลัก เด็กเล็กอายุต่ำกว่า
7 ขวบ ชอบใช้หลักการหลีกเลียงมิให้ได้รับโทษเป็นเหตุผลในการกระทำ หรือเขาจะเลือก
กระทำในทางที่จะเกิดประโยชน์แก่ตนเองมากกว่า เนื่องจากเด็กเล็กนี้เป็นบุคคลที่ต้อง

ทั้งสามและอยู่ในอำนาจของผู้ใหญ่ จึงมีความจำเป็นต้องเชื่อฟังคำสั่ง เด็กในระยะนี้เข้าใจคำว่า ความดีไปในความหมายว่า ความดีคือสิ่งที่ทำแล้วไม่ถูกลงโทษ เช่น เด็กยอมสัพพัตถ์หลังอาหารเพราะกลัวพ่อดุ นอกจากนี้ในการตัดสินใจว่าอะไรถูกอะไรผิด เด็กจะมองที่ผลของการกระทำว่าถ้าเสียหายมาก ก็จะตัดสินว่าการกระทำนั้นผิด ไม่ได้มองที่สาเหตุของการกระทำเลย

ขั้นที่ ๒ ใช้หลักการแสวงหารางวัล เด็กเล็ก ๆ นั้นจะถูกผู้ใหญ่ดูว่า หรือเขียนดีเพื่อที่จะทำให้เขาทำให้ถูกหรือกระทำตนเป็นคนดี เมื่อเด็กอายุมากขึ้นระหว่างอายุ 7 ขวบ ถึง 10 ขวบ จะมีความรู้สึกว่าเป็นของธรรมดาสำหรับการกระทำของผู้ใหญ่เช่นนั้น เด็กจะค่อย ๆ เห็นความสำคัญของการได้รับรางวัลหรือการชมเชย การสัญญาว่าจะให้รางวัลจึงเป็นแรงจูงใจให้เขาทำความดีได้มากกว่าการดูค่าหรือการขู่ว่าจะลงโทษ เช่น เด็กหญิงจะช่วยบิดามารดาดูแลรดต้นไม้มาก่อนเพื่อจะได้รับคำชมเชย เด็กชายจะช่วยทำความสะอาดบ้าน เพื่อว่าจะได้เงินเป็นรางวัลมากขึ้น และเด็กในระยะนี้เริ่มรู้จักแลกเปลี่ยนกันแบบเด็ก ๆ เช่น เมื่อเขาให้ฉันมา ฉันก็ต้องตอบแทนเขาไป เริ่มมีความเข้าใจในความคิดเห็นของคนอื่น

ขั้นที่ ๓ ใช้หลักการทำตามความเห็นชอบของคนอื่น เด็กที่ย่างเข้าสู่วัยรุ่นจะให้ความสำคัญแก่กลุ่มเพื่อนมาก เด็กในวัยนี้ส่วนมากจะทำในสิ่งที่ตนคิดว่าคนอื่นจะเห็นด้วย เพื่อให้เป็นที่ชอบพอของเพื่อนฝูง และเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อน หลักการขั้นนี้จะใช้มากในเด็กอายุประมาณ 13 ปี เช่น เด็กหญิงต้องการนุ่งกระโปรงสั้นตามสมัยนิยม เพื่อเพื่อน ๆ จะได้ไม่คิดว่าตนเชย หรือเด็กชายก็จะไม่ตัดผมสั้นเกรียนเพื่อเพื่อนจะได้ไม่ล้อว่าเป็น "ลูง"

ขั้นที่ 4 ใช้หลักการทำตามหน้าที่ เด็กวัยรุ่นเป็นผู้มีความรู้มีประสบการณ์มากพอที่จะทราบวาทะในสังคมประกอบด้วยคนกลุ่มต่าง ๆ แต่ละกลุ่มก็มีกฎเกณฑ์ให้สมาชิกยึดถือ บางกลุ่มก็มีเจ้าหน้าที่รักษากฎเกณฑ์เหล่านั้นด้วย และ เขาก็มีความเข้าใจในหน้าที่ของตนในกลุ่มต่าง ๆ และมีศรัทธาต่อกฎเกณฑ์ของกลุ่มมากพอสมควร เขามีความเข้าใจบทบาท

ของคนอื่นด้วยว่าคนนั้นเขามีหน้าที่มีตำแหน่งอย่างนั้น เขาจึงปฏิบัติอย่างนั้น การกระทำที่ถูก
ดังนั้นจะพิจารณาเพื่อกลุ่มเพื่อส่วนรวมด้วย

ขั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญาหรือการมีเหตุผลและเคารพตนเอง
บุคคลที่ใช้หลักการในขั้นนี้จะมีการกระทำที่พยายามจะหลบหลีกมิให้ถูกตราหน้าว่าเป็นคน
ขาดเหตุผล เป็นคนไม่แน่นอน ใจโลเลไม่มีหลักยึด ไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน คำว่า
“หน้าที่” ของบุคคลในขั้นนี้ หมายถึง การทำตามที่ดีลงหรือให้สัญญาไว้กับผู้อื่น ไม่พยายาม
ที่จะฉ้อฉลสิทธิของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว มีความเคารพตนเอง
และต้องการให้คนอื่นเคารพตนเองด้วย จริยธรรมขั้นนี้พบมากในผู้ใหญ่ หรือวัยรุ่นตอนปลาย
บางคน

ขั้นที่ 6 ใช้หลักการทำตามอุดมคติสากล พัฒนาการทางจริยธรรมขั้นนี้จะมีพบ
ในผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญาในขั้นสูง มีประสบการณ์และความรู้อย่างกว้างขวาง
เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมของตน และของสังคมอื่น ๆ ในโลก บุคคลที่ใช้หลักการใน
ขั้นนี้ จะเป็นผู้ที่รับเอาความคิดเห็นที่เป็นสากลของผู้ที่เจริญแล้ว มีสายตาหรือความคิดเห็น
ที่กว้างไกลกว่ากลุ่มและสังคมของคนที่เป็นสมาชิกอยู่ บุคคลประเภทนี้จะมีอุดมคติหรือ
คุณธรรมประจำใจ เช่น ยึดถือโลกบาลธรรม 2 คือ ศิริ ความละอายแก่ใจตนเองในการ
ที่จะทำชั่ว และมีโศกตปปะกิด ความเกรงค่อนยาบ เพราะมีความเชื่อในหลักสากลที่ว่า
ความเลวนั้นถ้าบุคคลกระทำแล้วถึงแม้จะรอดพ้นไม่ถูกผู้ใดลงโทษ แต่โทษที่ได้รับก็คือ ผู้
กระทำความเลวนั้นจะมีจิตใจต่ำลง (จรรยา สุวรรณทัต 2521 15 - 19)

ารยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุภูวนาธิน ได้สรุปวิธียกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมไว้ว่ามีวิธี
การดังนี้

1 การให้ความรู้ขั้นสูง วิธีการฝึกฝนเพื่อให้เด็กใช้หลักเหตุผลเชิง
จริยธรรมในขั้นที่สูงขึ้นไปนั้น ก็โดยการให้เหตุผลที่เหนือกว่าที่เด็กใช้ เพื่อให้เด็กได้รับความ
รู้ที่สูงกว่าที่ตนเองมีอยู่ ซึ่งมักจะนำไปเปรียบเทียบกับเหตุผลเดิมของตน การ

เปรียบเทียบนี้จะก่อให้เกิดความไม่สมดุลทางความคิดขึ้น และจะกระตุ้นให้เด็กเกิดการปรับปรุงโครงสร้างทางความคิดของตน เพื่อให้เกิดความสมดุล และจะช่วย让孩子เข้าใจและยอมรับ เหตุผลในขั้นที่สูงกว่าขั้นของตนได้

2. การให้แสดงบทบาท ถอดสินค้าว่าว่า วิธีเดียวที่จะทำให้คนได้คิดหรือรู้สึกแตกต่างไปจากที่เขา เป็นอยู่ได้ก็คือให้เขาได้แสดงออกในบทบาทที่ต่างไปจากเดิม และบทบาทนั้นควรเกี่ยวข้องกับจริยธรรม โคล เบอร์กกล่าวว่าการสวมบทบาทได้แก่ การรับเอาทัศนคติของคนอื่น การรับรู้ในความคิดและความรู้สึกของคนอื่น การนำตนเองไปอยู่ในฐานะของคนอื่นด้วย กระบวนการดังกล่าวจะทำให้มีความคิดกว้างขวางและ เกิดความคิดความเข้าใจแตกต่างไปจากเดิม

3. การใช้อิทธิพลกลุ่ม เพื่อน ทั้งไกล เบอร์กและเพีย เจทท์ยอมรับว่ากลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อจริยธรรมของเด็กมาก เพราะ เขามักยึดถือและคล้อยตามเพื่อนได้ง่าย ดังนั้นการที่ช่วยให้เขาได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้โต้แย้งกันกับเพื่อน จะทำให้เขาได้รับความคิดเห็นและทัศนคติใหม่ ๆ ต่างไปจากที่ตนมีอยู่ ถ้าเขาได้พิจารณาเปรียบเทียบกับความรู้เดิมที่เขา มีอยู่ และสามารถยอมรับให้เข้ากันได้ เขาก็จะมีโครงสร้างของความรู้และ เหตุผลใหม่ขึ้นมา

4. การให้เลียนแบบจากตัวแบบ ลักษณะการเลียนแบบเป็นลักษณะหนึ่งที่เป็นไปตามทฤษฎีอิทธิพลทางสังคม เป็นวิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน การเลียนแบบหรือการเทียบเคียงก็เกี่ยวข้องโดยตรงอาศัยตัวแบบ ซึ่งลักษณะและความเหมาะสมของตัวแบบ เป็นสิ่งสำคัญมากในการดึงดูดและชักชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2522 46 - 48)

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยสนใจที่พัฒนา เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์เป็นสถานการณ์จำลองให้นักเรียนสวมบทบาท และใช้อิทธิพลกลุ่มเพื่อนในการตัดสินใจ ประกอบในการวิจัยครั้งนี้

การสอนและเสริมสร้างจริยธรรม

ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดให้เนื้อหาจริยธรรม อยู่ในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะสร้างจริยลักษณะให้เกิดขึ้นกับตัวผู้เรียน ซึ่งในการนี้มีผู้เสนอวิธีสอนจริยศึกษาให้ได้ผลมากมาย อาทิ

วิทย์ วิศุทเวทย์ (กรมวิชาการ 2523 28) เน้นการปลูกฝัง จริยธรรมควรให้สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์ ซึ่งจำแนกออกเป็น 3 ประการคือ

1. ชีวิตทางกายภาพและชีวภาพ
2. ชีวิตทางสังคม
 - ก. ทางเศรษฐกิจ
 - ข. ทางการปกครอง
 - ค. ทางความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น
3. ชีวิตส่วนตัว

แนวทางการจัดการเรียนการสอนจริยศึกษาว่า วิธีสอนจริยธรรมมีหลายวิธี ครูอาจเลือกวิธีใดวิธีหนึ่งหรืออาจใช้หลาย ๆ วิธีตามความเหมาะสมได้แก่

1. การอภิปรายปัญหา เมื่อครูศึกษาเนื้อหาแล้ว ครูอาจใช้สิ่งแนวลดลง และสภาพการณ์ในชีวิตประจำวันมาเป็นปัญหา หรือนำข่าวหนึ่งสื่อพิมพ์มาให้นักเรียนอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ครูช่วยแนะนำบ้างเข้าสู่เรื่อง และช่วยกันสรุปข้อคิดเพื่อให้ นักเรียน เห็นจริงและนำไปปฏิบัติได้จริง

2. การแบ่งกลุ่มนักเรียนให้นักเรียนค้นคว้าโดยกำหนดหัวเรื่อง ให้นักเรียนทำรายงานเสนอต่อทั้งชั้น โดยการพูดและเขียน แล้วรวมเรื่องเป็น ความคิดรวบยอด

เบญจ บิณฑนันทน์ (เบญจ บิณฑนันทน์ 2525 54 - 59) ได้เสนอเทคนิคการสอนจริยศึกษาไว้หลายวิธี วิธีที่น่าสนใจได้แก่

1. การชักจูงความคิดปัญหาและแก้ปัญหา แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มและจัดเป็นคู่ ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายคิดปัญหา อีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายคิดแก้ปัญหา โดยกลุ่มจะพิจารณาร่วมกัน เช่น ฝ่ายคิดปัญหาตั้งปัญหาว่า เด็กผู้หญิงคนหนึ่งอยู่กับพ่อแม่ที่ยากจน และไม่สามารถส่งเสียให้เล่าเรียนต่อไปได้ พ่อแม่เป็นคนดี สุจริต ฝ่ายอีกฝ่ายซึ่งมีความเป็นอยู่ดีแต่ทำมาหากินไม่สุจริต ต้องการให้ไปอยู่กับตน เพราะตนสามารถส่งเสียให้เล่าเรียนได้ เด็กผู้หญิงนั้นควรตัดสินใจอย่างไร” วิธีสอนเช่นนี้น่าสนุก เพราะคาดว่าจะได้ผลมาก เพราะนักเรียนได้ร่วมกันคิดโดยมีครูควบคุมไม่ให้เด็กเรียนคิดออกนอกกรอบทิศทาง แต่ก็คงไม่ได้เหมือนกันทุกคน วิธีแก้ปัญหาก็คือการใช้อธิปไตยความคิดของคนส่วนใหญ่ในกลุ่ม เป็นการโน้มน้าวจิตใจเด็กให้อยู่ในกรอบของศีลธรรมประการหนึ่ง

2. การใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์สอนจริยธรรม การสอนนี้ครูต้องเป็นผู้รวบรวมข่าวเหตุการณ์และเนื้อหาของข่าวนี้ แสดงให้เห็นผลของการประกอบกรรมดีกรรมเลว แล้วนำข่าวนั้นมาตั้งเป็นปัญหาให้นักเรียนอภิปราย ทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์และพิจารณาเหตุผลที่ถูกต้อง วิธีสอนวิธีนี้จะช่วยให้นักเรียนรู้จักคิด มีเหตุผลและเข้าใจผลแห่งการกระทำได้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้นจึงพอสรุปได้ว่า ในการสอนที่ต้องการให้เด็กมีเหตุผลทางจริยธรรม และมีโอกาสได้คิด แสดงความคิด เห็นและสอดคล้องกับชีวิตประจำวันตามความเป็นจริง แล้ว สิ่งที่น่าสนใจอย่างยิ่งต่อผู้วิจัยก็คือการใช้ข่าวจากหนังสือพิมพ์ ดังนั้นในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกข่าวจากหนังสือพิมพ์มาสร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอน เพื่อยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียน

2 เอกสารเกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง

อิสยาเบล เฮช เบก และบรูซ มอนโร (Beck, Isabel. H. and Monroe, Bruce. 1969 : 45 - 49) ได้กล่าวถึงสถานการณ์จำลองว่า สถานการณ์จำลอง” เป็นคำเก่าที่มีมานานแล้ว แต่เพิ่งจะได้มีการประยุกต์นำมาใช้เป็นประโยชน์ในทางการศึกษา

เมื่อไม่นานมานี้เอง ความหมายหนึ่งของสถานการณ์จำลองก็คือ ความหลอกลวง (Deception) หรือการแสดงผิด (Misrepresentation) ทั้งสองความหมายนี้เป็นความหมายของสถานการณ์จำลองในสมัยก่อน ในปัจจุบันนี้คำว่า สถานการณ์จำลอง หมายถึง ขบวนการซึ่งมีรูปแบบหรือคล้ายคลึงสภาพความเป็นจริงที่สร้างขึ้น เพื่อจะทดสอบสภาวะการณ์ หรือเพื่อการสอน

สถานการณ์จำลองส่วนมากจะถูกอธิบายในรูปของขบวนการใช้รูปแบบ (Model) ซึ่งในที่นี้หมายถึง สิ่งที่ย่นย่อมาโดยคงแสดงให้เห็นความสำคัญของสถานการณ์ในชีวิตจริง ทั้งนี้รูปแบบจะแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของตัวแปรที่จัดไว้ เพื่อให้ผู้ค้นคว้ามองเห็นสถานการณ์ที่เกิดขึ้น โดยปราศจากความสงสัยในการผสมผสานของสถานการณ์ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อกำหนดต่อไปนี้

1. ความเป็นปรนัย ดูว่าสถานการณ์ที่เป็นรูปแบบนั้น เป็นสถานการณ์ที่เป็นตัวแทนของชีวิตจริงเพียงใด

2. ความครอบคลุม สถานการณ์ในชีวิตจริงที่น่ามาเสนอในรูปแบบนั้นมีความสำคัญมากเพียงใด

3 ความพิสดาร ดูความง่ายของรูปแบบที่จะทำความเข้าใจ และความง่ายของขบวนการ

4. อรรถประโยชน์ ดูประโยชน์ของรูปแบบในแง่ที่เป็นการทดลองให้เห็นขบวนการของชีวิตจริงในอันที่จะค้นหา เพื่อเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขภายใต้สถานการณ์ที่แตกต่างกันออกไป

5 การประยุกต์ รูปแบบมีความเป็นไปได้เพียงใดที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจ และสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนในสถานการณ์ที่เป็นจริงได้ (Beck, Isabel H. and Monroe, Bruce. 1969 : 36 37)

หลักการในการพิจารณาออกแบบสถานการณ์จำลอง

พอล เอ ทเวลเกอร์ (สมบุรณ์ เชนีวงศ์ ณ อยุธยา 2525 17 - 20 อ้างอิงมาจาก Paul A. Twelker.) ได้กล่าวถึงหลักการที่จะนำมาใช้พิจารณาออกแบบสถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาการสอนในขบวนการวิจัยถึงการสอนไว้ถึง 13 ชั้น อย่างไรก็ตาม 13 ชั้น ที่กล่าวไว้มี ย่อเอามาเฉพาะส่วนที่เห็นว่าสำคัญมาเพื่อที่จะให้นักสร้างสถานการณ์จำลองได้นำมา เป็นพื้นฐานและถือว่าเป็นประสบการณ์เบื้องต้นที่จะพัฒนาสถานการณ์จำลองในโอกาสต่อไป

เหตุผลในการออกแบบระบบของสถานการณ์จำลองเพื่อการสอน

ในการออกแบบระบบของสถานการณ์จำลองเพื่อการสอนอีกระบบหนึ่งนั้น เราควรจะต้องพิจารณาถึงเนื้อหาและจะถ่วงค่านึงว่า ผู้เรียนคือใครและอยู่ที่ไหนก่อนที่จะมาเป็นนักเรียนและปัญหาต่าง ๆ ของเรานั้นได้มีวัตถุประสงค์เฉพาะที่ทำหน้าที่เชื่อมช่องว่างต่าง ๆ ทั้งของเนื้อหาตลอดจนตัวผู้เรียนและนำไปสู่จุดหมายปลายทาง หรืออาจกล่าวโดยสรุปได้ว่ามีเหตุผลอยู่ 3 ประการ

1. เราสอนเนื้อหาอะไร
2. จะสอนอย่างไรจึงจะได้ผลดีที่สุด
3. ทำอย่างไรระบบที่ออกแบบจึงจะสมบูรณ์

ลำดับขั้นที่เราจะนำมาพิจารณาในการออกแบบระบบสถานการณ์จำลอง

1. ขั้ววางขอบเขตปัญหาการสอน ในการวางขอบเขตหรือกำหนดขอบเขตปัญหาการสอนนั้น เราจะต้องรู้ว่า เมื่อเรากำหนดปัญหาลงไปแล้ว จะใช้อะไรเป็นส่วนช่วยพัฒนาแนวการสอนหรือแก้ปัญหาเหล่านั้น จะใช้สถานการณ์อะไรเป็นแรงจูงใจ และทำไมจึงเชื่อว่าสถานการณ์นั้น ๆ จะช่วยสร้างแรงจูงใจให้กับปัญหาได้ และผู้กำหนดปัญหาจะต้องรู้ให้ลึกซึ้งว่าปัญหาคืออะไร ปัญหาที่กำหนดขึ้นมานั้นมีความมุ่งหมายอย่างไร เราจะอาศัยอะไรเป็นสภาวะแวดล้อมที่จะช่วยให้เข้าใจปัญหา

2. ขึ้นพิจารณาสภาพการระบอบที่จะนำมาใช้ในสถานการณ์ ผู้ออกแบบจะต้องพิจารณาว่าจะใช้กับนักเรียนกี่คน และใช้กำลังคนเท่าไร ใช้เครื่องมืออะไรช่วย ใช้วิธีการอย่างไร วัสดุอุปกรณ์อะไร หลักการดำเนินการจะเป็นไปในรูปใด มีสิ่งอำนวยความสะดวกอะไรบ้าง ใช้ทุนมากน้อยเพียงใด และจะสร้างประสิทธิภาพการสอนในแนวใด หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ จะต้องคำนึงถึงส่วนประกอบต่าง ๆ ที่จะมีส่วนช่วยในการวางแผนของปัญหาได้เหมาะสมและถูกต้องตามวัตถุประสงค์

3 ขึ้นรับการเข้าสู่ปัญหา เพื่อที่จะให้ปัญหานั้น เป็นไป ตามวัตถุประสงค์ เราจะต้องอาศัยสภาพการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหา หรือ เลือกวิธีการที่จะช่วยนำปัญหาไปสู่จุดหมายปลายทางที่กำหนดไว้

4 ขึ้นกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ วัตถุประสงค์เฉพาะนี้จะต้องกำหนดออกมา ในรูปของพฤติกรรมที่วัดได้

5 ขึ้นกำหนดเกณฑ์ในการวัดผล การกำหนด เกณฑ์ในการวัดผลนี้ เนื่องจาก เป็นเกณฑ์การวัดผลที่ต้องใช้วัดพฤติกรรมของผู้เรียน จึงต้องสร้างเกณฑ์ออกมาเป็น 2 แบบ

1. วัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียน

2. วัดขีดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลงไป

6 เสนอผลของสถานการณ์จำลอง สถานการณ์จำลองมีข้อได้เปรียบวิธีสอนอย่างอื่นอีกหลายอย่างคือ

1 สามารถสร้างอารมณ์และสร้างทัศนคติให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

2. สถานการณ์จำลองยังสามารถรวมเอาพฤติกรรมที่จะวัดความสามารถของผู้เรียนและความจำไว้ด้วยกัน คือผู้เรียนจะมีพัฒนาการทั้งความจำและวัดความสามารถ

3. สถานการณ์จำลองจะจูงใจให้ผู้เรียนประกอบกิจกรรมได้นาน

4 ผู้เรียนจะสามารถเลือกสนองต่อสถานการณ์ทางสังคม ฯลฯ จากสถานการณ์จำลองได้

5 สถานการณ์จำลอง จะช่วยปรับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนให้เข้ากันได้เป็นอย่างดี และเป็นไปตามต้องการ

6. สถานการณ์จำลองจะดึงดูดความสนใจของผู้เรียนไว้ได้ทั้งในการทำแบบฝึกหัด และแม้แต่การเรียนรู้เนื้อหาหลายอย่าง

7. สถานการณ์จำลองสามารถที่จะชักจูงผู้เรียนให้เข้าสู่พฤติกรรมที่ต้องการได้

7. ขึ้นชนิดของเครื่องมือที่จะนำมาสร้างเป็นส่วนหนึ่งของสถานการณ์จำลอง เช่น ใช้เครื่องช่วยสอน หนังสืออย่างอื่น เช่น เกมสถานการณ์จำลอง ฯลฯ

8. ขึ้นพัฒนาสถานการณ์โดยวิธีการเลือกสื่อหลาย ๆ อย่าง เข้ามาใช้แล้วเลือกเอาสื่อที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดมาเป็นเครื่องมือ

9. ขึ้นพัฒนาระบบของสถานการณ์จำลอง เพื่อพิจารณาในแต่ละขั้นและพบข้อบกพร่อง ผู้สร้างจะต้องแก้ไขเพื่อให้สถานการณ์จำลองสมบูรณ์ที่สุด

10. ขึ้นทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับคนกลุ่มเล็กหรือแบบหนึ่งต่อหนึ่งก็ได้ การทดลองอาจทำได้ทั้งแบบเปิดและแบบปิด คือ ให้ผู้ทดสอบทำเครื่องหมายในที่ ๆ เป็นปัญหา และอาจใช้วิธีเปิดอภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง

11. ขึ้นเปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์จำลอง หลังจากขึ้นทดลอง ถ้าหากพบข้อบกพร่อง เราจะต้องนำกลับมาปรับปรุง เปลี่ยนแปลงเพื่อให้เหมาะสมและเป็นไปตามที่เราต้องการ

12. ขึ้นใช้สถานการณ์จำลองเป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์การสอนจริง เพื่อดูประสิทธิภาพของสถานการณ์จำลอง

13. ขึ้นปรับปรุง เปลี่ยนแปลง เพื่อให้สถานการณ์จำลองเหมาะสมกับสภาพการณ์ในอนาคตในการนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของอุปกรณ์การสอนนั้น เราอาจจะพบความเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์การสอนจริงอยู่เสมอ เมื่อ เป็นเช่นนั้นเราจึงต้องเตรียมปรับปรุงสถานการณ์จำลอง ให้อัพเดทอยู่เสมอ

ข้อคำนึงเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลอง

1 ถ้าหากสามารถหาความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ได้มากเพียงใด จะช่วยให้เราสามารถสร้างสถานการณ์จำลองเหมาะสมได้มากขึ้นเพียงนั้น

2 ผู้สร้างสถานการณ์จำลองจะต้องศึกษาสถานการณ์จำลองที่คนอื่นสร้างขึ้นให้เข้าใจอย่างท่องแท้ก่อนจะสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นเอง ถ้าสามารถศึกษาได้มากเพียงใด ก็จะสามารถสร้างสถานการณ์จำลองได้ดีเพียงนั้น

3 สถานการณ์จำลองที่เป็นไปได้หรือคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด จะเป็นสภาพการณ์จำลองที่ดีที่สุดที่เราต้องการเช่นกัน

4 ส่วนประกอบต่าง ๆ ของเครื่องมือในสถานการณ์จำลองไม่ใช่จุดหมายปลายทาง แต่เป็นเพียงสื่อที่จะนำสถานการณ์จำลองไปสู่จุดหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

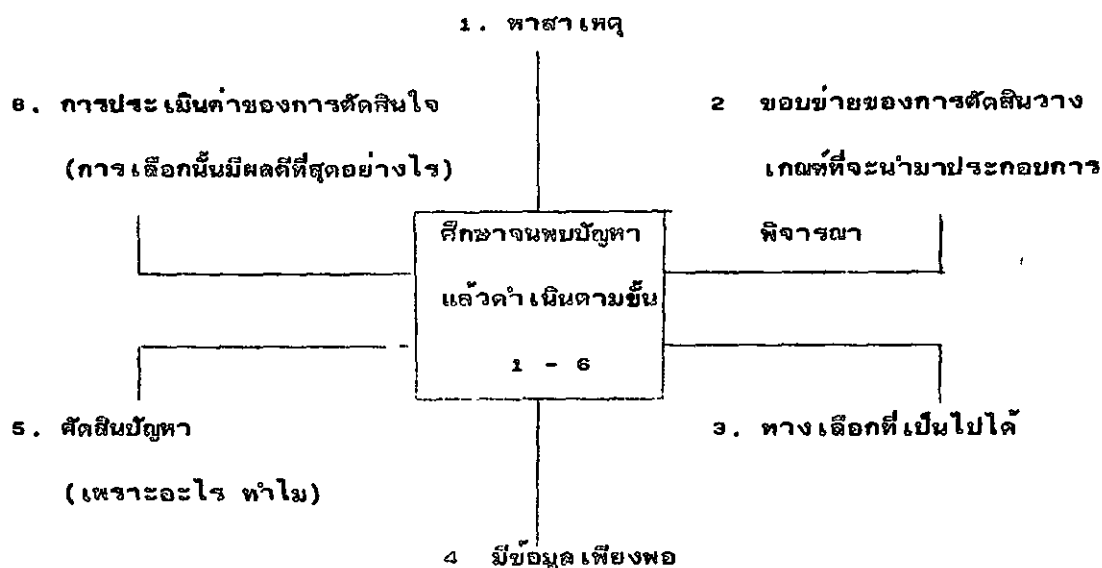
นอกจากนี้แล้วสุภา กิจจาทร (สุภา กิจจาทร 2521 82 - 87) ได้เสนอแนะวิธีการเสนอสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้คือ

1 การเสนอสถานการณ์จำลองให้ผู้เรียนนั้นอาจทำได้ดังต่อไปนี้

1. เลาให้ฟังถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
2. ให้ดูรูปภาพแล้วเลาประกอบ
3. ให้ดูภาพซึ่งลำดับตามเหตุการณ์
4. ให้ดูภาพยนตร์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น
5. ให้ดูจากสถานที่ที่แตกต่างให้เหมือนสถานที่จริงและมีผู้แสดงบทบาทด้วย
6. ให้ดูจากการแสดงบทบาท

2. กระบวนการคิดแก้ปัญหา

เมื่อผู้เรียนได้ฟังหรือดูสถานการณ์จำลองมาแล้ว จะต้องนำมาคิดแก้ปัญหา การคิดนั้นมิใช่ว่าพอรู้ปัญหาแล้วตอบได้ทันทีเลย จะต้องค้นคว้าหาเหตุผลของความคิดนั้น ๆ แนวทางที่จะช่วยให้ใช้ความคิดมีขั้นตอนดังนี้

3. ขั้นตอนของการดำเนินการใช้สถานการณ์จำลอง

1. ผู้สอน เสนอสถานการณ์ที่จะนำมาซึ่งปัญหา

2. นักศึกษาศึกษาปัญหาและแนวทางที่จะตัดสินใจตามขั้นตอนจนได้

ข้อสรุปของการแก้ปัญหา การแก้ปัญหาควรแบ่งนักศึกษาเป็นกลุ่มย่อยให้ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น หรืออาจให้แต่ละบุคคลคิด แล้วมาจัดประชุมซึ่งผู้ที่เสนอปัญหาต้องการ

3. นักศึกษาทั้งหมดร่วมกัน เสนอแนวทางแก้ปัญหาซึ่งอาจ เป็นตัวแทนของกรุป

4. นักศึกษาและผู้สอนร่วมกันสรุปแนวคิดต่าง ๆ เหล่านี้

ประโยชน์ของสถานการณ์จำลองที่จะนำไปใช้ในการสอน

สถานการณ์จำลอง เป็นวิธีการสอนที่สามารถจะประเมินคุณค่าของมันได้ถึง

2 แนว ถ้าจะเปรียบเทียบกับวิธีการสอนอื่น ๆ และกับประสบการณ์ตรงดังเหตุผลต่อไปนี้

1. สถานการณ์จำลองมีประโยชน์มากกว่าการสอนด้วยวิธีบรรยายและการอ่านร่วมกัน

1.1 สถานการณ์จำลองสามารถจัดประสบการณ์ที่สนองวัตถุประสงค์ทางการเรียนได้กว้างกว่า ทั้งประสิทธิภาพของความจำและขบวนการ ยังทำหน้าที่ปฐมนิเทศเนื้อหาให้กับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี สามารถประเมินผลได้ด้วยตนเองและจากมาตรฐานที่ตั้งไว้ในระบบดี เท่ากับผู้สอนประเมินผลให้ผู้เรียน เรียนความคิดรวบยอดได้อย่างละเอียด และอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 สถานการณ์จำลองสามารถที่จะถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสภาวะความเป็นจริงในชีวิตได้มากกว่า

1.3 สถานการณ์จำลองสามารถที่จะจัดสภาพการณ์ตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมให้กับผู้เรียนอย่างรวดเร็วและพึงใจ

2. สถานการณ์จำลองมีประโยชน์มากกว่าประสบการณ์ตรง 3 ประการ ดังนี้

2.1 การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนด้วยวิธีสถานการณ์จำลองนั้นใช้งบประมาณน้อยมากแต่ให้คุณค่าทางสภาวะแวดล้อมทางการเรียนสูง

2.2 สามารถควบคุมเวลาได้ สถานการณ์จำลองสามารถจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนได้ในช่วงเวลาอันสั้น แต่จะมีปฏิภนตอบสนองจากผู้เรียนเป็นเวลานาน

2.3 ด้านการทดลอง สถานการณ์จำลองสามารถจัดทดลองจริงได้ ตามสมมติฐานและตามสูตร รวมทั้งการทดสอบและการประยุกต์ ช่วยให้ผู้ทดลองประสบผลสำเร็จในวิธีการแก้ปัญหา (สมบูรณ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา 2525 18 - 17)

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

3.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในต่างประเทศ

ในการวิจัยเกี่ยวกับจริยธรรมนั้นในต่างประเทศได้มีมาเป็นเวลานานแล้ว ดังเช่นงานวิจัยของโจนส์ และมอริส (Jones and Morris, 1956 : 781 - 783) ได้ทำการวิจัยพบว่าพฤติกรรมและความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมของเด็กมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก

การสอนความรู้ทางศีลธรรมที่โรงเรียนไม่สามารถจะชักจูงเด็กให้แสดงพฤติกรรมที่มีคุณค่าทางจริยธรรมได้ ทั้งนี้เพราะ สังคม ครอบครัว ความต้องการและความรู้สึกละเลยของเด็กเป็นองค์ประกอบที่สำคัญกว่าการสอนศีลธรรมของโรงเรียน ฉะนั้นโรงเรียนจึงจำเป็นต้องพัฒนาทั้งการสอนจริยธรรมและศีลธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1964 : 392 - 405) ได้ประมวลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการพัฒนาทางจริยธรรมไว้อย่างละเอียดทั้งด้านความรู้และพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และพบในการวิจัยหลายเรื่องว่าความรู้เชิงจริยธรรมนั้น เด็กอังกฤษมีมาตั้งแต่เข้าเรียนเกรดหนึ่งแล้ว การศึกษาจริยธรรมเพิ่มเติมไม่ช่วยให้เด็กมีความเข้าใจในเรื่องนี้เพิ่มขึ้นมากนัก นอกจากนี้เขายังได้หาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเชิงจริยธรรมกับระดับอายุของบุคคล โดยแบ่งเหตุผลเชิงจริยธรรมออกเป็น 6 ชั้น และผลการวิจัยก็แสดงว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคลจะพัฒนาไปตามอายุ ซึ่งโคลเบอร์กเชื่อว่าเป็นผลของความพยายามของเด็กที่จะตีความหมายประสบการณ์ของตน และยิ่งเด็กที่อยู่ในสังคมที่สลับซับซ้อนมากขึ้น เด็กก็จะมีความสามารถในการนี้มากขึ้นด้วย

เครมส์ (Psychology Today : An Introduction. 1972 : 149 citing Krebs. 1964) ได้ศึกษาเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการโกงกับจิตลักษณะของบุคคลซึ่งประกอบด้วยระดับการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมและพลังอีโก้ (ประกอบด้วยระดับสติปัญญาและความสนใจเอาใจใส่ของบุคคล) จากการวิจัยพบว่าระดับจริยธรรมและพลังอีโก้ร่วมกันมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการโกงของผู้ถูกศึกษา กล่าวคือ ผู้มีพลังอีโก้สูงหรือผู้มีจิตแค้นนั้น จะโกงมากกว่าผู้มีพลังอีโก้ต่ำ เมื่อเขามีจริยธรรมก่อน เกณฑ์ แต่ถ้าเป็นผู้มีจริยธรรมตามกฎหมายเกณฑ์และมีพลังอีโก้สูงแล้ว เขาจะมีพฤติกรรมการโกงน้อยกว่าผู้มีพลังอีโก้ต่ำ

แบนดูรา (Bandura and McDonald. 1965 : 264 - 272) ได้ศึกษาอิทธิพลของการใช้การเสริมแรงทางสังคม และพฤติกรรมที่เป็นแบบอย่างต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของเด็ก โดยกลุ่มทดลองเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 5 - 11 ขวบ

จำนวน 165 คน โดยสุ่มแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ให้ดูแบบผู้ใหญ่แสดงการตัดสินใจทางจริยธรรมที่ขัดกับที่เด็กเป็นอยู่ กลุ่มที่ 2 ให้ดูแบบแต่ไม่มีการเสริมแรงเมื่อเด็กตอบสนองตามแบบ กลุ่มที่ 3 ไม่มีการแสดงแบบแต่เด็กที่แสดงการตัดสินใจทางจริยธรรมที่ไม่ตรงกับที่เป็นอยู่จะได้รับการเสริมแรง หลังจากทดสอบแล้วทดสอบระดับการตัดสินใจจริยธรรมพบว่า การให้พฤติกรรมเป็นแบบมีผลต่อการปรับปรุงการตัดสินใจจริยธรรมของเด็กด้วยการใช้วาจาเป็นแบบในการตัดสินใจจริยธรรมให้เห็นผลการทดลองทั้งที่การอธิบายนั้นขัดกับจริยธรรมที่เด็กมีอยู่ของตนเอง โดยไม่ต้องมีการใช้การเสริมแรง ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่ามีการเลียนแบบผู้ใหญ่เกิดขึ้นโดยไม่จำเป็นต้งเป็นชั้นจริยธรรมเดิมของเด็ก

ทูเรียล (Turiel. 1966 : 611 - 618) ได้วัดระดับจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นตอนต้น แล้วให้เด็กแสดงเป็นบุคคลในเรื่องซึ่งมีปัญหาและไปขอคำแนะนำจากเพื่อนสองคน เพื่อนสองคนนี้จะแนะนำเด็กไปคนละทาง โดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมในชั้นเดียวกัน เด็กบางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนเพียงหนึ่งขั้น บางคนจะได้รับฟังคำแนะนำที่สูงกว่าระดับจริยธรรมของตนถึงสองขั้น บางคนได้รับการแนะนำที่ต่ำกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งขั้น เด็กบางคนไม่ได้รับประสบการณ์ดังกล่าวเลย หลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์เด็กทุกคนจะถูกวัดระดับ เหตุผลเชิงจริยธรรมอีกครั้งหนึ่ง ผลปรากฏว่า เด็กที่ได้รับคำแนะนำประเภทที่ใช้เหตุผลสูงกว่าระดับจริยธรรมของตนหนึ่งขั้นนั้น มีพัฒนาการทางจริยธรรมมากที่สุด และเป็นลักษณะพัฒนาการที่สามารถแผ่ขยายไปยังปัญหาอื่นได้ด้วย

ชานและคณะ (Psychology Today : A Introduction. 1972 : 149 citing Haan and others. 1969) ได้ศึกษาพฤติกรรมของนิสิตที่เข้าร่วมขบวนการเรียกร้องทางสังคม และการเมืองซึ่งมีระดับจริยธรรมต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ถูกวิจัยที่มีระดับจริยธรรมเหนือกฎเกณฑ์นั้น เข้าร่วมขบวนการเรียกร้องทางการเมืองถึง 80% ส่วนนิสิตที่มีระดับจริยธรรมตามกฎเกณฑ์จะเข้าร่วมขบวนการเรียกร้องทางการเมืองเพียง 10% เท่านั้น จึงสรุปได้ว่าผู้ที่มีระดับจริยธรรมสูงนั้นจะสามารถควบคุมตนเองได้ในการแสดงพฤติกรรม

✓ เดอเฟอจี และวาโลชิน (Lefurgy and Waloshin. 1969 : 104 - 110) ได้ทดลองยกระดับจิตใจของเด็กโดยใช้กลุ่มเพื่อน คือให้เด็กที่ทดลอง รับฟังเหตุผลจากเพื่อน ๆ ผลการวิจัยพบว่า เหตุผลที่เพื่อน ๆ เสนอนั้นมีอิทธิพลอย่าง รุนแรงถึงขั้นสามารถเพิ่มหรือลดขั้นการพัฒนาทางจริยธรรมได้ และการเปลี่ยนแปลงนี้มี ผลคงทนวัดได้หลังจากการฝึก 100 วัน และความคงทนในการเปลี่ยนแปลงระดับ จริยธรรมที่สูงขึ้นมีมากกว่าการเปลี่ยนแปลงที่เป็นขั้นค้ำกว่า

✓ ชไลเฟอร์และดักลาส (Schleifer and Douglas. 1973 : 62 - 68) ได้ทดลองฝึกการยกระดับการตัดสินใจเชิงจริยธรรมของเด็กอายุ 3 - 6 ขวบ โดยพิจารณาความเสียหายทางวัตถุขึ้นสู่ระดับพิจารณาความจงใจของผู้กระทำ โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยใช้เพื่อน เป็น ตัวแบบเสนอการตัดสินใจที่สูงขึ้น กลุ่มที่ 2 ฝึกโดยใช้หลักการเสริมแรงไม่มีตัวแบบ กลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจเชิงจริยธรรมของเด็กใน กลุ่มทดลองเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อ เปรียบเทียบกับ กลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองสองกลุ่มให้ผลไม่แตกต่างกัน

✓ ดอร์และเฟย์ (Dorr and Fey. 1974 : 335 - 341) ได้ทำการ ทดลองกับเด็กอายุระหว่าง 9 - 11 ขวบ เป็นชาย 50 คน หญิง 48 คน โดยก่อนทำ การทดลองได้วัดการตัดสินใจทางจริยธรรมของเด็กจากเรื่องที่เราเล่าเป็นคู่ ๆ เพื่อดูว่า เด็กมีการตัดสินใจแบบคำนึงถึงเหตุผลหรือไม่ แล้วทำการทดลองโดยกลุ่มที่ 1 ได้รับแม่แบบ เป็นผู้ใหญ่ กลุ่มที่ 2 ได้รับแม่แบบเป็นเด็กวัยเดียวกัน และกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมใช้ ไทรทัศน์วงจรปิด เป็นแม่แบบ นอกจากนี้เด็กที่มีการตัดสินใจเชิงจริยธรรมที่ไม่คำนึงถึงเหตุผล ได้รับแม่แบบที่คำนึงถึงเหตุผล ผลการวิจัยพบว่าตัวแบบที่เป็นผู้ใหญ่มีอิทธิพลมากกว่าตัวแบบ ที่เป็นเพื่อนวัยเดียวกัน

มิดลสกี ไบรอันและบรีคแมน (Midlasky Bryan and Brichkman. 1975 : 321 - 328) ได้ศึกษาผลการใช้แม่แบบและรางวัลที่มีต่อการฝึกพฤติกรรม

เอื้อเพื่อกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเกรด ๑ จำนวน 72 คน แม่แบบที่ใช้ในการทดลองมี 3 ลักษณะ คือแบบเอื้อเพื่อแบบเป็นกลาง, และแบบละโมภ การทดลองใช้การสร้างสถานการณ์ขึ้นให้เล่น เกมอย่างหนึ่งเมื่อเล่นจนจะได้รับรางวัลมูลค่า 4 เซนต์ ส่วนพฤติกรรมเอื้อเพื่อนั้นให้รางวัลโดยใช้คำพูดยกย่อง ผลการวิจัยพบว่า แม่แบบและรางวัลที่เป็นคำพูดยกย่อง มีอิทธิพลต่อการปลูกฝังพฤติกรรมเอื้อเพื่อ

✓ เซลแมนและลิเบอร์แมน (Selman and Liberman. 1975 : 712 - 716) ได้ทดลองใช้ฟิล์มสตริปที่มีเสียงประกอบในการเสนอเรื่องราวในการสอนร่วมกับการอภิปรายปัญหาจริยธรรมกับเด็กนักเรียนเกรด 2 พบว่ามีผลในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นกว่าการไม่ใช้ฟิล์มสตริป นั่นก็คือการใช้สื่อช่วยเสนอเรื่องราวปัญหาให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น เป็นสาเหตุช่วยให้มีการเปลี่ยนแปลงจริยธรรมได้และนับว่าจำเป็นสำหรับการสอนจริยธรรมในระดับประถมศึกษา

บิสกิน และฮอสกินสัน (Biskin and Hoskinson. 1977 : 407 - 415) ได้ทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้วิธีการจัดโครงการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ตัดสินใจจากจรรยาบรรณคดีและการอ่านเรื่องราว โดยใช้นักเรียนในระดับ 4 - 5 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แล้ววัดจริยธรรมตามวิธีของโคลเบอร์ก จากนั้นก็ทดลองโดยกลุ่มทดลองมีการจัดโครงสร้างการอภิปรายอย่างเป็นระบบ ควบคุมคำถาม 3 แบบคือคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง, ทัศนคติ, การประเมิน เพื่อยั่วให้ผู้เรียนสมมติบทบาทของตนลงไป ส่วนกลุ่มควบคุมปล่อยให้มีการอภิปรายเป็นไปตามยถากรรม จากนั้นทดสอบระดับจริยธรรมในตอนหลัง ผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายผลอย่างเป็นระบบที่ให้โอกาสผู้เรียนให้อยู่ในบทบาทในท้องเรื่องสามารถ เปลี่ยนการตัดสินใจจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นั่นหมายความว่าผู้สอนสามารถพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมได้โดยให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ในสถานการณ์ของสังคมที่ทำให้เขาต้องกระทำบทบาทต่าง ๆ กันมาก ๆ

ดังนั้นจะเห็นได้จากผลงานการวิจัยของต่างประเทศว่า มีวิธีการหลายอย่างในการที่จะยกระดับ เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กตามแนวของโคล เบอร์ก อาทิ การอภิปราย แม่แบบกลุ่ม เพื่อน นอกจากนี้จากงานวิจัยหลายชิ้นยังแสดงให้เห็นว่าการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางจริยธรรมอีกด้วย และในการสอนจริยธรรมในชั้นประถมศึกษาควรที่จะมีการใช้สื่อประกอบในการ เสนอปัญหาให้ง่ายขึ้นด้วย

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมในประเทศ

สุภาพรรณ พวงจั่นเพชร (สุภาพรรณ พวงจั่นเพชร 2519 84) ได้ศึกษา เปรียบเทียบการสอนศีลธรรม หน่วยคุณธรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัยด้วยการบวกรวมกลุ่มสัมพันธ์และวิธีการสอนแบบธรรมดา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า วิธีสอนทั้งสองวิธีไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์แตกต่างกัน แต่วิธีที่ใช้การบวกรวมกลุ่มสัมพันธ์มีทัศนคติด้านมนุษยสัมพันธ์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และความแตกต่างยังคงอยู่เมื่อผ่านไปได้ 6 เดือน

การวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมกับพฤติกรรมเรื่องแรก คืองานวิจัยเรื่อง "จริยธรรมของเยาวชนไทย" (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจวบจิ๋ว 2520) โดยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความซื่อสัตย์ของวัยรุ่นกับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและลักษณะมุ่งอนาคต กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นชายฐานะปานกลางและต่ำในกรุงเทพมหานคร 300 คน เล่นเกมในห้องปฏิบัติการ จากการทดลองพบว่าจิตลักษณะด้านการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ลักษณะมุ่งอนาคต และทัศนคติต่อคุณธรรม ความซื่อสัตย์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมซื่อสัตย์และสามารถทำนายพฤติกรรมซื่อสัตย์ได้อย่างเชื่อมั่นได้

ฉกาจ ช่วยโต (ฉกาจ ช่วยโต 2521 : 125) ได้ศึกษาริ้วยผลการอบรมตามโครงการอบรมจริยศึกษาสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยครูสงขลา สรุปได้ว่านักศึกษาที่มีทัศนคติและเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นจากเดิม การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยหรือรักมากแบบใช้เหตุผลน้อยหรือมาก ความสามารถในการเรียนสูงหรือต่ำ การมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงหรือต่ำ การมีความใกล้ชิดศาสนาากหรือน้อย การมีทัศนคติดีหรือไม่ดีต่อโครงการ ไม่ทำให้ผู้รับการอบรมมีพัฒนาการด้านเหตุผล เชิงจริยธรรมและทัศนคติ เชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด

สุริยา เหมตะศิลป์ (สุริยา เหมตะศิลป์ 2521 : 44) ได้ศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับสติปัญญา และการยอมรับตนเองของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ผลการศึกษาพบว่า การให้เหตุผล เชิงจริยธรรม ระดับสติปัญญา และการยอมรับตนเองนั้นมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อหาความสัมพันธ์กันเป็นคู่ ๆ พบว่า การให้เหตุผล เชิงจริยธรรมและการยอมรับตนเองมีความสัมพันธ์กัน แต่การให้เหตุผล เชิงจริยธรรมกับระดับสติปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กัน นอกจากนั้นการยอมรับตนเองกับระดับสติปัญญาก็ไม่มีความสัมพันธ์กันด้วย

ประดิษฐ์ พรหมเสนา (ประดิษฐ์ พรหมเสนา 2523 : 83) ได้ศึกษาการนำวิธีสอนในสมัยพุทธกาลไปใช้สอนจริยธรรมในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากวิธีการสอนในสมัยพุทธกาลทั้ง 4 วิธีอันได้แก่ วิธีสอนแบบบรรยาย อุปมาอุปมัย แบบธรรมสากัจฉา แบบปุจฉาวิสัชนา และแบบไตรสิกขา มีการเรียนรู้โดยดูจากคะแนนผลการสอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ แต่ด้านการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนและตามความคิดเห็นของครู จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

พรรณี ลิ้มปิวัฒนา (พรรณี ลิ้มปิวัฒนา 2523 : 54) ได้ศึกษาริธีการใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า หลังการสอนด้วยวิธีนี้ นักเรียนมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและความคงทนของทัศนคติ เชิงจริยธรรมยังมีอยู่เมื่อทดสอบหลังสอนไปแล้วได้ 1 เดือน

วิริยะ บุญยะนิวาสน์ (วิริยะ บุญยะนิวาสน์ 2523 : 49) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการสอนจริยธรรมโดยวิธีกระบวนการกลุ่มกับพันธกับการสอนแบบธรรมดาในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มนักเรียนที่สอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มีพัฒนาการทางทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มที่สอนด้วยวิธีธรรมดา หลังสอนไปแล้ว 1 เดือนความคงทนของทัศนคติเชิงจริยธรรมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มยังคงเดิม

สมใจ สุริยะกุล (สมใจ สุริยะกุล 2523 : 63 - 66) ได้สร้างบทเรียนสื่อประสมเพื่อใช้สอนจริยธรรมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความพึงพอใจสูงกว่าก่อนเรียนด้วย

งานวิจัยที่น่าสนใจมากในการที่มุ่งจะยกระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษาคืองานวิจัยของ ไกศล มีคุณ (ไกศล มีคุณ 2524 : 122) โดยทดลองฝึกอบรมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสวมบทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างมี 4 กลุ่ม กลุ่มที่ 1 ฝึกสวมบทบาทรวมกับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม กลุ่มที่ 2 ฝึกการสวมบทบาทอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 ฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอย่างเดียว กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม จากผลการวิจัยพบว่าผู้ที่ได้รับการฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและการสวมบทบาทมีลักษณะที่ฝึกนี้สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัด โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกทั้งสองด้านกับกลุ่มที่ได้รับการฝึกเพียงด้านเดียวได้ผลเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ยังพบว่าตัวแปรที่ใช้ทำนายคะแนนความสามารถในการสวมบทบาทและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่สำคัญมีระดับความสามารถในการสวมบทบาท การฝึก ถิ่นที่อยู่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก การคิดแบบเอนกนัย การทำงานของมารดาและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ทั้งนี้ความสามารถในการสวมบทบาทเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของบุคคล นั้นแสดงว่าความสามารถในการสวมบทบาทและการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนสามารถที่จะพัฒนาได้จากการฝึกอบรมระยะสั้น

อุษณีย์ สีตลวรารักษ์ (อุษณีย์ สีตลวรารักษ์ 2524 : 67 - 69) ได้เปรียบเทียบวิธีสอนแบบโครติกา และธรรมสภาภรณ์ ในการสอนเบญจศีลและฆราวาสธรรม ในชั้นมัธยมศึกษา

ปีที่ 1 กลุ่มทดลองมี 2 กลุ่มที่ได้รับวิธีสอนทั้งสองดังกล่าว และมีการฝึกพฤติกรรมโดยให้กลุ่มทดลองที่เรียนแบบไตรสิกขาเจริญอานาปณสติ กลุ่มทดลองที่เรียนธรรมสาส์กฉาอภิปรายสถานการณ ผลการวิจัยพบว่าวิธีสอนแบบธรรมสาส์กฉาให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าวิธีสอนแบบไตรสิกขา ส่วนการใช้หลักธรรมในการแก้ปัญหาเชิงจริยธรรม นักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบไตรสิกขา มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักเรียนที่เรียนจากวิธีสอนแบบธรรมสาส์กฉา

ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์ (ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์ 2524 52)

ได้ทำการวิจัยโดยการทดลองใช้แม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ผลการวิจัยพบว่าการใช้เทคนิคดังกล่าวช่วยให้เกิดมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นในตัวบุคคล และมีจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์เพิ่มขึ้น

ฝ่ายวิจัยทดลองนวัตกรรมการศึกษา กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้ทำการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนจริยธรรม

(กรมวิชาการ 2525 27 - 29) โดยใช้วิธีการสองรูปแบบคือ

1. วิธีเสริมสร้างทัศนคติ (มีคุณหญิง แก้วกำเนิด เป็นผู้ควบคุม)
2. วิธีปรับพฤติกรรม (มีสมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต เป็นผู้ควบคุม)

กลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา อย่างละ 6 โรงเรียนโดยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ด้านค่านิยมกลุ่มทดลองให้ผลดีกว่ากลุ่มควบคุมทุกตัว ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีความเมตตากรุณาเพิ่มพูนกว่ากลุ่มควบคุม ด้วยระดับความเชื่อมั่น 99.9% มีความซื่อสัตย์สุจริตเพิ่มขึ้นในระดับความเชื่อมั่น 95% จากการสังเกตระหว่างสอนนักเรียนกลุ่มควบคุมทั้งสองระดับ ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร การใฝ่หาความจริง เมื่อเปรียบเทียบกับการสอนก่อนทดลองแล้ว กลุ่มควบคุมมีพฤติกรรมลดลงจากการสังเกตในชั้นประถมศึกษาพบว่าใช้วิธีปรับพฤติกรรมได้ดีกว่าชั้นมัธยมศึกษา แต่ชั้นมัธยมศึกษาใช้ได้ทั้งสองวิธี

สมเดช สีแสง (สมเดช สีแสง 2525 59 - 61) ได้ทดลองสอน

จริยธรรมโดยใช้หนังสือนิทานประกอบ และ เปรียบเทียบกับการสอนของกรมวิชาการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 การทดลองครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาถึงการ

ยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมด้วย ผลการวิจัยพบว่าวิธีดังกล่าวสามารถยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนได้ และผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีระดับจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สกล เทียงแท้ (สกล เทียงแท้ 2525 : 103) ได้ทดลองใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในราชบุรี ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองหลังจากที่ได้รับการฝึกแล้วมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเด่นชัด และสิ่งที่น่าสนใจก็คือ ผู้เรียนที่มีจริยธรรมสูงนั้นจะเป็นผู้ที่มีเหตุผลเชิงจริยธรรมเดิมสูง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผู้ถูกศึกษาที่ยังมีอายุน้อยเท่าใดก็เป็นผู้ที่สามารถพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นมาเท่านั้น

ดังนั้นจากผลงานการวิจัยจึงพอสรุปได้ว่า ในประเทศไทยมีการตื่นตัวในเรื่องการพัฒนาจริยธรรมของเด็กกันมากขึ้น ได้มีการวิจัยโดยนำเอาวิธีสอนต่าง ๆ ที่เห็นว่าดีมาทดลองในการสอนจริยธรรมแก่เด็ก แต่ก็ยังไม่มีวิธีใดที่ประสบผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์บางวิธีสอนสามารถทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติเชิงจริยธรรมสูงขึ้น แต่ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน งานวิจัยระยะหลังได้เริ่มมองเห็นความสำคัญในการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผลงานวิจัยที่ประสบผลดีในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมก็คือผลงานวิจัยของสกล เทียงแท้ และสมเดช สีสง ที่ใช้การอภิปรายกลุ่มและหนังสือนิทานสำหรับเด็กในการพัฒนาแต่ก็มีข้อจำกัดของงานวิจัยที่ไม่ได้ใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5, 6 ตามหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ แต่เป็นนักเรียนในหลักสูตรเก่า (งานวิจัยของสมเดช สีสง และสกล เทียงแท้)

นอกจากนี้ในการวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวกับจริยธรรมทั้งหมดยังขาดความสนใจในการศึกษาถึงผลของการสอนที่มีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็กอีกด้วย ดังนั้นในการศึกษารังนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะใช้วิธีสอนในการสอนจริยธรรมอีกริธีหนึ่งเพื่อการพัฒนาเหตุผลและพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของเด็ก โดยจะทดลองในหัวข้อคุณธรรมที่ไม่ซ้ำกับที่มีผู้เคยทำการวิจัยไว้แล้ว และเป็นการวิจัยกับนักเรียนประถมศึกษาปีที่ ๕ ในหลักสูตร พ.ศ. 2521 โดยใช้คาบเวลาที่ให้สอนจริงในหลักสูตร

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวกับสถานการณ์จำลอง

การ์เวย์ (Garvey. 1966 : 18) ได้รายงานผลการใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สถานการณ์จำลอง 88% เห็นว่าวิธีสอนนี้ช่วยให้นักเรียนได้รับความสนุกสนานและไม่น่าเบื่อหน่าย

เทนซี และอันวิน (Tensey, P. J. and Unwin, Derick. 1969 : 9 - 12) ได้นำเอาสถานการณ์จำลองและการเล่นเกมมาใช้ในวงการศึกษา โดยนำเอาปัญหาในโรงเรียนมาเป็นสถานการณ์จำลองแล้วนำไปใช้อบรมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในเจฟเฟอรสัน แล้วให้ฝึกแก้ปัญหา จากผลการวิจัยผู้วิจัยได้เสนอข้อดีของสถานการณ์จำลองดังนี้

1. ช่วยช่วยให้เกิดความสนใจ
2. ทำให้เกิดความร่วมมือกัน
3. ช่วยให้สอนได้นาน ๆ
4. มีสัมพันธภาพที่ดีในชั้นเรียนและเกิดความรู้สึกเสมือนจริง
5. สามารถช่วยให้เข้าใจปัญหาได้ดี
6. เป็นโครงสร้างที่เสนอรายละเอียดได้ดี
7. สามารถเลือกวิธีที่ต้องการได้
8. เป็นสถานการณ์ที่จัดขึ้นโดยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุม
9. ผู้ที่อยู่สถานการณ์สามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระ

คอร์บิน (Corbin. 1974 : 1257) ได้ทำการวิจัยกับนักเรียนระดับ ๘ จากการจัดสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในด้านเจตคติเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ผลการวิจัยพบว่า การใช้สถานการณ์จำลองสามารถใช้เป็นเครื่องมือที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสอนสังคมศึกษา ทำให้มีทัศนคติเปลี่ยนแปลงไป แต่ไม่สมบูรณ์ที่สุด

ลีโอบิลโด (Leopoldo, Joseph. M. 1972 : 1567 - 1569)

ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้สถานการณ์จำลองของครูที่สอนภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้ฝึกกิจกรรมเฉพาะอย่างและการแก้ปัญหา โดยได้ส่งแบบสอบถามไปยังนิสิตระดับปริญญาตรีที่เรียนวิชาการสอนภาษาต่างประเทศของมหาวิทยาลัยไอโฮไอ จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์มากในการนำไปใช้สอนภาษาต่างประเทศ ช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาในการสอน

เชอร์รี่ (Cherry, Kendrick H. 1974 : 5087) ได้ทำการวิจัย

การจัดรูปแบบพฤติกรรมสำหรับสถานการณ์จำลองเพื่อการอบรมครูใหม่ มีกลุ่มทดลอง 2 กลุ่ม ฝึกแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลอง 20 ปัญหา ส่วนกลุ่มควบคุม 2 กลุ่มไม่ได้ใช้สถานการณ์จำลอง ผลการวิจัยพบว่า การใช้สถานการณ์จำลองในการอบรมครูใหม่ช่วยให้ครูมีความเข้าใจเหตุการณ์ในโรงเรียนดีขึ้น ครูใหม่ทราบปัญหาล่วงหน้าและสามารถแก้ปัญหาได้

เกลเลอร์ (Geller. 1978 : 219 - 235) ได้ทำการวิจัยการใช้

สถานการณ์จำลองมาแสดงบทบาทสมมติเพื่อปลูกฝังการเชื่อฟัง ทดลองกับนักเรียน 91 คน ใช้วิธีโอบเอบเข้าช่วยในการแสดงบทบาทสมมติ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองมีความเชื่อฟังเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม

จากผลงานการวิจัย ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมด ทำให้มองเห็นภาพรวมของการใช้

สถานการณ์จำลองว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการวิจัยที่ต้องการปลูกฝังคุณธรรม สถานการณ์จำลอง สามารถทำได้ดี ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำวิธีการดังกล่าวมาใช้สอนจริยธรรมของเด็กประถมศึกษา ทั้งนี้โดยใช้สื่อ คือ ข่าวนั่งสือพิมพ์ ซึ่งการนำข่าวนั่งสือพิมพ์มาใช้ในการสอน ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการวิจัยไว้ แต่ผู้วิจัยเห็นว่า สิ่งนี้น่าจะกระทำได้ เพราะข่าวนั่งสือพิมพ์เป็นเรื่องจริงที่เกิดขึ้นในสังคม สามารถสร้างความสนใจของเด็กได้ดี นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถนำไปใช้แก้ปัญหา ในชีวิตจริงได้อีกด้วย อันจะเป็นผลให้สังคมลดความเสื่อมถอยทางจริยธรรมลง

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

- 1 นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้สถานการณ์จำลองจากข่าวหนังสือพิมพ์ จะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ
- 2 นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้สถานการณ์จำลองจากข่าวหนังสือพิมพ์ จะมีพฤติกรรมจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกลุ่มโรงเรียนบ้านน้ำหมัน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกลุ่มโรงเรียนบ้านน้ำหมัน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ได้รับการสุ่มอย่างง่ายจากโรงเรียนต่าง ๆ ตามเกณฑ์ต่อไปนี้

1. เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ที่มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนในแต่ละห้องไม่เกิน 25 คน
2. เป็นโรงเรียนที่ไม่อยู่ในท้องที่ที่ถูกรับการจมน้ำ มีเส้นทางคมนาคมสะดวกที่ผู้วิจัยสามารถจะเดินทางไปทำการทดลองได้
3. เป็นโรงเรียนที่มีสภาพการเรียนการสอน และสภาพภูมิศาสตร์ใกล้เคียงกับโรงเรียนส่วนใหญ่ภายในกลุ่มโรงเรียน
4. เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารโรงเรียน คณะครู ตลอดจนนักเรียนให้ความร่วมมือ และสนับสนุนการทดลองครั้งนี้เป็นอย่างดี

จากเกณฑ์ดังกล่าวผู้วิจัยได้โรงเรียนที่เหมาะสมในการเป็นกลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนจรัญอนุสรณ์ 1 มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2 ห้องเรียน จากนั้นก็ทำการสุ่มอย่างง่าย ให้ห้องเรียนหนึ่งเป็นกลุ่มทดลอง และอีกห้องเรียนหนึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งมีจำนวนนักเรียนในแต่ละกลุ่มดังนี้

กลุ่มทดลอง มีจำนวนนักเรียน 17 คน

กลุ่มควบคุม มีจำนวนนักเรียน 16 คน

รวมมีจำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 33 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. แผนการสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง

แผนการสอนดังกล่าวผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

ก. เลือกข่าวหนังสือพิมพ์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาจริยธรรมที่จะทดลองสอนมาให้
นิสิตปริญญาโท เอกการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 10
คน เป็นผู้พิจารณาเลือกเรื่องที่เหมาะสม

ข. นำข่าวหนังสือพิมพ์ที่ได้จากการเลือกมาจัดทำเป็นแผนการสอนโดยมีรูปแบบ
ดังนี้

เรื่อง _____ จำนวนคาบ _____

ความถี่ครบยอด _____

จุดประสงค์การเรียนรู้ _____

สื่อการเรียนรู้ _____

วิธีสอนและกิจกรรม _____

การประเมินผล _____

ค. นำแผนการสอนที่สร้างให้ประธานกรรมการควบคุมปริญญาโทฉบับนี้เป็น
ผู้ตรวจสอบ

ง. นำแผนการสอนดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำ
มาปรับปรุงครั้งสุดท้ายในด้านวิธีสอนและกิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับเวลาสอนจริง

2. แผนการสอนจริยศึกษาดมแผนการสอนของกรมวิชาการ แผนการสอนดังกล่าว
ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดตามหนังสือแผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย (จริยศึกษา) ที่
กรมวิชาการ เป็นผู้พิมพ์เผยแพร่โดยประกอบไปด้วยขั้นตอนการสอนดังนี้

ความคิดรวบยอด _____

จุดประสงค์ _____

เนื้อหา _____

กิจกรรม _____

สื่อการเรียน _____

วิธีวัดผล _____

๓. แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นโดย ไกศล มีคุณ มีลักษณะ เป็นเรื่องราวที่เป็นปัญหาด้านจริยธรรม 15 เรื่อง ในแต่ละเรื่องจะลงท้ายด้วยปัญหา หรือคำถามที่ต้องการให้ผู้ตอบคิดตัดสินใจให้เหตุผลว่า ถ้าเขาเป็นบุคคลในเรื่องเขาจะตัดสินใจ อย่างไร และมีเหตุผลอย่างไร แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบ ให้ตรงตามข้อและ ช่องว่างดังตัวอย่าง

(๐) ในตอนเช้าเมื่อนักเรียนเดินอยู่ที่ถนนนอกโรงเรียน ได้พบกระเป๋าสเงิน ใบหนึ่งตกอยู่ เมื่อเปิดดูข้างในพบว่ามีเงินอยู่ 200 บาท และมีชื่อรวมทั้งที่อยู่ของเจ้าของ กระเป๋าสเงินด้วย นักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร

ก. พาทางคืนกระเป๋าสเงินให้กับเจ้าของ

ข. เก็บเอาเงินและกระเป๋าสเงินไว้เสียเอง

เพราะ

การตรวจคำตอบของกลุ่มตัวอย่าง ใช้การตัดสินตามชั้นจริยธรรมของโคลเบอร์ก โดยถ้าอยู่ในชั้นที่ 1 ได้ 1 คะแนน ถ้าอยู่ในชั้นที่ ๒ ได้ ๒ คะแนน แต่ละข้อจะมีคะแนนอยู่ ระหว่าง 1 - ๒ คะแนน จากนั้นนำคะแนนของทุกข้อมารวมกันเป็นคะแนนแสดงการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมของแต่ละคน เกณฑ์ในการตัดสินว่าจะมีเหตุผล เชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นใดมีดังนี้

คะแนน ๐ - 22 มีการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 1

คะแนน 23 - 37 มีการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 2

คะแนน 38 - 52 มีการใช้เหตุผล เชิงจริยธรรมอยู่ในชั้นที่ 3

คะแนน 53 - 67 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4

คะแนน 68 - 82 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5

คะแนน 83 - 90 มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 6

4. แบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สังเกตผู้เรียน โดยมีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

ก. ศึกษาเนื้อหาจริยศึกษาที่ใช้ในการทดลอง

ข. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสังเกตพฤติกรรม

ค. นำเนื้อหาที่จะใช้ทดลองสอนไปปรึกษากับครูใหญ่และครูประจำชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 โรงเรียนจิมมอนุสรณ์ 1 ถึงพฤติกรรมที่ควรจะเป็นของผู้เรียนตามเนื้อหา และหัวข้อจริยธรรมดังกล่าว

ง. นำเอาพฤติกรรมที่ได้จากข้อเสนอนี้ของครูใหญ่และครูผู้สอนนั้นไปสร้างเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรม โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

จ. นำแบบสังเกตที่สร้างไปหาความเที่ยงตรงโดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 3 ท่าน คือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรัส สุวดี

2. อาจารย์ ดร. ไกศล มีคุณ

3. อาจารย์ สกล เทียงแท้

ฉ. นำเอาแบบสังเกตพฤติกรรมที่ปรับปรุงแล้วไปหาความเชื่อมั่นตามแบบสก็อต (Scott) โดยทดลองที่โรงเรียนบ้านวังบัวคอย ได้ค่าความเชื่อมั่น 952

ช. นำเอาแบบสังเกตที่หาความเชื่อมั่นแล้วไปใช้ในการวิจัยต่อไป

ตัวอย่างของแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

รายการ	ปริมาณของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. นักเรียนส่งงานทันตามที่กำหนด					
2. ช่วยรักษาความสะอาดของโรงเรียน และห้องเรียน					
รวม					

ข. แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนที่สร้างขึ้นนี้ เมื่อจะทำการสังเกตใช้การ
สุ่มเวลาในการสังเกตในแต่ละกลุ่มพฤติกรรมที่คาดว่าจะสังเกตได้ในขณะเดียวกัน

การดำเนินการทดลอง

1. สร้างแผนการสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง
และแผนการสอนจริยศึกษาดตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

2. นำแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ขออนุญาตใช้ของโกศล มีคุณ ไปหา
ความเชื่อมั่นใหม่อีกครั้งหนึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น .75

3. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและนำไปหาความเชื่อมั่นได้ .95

4. ดำเนินการทดลองโดย

- กลุ่มทดลองได้รับการสอนจริยศึกษาตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
- กลุ่มควบคุมได้รับการสอนจริยศึกษาตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

ในการทดลองนี้ผู้วิจัย เป็นผู้สอนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทำการ
ทดลองระหว่างวันที่ 16 มกราคม 2527 ถึง 3 มีนาคม 2527 รวม 6 สัปดาห์ ทดลองสอน
สัปดาห์ละ 6 คาบ รวมเป็นจำนวนคาบทั้งสิ้น กลุ่มทดลอง 36 คาบ และกลุ่มควบคุม 36 คาบ

๕. เมื่อทดลองเสร็จแล้วนำแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมาวัดทั้งกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง หลังจากนั้นก็นำแบบวัดไปตรวจให้คะแนนแล้วนำไปทดสอบ นัยสำคัญทางสถิติ ตามสมมติฐาน

๖. เมื่อทดลองเสร็จก็นำแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมไปขอให้ครูใหญ่และครู ประจำชั้น สังเกตผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 2 สัปดาห์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการ สังเกตหลังเรียนไปทดสอบสมมติฐานต่อไป

แบบแผนในการศึกษาค้นคว้า

ในการทดลองครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบแผนการวิจัยแบบ (Randomized Control Group Posttest Only - Design) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 229)

ตาราง 2

กลุ่ม	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
ทดลอง	-	X	t
ควบคุม	-	~	t

เนื้อหาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. ความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม	6 คาบ
2. ความซื่อสัตย์สุจริต	6 คาบ
3. ความขยันหมั่นเพียร	6 คาบ
4. การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น	6 คาบ
5. การประหยัด	6 คาบ
6. ความเชื่อเพื่อพ่อแม่และเสียสละ	6 คาบ
รวม	36 คาบ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ค่าเฉลี่ย

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N} \quad (\text{ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 71})$$

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

N แทน จำนวนข้อมูล

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

1.2 ค่าความแปรปรวน

$$S^2 = \frac{\sum (X - \bar{X})^2}{N - 1} \quad (\text{ถ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 75})$$

S^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่าง

X แทน คะแนนแต่ละตัวในกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง หรือสมาชิกในกลุ่มตัวอย่าง

2. ทดสอบนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างกลุ่มความคุมกับกลุ่มทดลองโดยใช้

t - test แบบ Independent

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ $\bar{X}_1$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1

$\bar{X}_2$ แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2

n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1

S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

3. หาความเชื่อมั่นของการสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแบบ Interobserver

Reliability โดยคำนวณหาเปอร์เซ็นต์ของความสอดคล้องกันตามวิธีของ William A.

Scott

$$\text{Reliability} = \frac{P_o - P_e}{1.00 - P_e} \quad (\text{เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์ 2522 : 84})$$

เมื่อ P_o แทน อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันของผู้สังเกต 2 คน คิดจาก $P_o = 1.00 - (\text{ผลรวมของความแตกต่างระหว่างจำนวนร้อยละของพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตของผู้สังเกตทั้ง 2 คน})$

P_e แทน อัตราส่วนของความน่าจะเป็นของการสังเกตพฤติกรรมได้ตรงกันที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ คิดจาก $P_e = (\text{สัดส่วนของความถี่ของพฤติกรรมที่มีจำนวนสูงสุด})^2 + (\text{สัดส่วนของความถี่ของพฤติกรรมที่มีจำนวนมากรองลงมา})^2$ โดยเลือกจากผลการสังเกตของผู้สังเกตคนใดคนหนึ่งก็ได้

4 ทาความเชื่อมั่นของแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (α = Coefficient)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_1^2}{S_t^2} \right\}$$

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 171)

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

S_1^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของเครื่องมือนี้ทั้งฉบับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองเพื่อให้เข้าใจได้ตรงกัน ผู้วิจัยได้ใช้สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
- $\bar{X}$ แทน รายเฉลี่ยของคะแนน
- S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน
- t แทน อัตราส่วนนัยสำคัญทางสถิติ
- P แทน ระดับความมีนัยสำคัญ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแยกวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง และได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนของกลุ่มที่สอนจริยศึกษา โดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอน และการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

2. เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังเรียนของกลุ่มที่สอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอน และการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

1 เปรียบเทียบคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนของกลุ่มที่สอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอน และการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

ตาราง 3 แสดงคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

สอนโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็น สถานการณ์จำลอง		สอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ	
คนที่	คะแนน	คนที่	คะแนน
1	32	1	35
2	46	2	45
3	49	3	19
4	33	4	32
5	53	5	31
6	41	6	41
7	44	7	32
8	44	8	19
9	54	9	26
10	27	10	29
11	37	11	20
12	33	12	40
13	46	13	35
14	44	14	40
15	43	15	40
16	37	16	59
17	37		

ตาราง 4 ตารางเปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
1. สอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง	17	41.29	58.35	2.3085*
2. สอนจริยศึกษาตามแผนการสอนของกรมวิชาการ	16	33.94	110.4625	

$$P < .05$$

$$t_{.05, 31} = 2.042$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังเรียนของกลุ่มที่ได้รับการสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง และการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

ตาราง 5 ตารางแสดงคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

สอนโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง												
ผู้สังเกตคนที่ 1	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5
ผู้สังเกตคนที่ 2	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
สอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ												
ผู้สังเกตคนที่ 1	4	5	5	5	5	4	5	5	4	5	4	5
ผู้สังเกตคนที่ 2	4	4	4	5	4	4	4	4	4	4	4	5

ตาราง 6 ตารางเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
- สอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง	12	4.96	.02	4.83**
- สอนจริยศึกษาตามแผนการสอนของกรมวิชาการ	12	4.42	.13	

$$P < .01$$

$$t_{.01, 22} = 2.019$$

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางแสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้หนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา เพื่อพัฒนาเหตุผลเชิงจริยธรรมและพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งพอสรุปลำดับขั้น และผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเปรียบเทียบเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนระหว่างผู้เรียนด้วยวิธีสอนโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองและการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนที่ใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองและการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองจะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองจะมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชายหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 สังกัดกลุ่มโรงเรียนน้ำหมัน อำเภอลำปูลา จังหวัดอุดรธานี
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นนักเรียนชายหญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2526 โรงเรียนจริมอนุสรณ์ 1 จำนวน 33 คน
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยคือ ภาคเรียนปลายปีการศึกษา 2526 ระหว่างวันที่ 16 มกราคม 2527 ถึงวันที่ 18 มีนาคม 2527
4. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้แบ่งออกเป็น
 - 4.1 ตัวแปรอิสระ คือ
 - ก. การสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง
 - ข. การสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ
 - 4.2 ตัวแปรตาม คือ
 - 4.2.1 เหตุผลเชิงจริยธรรม
 - 4.2.2 พฤติกรรมเชิงจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง
2. แผนการสอนจริยศึกษาตามแผนการสอนของกรมวิชาการ
3. แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นโดย ไทศล มีคุณ มีลักษณะเป็นเรื่องราวที่เป็นปัญหาด้านจริยธรรม 15 เรื่อง ในแต่ละเรื่องจะลงท้ายด้วยปัญหาหรือคำถามที่ต้องการให้ผู้คิดตัดสินใจให้เหตุผลว่า ถ้าเขาเป็นบุคคลในเรื่อง เขาจะตัดสินใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไร

4. แบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรม เป็นแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการทั้งนี้ เพื่อดูจำนวนของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้น ๆ

การดำเนินการทดลอง

1. นำแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ ไกศล มีคุณ ไปหาความเชื่อมั่นอีกครั้ง
2. สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมและนำไปหาความเชื่อมั่น
3. สร้างแผนการสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง
4. ดำเนินการทดลองโดย
 - กลุ่มทดลองสอนจริยศึกษาตามแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
 - กลุ่มควบคุมได้รับการสอนจริยศึกษาตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

ในการทดลองนี้ผู้วิจัย เป็นผู้สอนเองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทำการทดลองระหว่างวันที่ 16 มกราคม 2527 ถึงวันที่ 3 มีนาคม 2527 รวม 6 สัปดาห์ ทดลองสอน สัปดาห์ละ 6 คาบ รวมเป็นจำนวนคาบทั้งสิ้น กลุ่มทดลอง 36 คาบ และกลุ่มควบคุม 36 คาบ

เมื่อทดลองเสร็จแล้วนำแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมมาให้ฝึกเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มทำ หลังจากนั้น 2 สัปดาห์ให้ครูใหญ่และครูประจำชั้นทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนตามแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยนี้ใช้ $t - test$ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมหลังเรียนของกลุ่มผู้เรียนที่สอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอน และการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

2. เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมหลังเรียนของกลุ่มผู้เรียนที่สอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอน และการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 โดยคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม

อภิปรายผล

1. จากการเปรียบเทียบผลการสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองกับการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการผลปรากฏว่าผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกันตามการทดสอบสมมติฐาน ถ้ามองไปที่ค่าเฉลี่ยของคะแนนจะพบว่าคะแนนเฉลี่ยของผู้เรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองนั้นสูงกว่ากลุ่มที่เรียนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ นั่นก็พอจะแสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองนั้นมีแนวโน้มช่วยให้ผู้เรียนมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงขึ้นกว่ากลุ่มที่สอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการ ซึ่งทั้งนี้ก็ใกล้เคียงกับผลการวิจัยของ สมเดช สีนสง (สมเดช สีนสง 2525 : 59 - 61) ที่ได้ทดลองใช้หนังสือนิทานประกอบในการสอนจริยธรรม เปรียบเทียบกับการสอนของ

กรรมวิธีการซึ่งผลปรากฏว่าสามารถยกระดับ เหตุผลเชิงจริยธรรมได้และผู้เรียนในกลุ่มทดลอง มีระดับจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ

2. จากการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองกับการสอนจริยศึกษาตามแผนการสอนของกรรมวิธีการผลปรากฏออกมาว่าผู้เรียนทั้งสองกลุ่มมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อมาดูในรายละเอียดของข้อมูลก็พบว่าผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีจำนวนของผู้มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมากกว่าผู้เรียนในกลุ่มควบคุม ขณะที่เท่าที่แสดงให้เห็นว่าการสอนจริยศึกษาที่ใช้ข่าวหนังสือพิมพ์เป็นสถานการณ์จำลองในการสอนและเน้นการสอน เพื่อพัฒนา เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้นสามารถทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมไปในทางที่พึงประสงค์มากกว่า ซึ่งใกล้เคียงกับงานวิจัยของเกลเลอร์ (Geller. 1978 : 219 - 235) ที่ทำการวิจัยการใช้สถานการณ์จำลองมาแสดงบทบาทสมมติเพื่อปลูกฝังการเชื่อฟังทดลองกับนักเรียน ๑1 คน ใช้วีดีโอเทปเข้าช่วยในการแสดงบทบาทสมมติ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนในกลุ่มทดลองมีความเชื่อฟังเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุม

ในการทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษานั้น เป็นวิธีการสอนที่ผสมผสานระหว่าง การสอนที่มุ่ง เน้นการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม การใช้การอภิปรายกลุ่ม การใช้สถานการณ์จำลอง และการใช้สื่อคือข่าวหนังสือพิมพ์ ซึ่งเมื่อผสมผสานวิธีการทั้งหมด เข้าด้วยกันแล้ว ผลการสอนก็ออกมา เป็นที่น่าพอใจว่า ผู้เรียนมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมแตกต่างกับกลุ่มควบคุมและ เมื่อดูคะแนนเฉลี่ยก็พบว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่น่าพอใจมากที่สุดของการวิจัยครั้งนี้ก็คือ การสอนจริยศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลอง ทำให้ผู้เรียนที่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้ก็เพราะว่าการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์นั้น เป็นสื่อที่มีอิทธิพลต่อเด็กพอสมควร เพราะเป็น เรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ ไปได้ต่างขึ้นมา นอกจากนี้เด็กยังได้เห็นตัวอย่างจากข่าวนั้นอีกโดยการจัดสถานการณ์จำลองให้เด็กได้เห็น และนำเรื่องราวเหล่านั้นมาให้เด็กได้คิดและอภิปรายกันอีก ซึ่งวิธีการเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่าย แต่กลับรู้สึกสนุกสนาน และมีอารมณ์ร่วมไปกับ เหตุการณ์จนมีผลต่อการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในที่สุด

นอกจากนี้แล้วในการวิจัยทดลองใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษานี้พบว่า ในกลุ่มทดลองผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนโดยเฉพาะในการแสดงบทบาทตามที่ได้รับเป็นอย่างดี และในช่วงเวลาของการอภิปรายเมื่อนักเรียนออกมาเสนอเหตุผลและการตัดสินใจแล้ว เมื่อผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นการให้เหตุผลที่สูงไปกว่าเดิมจากของนักเรียนแล้ว รู้สึกว่าผู้เรียนกระตือรือร้นมากและสนใจในเหตุผลใหม่ที่ได้รับไป ซึ่งตรงจุดนี้อาจจะเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมในระดับที่สูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่อย่างไรก็ตามในการสอนตามแผนการสอนของกรมวิชาการผู้เรียนในกลุ่มนี้ก็รู้สึกสนใจในการเรียนพอสมควร แต่ในบางคาบที่มีการอภิปรายนักเรียนไม่สนใจที่จะอภิปรายให้กว้างขวาง สิ่งที่เห็นได้เด่นชัดอีกประการหนึ่งในการทดลองก็คือการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ผู้วิจัยเองเห็นว่ากลุ่มทดลองทำงานร่วมกันได้ดีกว่า ทุกคนในกลุ่มต่างร่วมมือกันในการแสดงบทบาทและเสนอเหตุผลในการอภิปรายดีทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เป็น เรื่องที่เขาสามารถเข้าใจได้ดีและ เป็น เรื่องจากหนังสือพิมพ์ที่น่าสนใจมากกว่า เรื่องที่แต่งขึ้นมาก็เป็นได้ ในขณะที่การทำงานเป็นกลุ่ม ในกลุ่มควบคุมยังไม่ให้ความร่วมมือในกลุ่มเท่าไรนัก มีสมาชิกบางคนในกลุ่มเพิกเฉยและพยายามหนีห่างจากกลุ่มทำให้การอภิปรายกลายเป็นความคิดของสมาชิกไม่กี่คน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

1.1 ควรเพิ่มเติมการฝึกการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมเข้าไปในการสอนจริยศึกษา

1.2 ครูสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษาควรมีการนำข่าวหนังสือพิมพ์ที่ได้เลือกสรรแล้วมีคุณค่า หรือตรงกับหัวข้อจริยธรรมที่จะสอนมาใช้ในการสอนบ้าง เพราะเป็นสื่อที่ครูหาง่าย แต่ทรงคุณค่าในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

1.3 ครูสอนจริยศึกษาควรใช้สถานการณ์จำลองเป็นเทคนิคหนึ่งในการสอน เพราะสถานการณ์จำลองช่วยเด็กรู้สึกสนุกสนานที่จะเรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้เด็กเห็นภาพจนที่แม้ไม่เหมือนจริงแต่ก็ยังใกล้เคียง อันจะมีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก

1.4 ข้อควรระวังในการนำเอาวิธีสอนจริงศึกษาโดยใช้ข่าวหนังสือพิมพ์สร้างเป็นสถานการณ์จำลองในการสอนก็คือ อย่าได้ใช้วิธีสอนดังกล่าวเพียงเพื่อให้เด็กสนุกสนานหรือล่องใจให้เรียนเท่านั้น แต่ควรให้เด็กได้รับแนวคิด ความคิดรวบยอด และการใช้ปัญญาในการพิจารณาความถูกต้อง อาจโดยวิธีการอภิปรายกลุ่มหรือวิธีการใดก็ได้

2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยในเรื่องนี้ต่อไปโดยทดลองกับผู้เรียนในชั้นอื่น

2.2 ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในเรื่อง ทักษะคิด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคงทนของพฤติกรรม

2.3 การศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนดังกล่าวกับวิธีการสอนจริงศึกษาวิธีอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ก่อง สวัสดิ์พาณิชย์ "จริยธรรมในสังคมไทย" รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี 2522, 251 หน้า

การศาสนา, กรม ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศาสนาและจริยธรรม ม.ป.ท. ม.ป.ป.,

78 หน้า (ไร้เนียบ)

หลักการวิธีการจัดจริยศึกษาและหัวข้อจริยธรรมสำหรับอบรมนักเรียน นักศึกษา

(ฉบับทดลอง) กระทรวงศึกษาธิการ 2521, 45 หน้า

โกศล มีคุณ การวิจัยเชิงทดลองฝึกรอบมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมและทักษะในการสอน

บทบาทของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปรินทิพย์พนธ์การศึกษา, ดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 388 หน้า จัดสำเนา

จรรยา สุวรรณพัถ, ดวงเดือน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจักษ์จักษ์ พื้นฐานความ

เข้าใจทางจิตวิทยา ไทยวัฒนาพานิช 2521, 110 หน้า

ฉกาจ ช้วยโต การศึกษาผลของการศึกษาอบรมตามโครงการจริยธรรมสำหรับนักศึกษา วค.

สงขลา วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตร มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2521, 158

หน้า จัดสำเนา

ชูศรี วงศ์รัตนะ สถิติเพื่อการวิจัย โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล 2525, 252 หน้า

เชิดศักดิ์ ไชวสินธุ์ การวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์ โอเคียนสโตร์ 2522,

206 หน้า

ดวงเดือน พันธุมนาวัน และเพ็ญแข ประจักษ์จักษ์ รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของ

เยาวชนไทย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2520, 344 หน้า

ดุษฎี สัตวรางค์ การเปรียบเทียบวิธีสอนแบบไตรสิกขาและธรรมสากัจฉาในการสอน

เบญจศีลและฆราวาสธรรมในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินทิพย์พนธ์การศึกษามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 149 หน้า จัดสำเนา

เดช วิไล การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็ก

นักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ปรินทิพย์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 106 หน้า จัดสำเนา

ประดิษฐ์ พรหมเสนา การนำวิธีสอนในสมัยพุทธกาลมาใช้สอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 173 หน้า จัดสำเนา

ประเสริฐศรี เอื้อนครินทร์ การทดลองใช้เทคนิคแม่แบบเพื่อพัฒนาจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์

ปรินทิพย์นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 71

หน้า จัดสำเนา

แปลก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศุทเวทย์ จริยธรรมในสังคมไทย รายงานการสัมมนา

จริยธรรมในสังคมปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522,

251 หน้า

พรรณี ลิ้มปวีณา การใช้วิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในการสอนจริยธรรมระดับประถมศึกษา

ปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2523, 136 หน้า

จัดสำเนา

เมธี บิลันธนาพนธ์ "การสอนจริยศึกษาในโรงเรียน คู่มือปฏิบัติ 7 54 - 59

มกราคม 2525

ฉ้วน สายยศ และอังคณา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ทริกิจ

การพิมพ์ 2524, 286 หน้า

วิชาการ. กรม แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย (การประชุมทางวิชาการเกี่ยวกับ

จริยธรรมไทย 22 - 27 มกราคม 2523) โรงพิมพ์การศาสนา 2523, 157 หน้า

_____ ผลการทดลองหารูปแบบที่มีประสิทธิภาพต่อการเรียนการสอนจริยธรรม

วิจัยสนทน 16 : 27 - 29 มกราคม 2525

_____ แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงพิมพ์

คุรุสภาลาดพร้าว 2526, 877 หน้า

วิริยะ บุญยะนิवास การเปรียบเทียบการสอนจริยธรรมโดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับการ

สอนแบบธรรมดา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์ 2523, 145 หน้า อัดสำเนา

ศกล เพ็ญแท้ ผลการใช้วิธีอภิปรายกลุ่มในการยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมในเด็กชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มาจากสภาพสังคมในโรงเรียนต่างกัน วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 222 หน้า อัดสำเนา

สมบูรณ์ เสนียงส์ ณ อยุธยา การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วย "การทำมาหากิน ด้วยการสอนแบบใช้และ

ไม่ใช่สถานการณ์จำลอง วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2525, 160 หน้า อัดสำเนา

สมเดช สีนสง การทดลองการสอนยกระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2525, 111 หน้า อัดสำเนา

สมใจ สุริยกุล การสร้างบทเรียนสื่อประสมในวิชาจริยศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในอำเภอ

ปะเทือก จังหวัดตรัง วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

2523, 216 หน้า อัดสำเนา

สาโรช บัวศรี "จริยธรรมในสังคมไทย รายงานการสัมมนาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2522, 251 หน้า

สุภา กิจจากการ การใช้สถานการณ์จำลอง เอกสารการสัมมนาอาจารย์มหาวิทยาลัย

ศรีสุราษฎร์ธานี 2521, 109 หน้า อัดสำเนา

สุภาพรรณ พวงจันทเพชร การเปรียบเทียบผลการสอนศีลธรรมหน่วย ฤทธธรรมเสริมสร้าง

ลักษณะนิสัย ด้วยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ และวิธีการสอนแบบธรรมดาในชั้นประถมศึกษา

ปีที่ 6 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520, 145 หน้า

สุริยา เหมะคิด ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม ระดับสติปัญญาและการยอมรับตนเอง

ของเด็กวัยรุ่นตอนต้น วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2521, 48 หน้า อัดสำเนา

- Bandura, Albert and Frederick J. McDonall. "Influence of Social Reinforcement and the Behavior of Models in Shaping Children's Moral Judgments," in Reading in Educational Psychology. p. 264 - 273 2nd ed., ed. by Jerone M. Seidman Boston, Houghton Mifflin Company, 1965.
- Beck, Isabel H. and Bruce Monroe "Some Dimension of Simulation" Educational Technology. p. 45 - 49, October, 1969.
- Biskin, Donald S. and Kenneth Hoskinson. "An Experimental Test of the Effect of Structured Discussions of Moral Dilemmas Found in Children's literatures on Moral Reasoning," The Elementary School Journal. 77 (55) : 407 - 415, 1977.
- Cherry, Kendrick Houck "Simulation in High School Social Studies : Student - Cognitive Retention and Pupil Teaching Affective Perception," Dissertation Abstract International. 34 : 4712 - 4713 A February, 1974.
- Corbin, Warren Spencer, "The Effects of a Simulation Game about Southeast Asia on Political Economic and Social Attitude of Ninth Grade Students," Dissertation Abstracts International. 32 : 1258 A ; September, 1971.
- Dorr, D. and Fey S. "Relative Power of Symbolic Adult and Peer Models in the Modification of Children's Moral Choice Behavior," Journal of Personality and Social Psychology. 29 (3) : 335 - 341, 1974.
- Garvey, Dale M. A Preliminary Evaluation of Simulation. A paper presented at 46th Annual meeting of the National Council for the Social Studies Cleveland, Ohio, November, 1966. 18 p.
- Geller, Daniel M., Involvement in Role - playing Simulation, "A Demonstration with Studies on Obedience." Journal of Personality and Social Psychology. 36 : 193, November, 1978.
- Jones, V. and Morrig "Relations of Temperament to the Choice of Values," Journal of Abnormal Social Psychology. 53 . 345 - 349 May, 1956.
- Kohlberg, Lawrence. "Development of Moral character and Moral Ideology" in Review of Child Development Research. V.1, p. 83 - 432 Hartford, Connecticut printer, Inc., 1964.
- _____. "Education for Justice : a Modern Statement of the platonic View," in Moral Education : Five Lectures. p. 57 - 84, Massachusetts, Cambridge, Harbard University Press, 1970.

- Lefurgy, W. G. and W. G. Waloshin, "Immediate and longterm Effects of Experimentally Induced Social influence in the Modification of Adolesents Moral Judments," Journal of Personality and Social Psychology. 18 (12) : 104 - 110 December, 1969.
- Leopoldo, Joseph Macias, "The Use of Simulation in Foreign Language Teacher Education in Aetivity Specific Teaching Simulation" Dissertation Abstracts. 33 : 1567 - 1568 A ; October, 1972.
- Midlarsky, F. G. J. H. Bryan and P. Brickman "Aversive A pproval : Intention Effects of Modeling and Reinforcement on Altruistic Behavior" in Child Development. 44 : 321 - 325, 1975.
- Psychology today : An Introduction p. 149 2 nd. ed., Del Mar, California, G R M. Book, 1972.
- Schleifer Michael and Verginia I. Douglas, "Effects of Training on the Moral Judgement of Young Children" Journal of Personality and Social Psychology. 28 (1) . 62 - 68 October, 1973.
- Selman, Robert L. and Marcus Liberman "Moral Education in the Primary Grades." An Evaluation of A Development Curriculum. Journal of Educational Psychology. 67 (5) . 712 - 716, 1975.
- Tensey, P. T. and UnWin, Derick Simulation and Gaming in Education. p. 9 - 12 London Methuen Educational Ltd., 1969.
- Turiel, Elliot, "An Experimental Test of the Sequentiallity of Development Stages in the Child 3 Moral Judgement," Journal of Personality and Social Psychology. 3 (6) : 611 - 618 June, 1966.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

แผนการสอนจรรยาวิชาตามแผนการสอนของกรมวิชาการ

แผนการสอนที่ 1 เรื่องความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

จำนวน 6 คาบ

คาบที่ 1 - 3

ความคาดหวัง

คนที่มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ของคน เรียบร้อยตามกำหนดเวลา โดยไม่ต้องมีใครบังคับหรือตักเตือน บุคคล เช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม คนที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่สามารถได้รับความไว้วางใจให้ทำงานสำคัญ

จุดประสงค์

- 1 บอกหน้าที่ที่มีต่อชุมชนและชาติได้
- 2 ทำงานที่ได้รับมอบหมาย เรียบร้อยทันกำหนดเวลาได้โดยไม่ต้องมีใครเตือนหรือบังคับ

เนื้อหา

หน้าที่และความรับผิดชอบต่อชุมชนและประเทศชาติ

กิจกรรม

1. ทบทวนเรื่องหน้าที่และความรับผิดชอบซึ่งได้เรียนมาแล้วตั้งแต่ชั้น ป.1 - ป.5 ในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 หน้าที่ของตนเอง ใจง เรียงน และครอบคัว
 - 1.2 ผลดีของความรับผิดชอบ
 - 1.3 ผลเสียของการขาดความรับผิดชอบ
- 2 แบ่งนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม แล้วศึกษาใบตรงาน (ดูตอนท้ายแผนการสอน)
- 3 ใ้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลหน้าชั้น แล้วร่วมอภิปรายเพิ่มเติมตามหัวข้อต่อไปนี้

๓ 1 การกระทำเช่นไร ที่แสดงถึงความรับผิดชอบตนเอง ต่อโรงเรียน ต่อ
ครอบครัว ต่อชุมชนและประเทศชาติ

๓ 2 ถ้าทุกคนขาดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ จะเกิดผลเสียอย่างไร

4 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปลงบนกระดานชอล์ค

สื่อการเรียน

1 บัตรงาน

2. กระดานชอล์ค

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยส่วนรวม

2 สังภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรือ เขียนตอบลงในสมุดต่อไป

2 1 หน้าที่ต่อชุมชนมีอะไรบ้าง

2 2 หน้าที่ต่อประเทศชาติมีอะไรบ้าง

2.3 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ช่วยให้เกิดผลดีอย่างไร

2.4 การขาดความรับผิดชอบจะเกิดผลเสียอย่างไร

ความรู้สำหรับครู

ความรับผิดชอบ หมายถึงความรู้สึกลึกซึ้งในจิตใจ เมื่อทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรแล้ว
ต้องทำให้สำเร็จและได้ผลดี และจะต้องรับผลที่เกิดขึ้นทั้งดีและชดชวย ไม่ใช่รับแค่ความชดชวย
อย่างเดียวแล้วโยนความผิดให้ผู้อื่น ผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยสมบูรณ์เรียกว่าผู้มีความรับผิดชอบ ความ
รับผิดชอบมี 2 อย่าง คือ

1. ความรับผิดชอบต่อตนเอง

2 ความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อตนเอง หมายถึงหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตนเอง เช่น

1. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
2. ดูแลรักษาเครื่องใช้ส่วนตัวให้เป็นระเบียบเรียบร้อยและอยู่ในสภาพที่ดี
3. ประพฤติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัยและมีคุณธรรม
4. เอาใจใส่ต่อสุขภาพอนามัยของตนเอง

ความรับผิดชอบต่อสังคม ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม เริ่มตั้งแต่ครอบครัว ชั้นเรียน

โรงเรียนชุมชน ประเทศชาติ เราจึงมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องทำต่อผู้อื่นที่อยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน เพื่อความสงบสุข ความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของสังคม

หน้าที่ต่อครอบครัว ในฐานะที่ยัง เป็น เด็กนักเรียน นักเรียนมีหน้าที่ตอบแทนคุณบิดามารดา ดังต่อไปนี้

1. เคารพเชื่อฟังคำสั่งสอน
2. ช่วยเหลือการทำงานตามความสามารถและโอกาส
3. ประพฤติตนเป็นคนดี
4. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

หน้าที่ต่อชั้นเรียนและเพื่อนนักเรียน

1. รักเพื่อนเหมือนพี่น้อง
2. ช่วยเหลือเพื่อนในทางที่ถูกที่ควร
3. ไม่เอาเปรียบ เอาเปรียบกัน
4. ให้อภัยกัน เมื่อมีความผิดพลาด เกิดขึ้น
5. ใช้ถ้อยคำสุภาพอ่อนหวาน
6. ช่วยกิจการงานของห้องเรียน
7. ปฏิบัติตนเป็นคนดีมีระเบียบวินัย
8. พยายามสร้างชื่อเสียงให้แก่ชั้นเรียนในทางที่ถูกที่ควร

หน้าที่ต่อโรงเรียน

1. รักษาความสะอาดของโรงเรียน
2. ถนอมรักษาของใช้ของโรงเรียน
3. ไม่ทำลายสมบัติของโรงเรียน
4. ช่วยกิจการงานของโรงเรียน
5. รักษาชื่อเสียงของโรงเรียน
6. สร้างชื่อเสียง เกียรติยศให้แก่โรงเรียน

หน้าที่ต่อชุมชน

1. รักและภูมิใจในชุมชนของตน
2. เคารพและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี ระเบียบข้อบังคับในชุมชนของตน
3. ช่วยกันสร้างสรรค์ชุมชนให้มีสภาพแวดล้อมสะอาดสวยงาม น่าอยู่อาศัย
4. ให้ความร่วมมือในการพัฒนาชุมชน เช่น
 - 4.1 ช่วยปลูกต้นไม้
 - 4.2 ช่วยขุดลอกคูคลอง
5. รักษาสาธารณสมบัติของชุมชน
6. ช่วยป้องกันรักษาความปลอดภัย งดส่งของช่วยเหลือ เมื่อมีเหตุร้าย
7. สามัคคี เอื้อเฟื้อต่อเพื่อนสมาชิกในชุมชน

หน้าที่ต่อประเทศชาติ

1. ปฏิบัติตนตามกฎหมาย
2. ไม่หลีกเลียงการเสียภาษีอากร
3. ร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ
- 4.จงรักภักดีและป้องกันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จนสุดชีวิต
5. รักษาไว้ซึ่งความเป็นไทย ศีลปวัตนธรรมและความสามัคคีของคนในชาติ

คนที่รับผิดชอบรู้จักขอบเขตภาระหน้าที่หรือบทบาทของตนและปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ โดยไม่ต้องมีใครบังคับหรือควบคุม ผู้ที่มีความรับผิดชอบจะเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานได้สำเร็จ จึงมักจะได้รับความไว้วางใจและความเชื่อถือจากบุคคลอื่น ความรับผิดชอบช่วยทำให้เกิดความเป็นระเบียบในการทำงานร่วมกัน ก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม

บัตรงาน สำหรับกลุ่มที่ 1

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความข้างล่าง แล้วอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดไว้ (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)

ธวัช นาสี ธิดา เป็นพี่น้องกัน นาสีและธิดาตื่นแต่เช้าทุกวัน เพื่อช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านจนเสร็จเรียบร้อย แล้วจึงอาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน ส่วนธวัชชอบตื่นนอนสายเป็นประจำ ไม่เคยช่วยพ่อแม่ทำงานบ้านเลย วันไหนขี้เกียจก็ไม่ยอมไปโรงเรียน อ้างว่าไม่สบาย

หัวข้ออภิปราย

- 1 นักเรียนควรเอาอย่างไร? เพราะเหตุใด?
- 2 งานบ้านควรเป็นหน้าที่ของผู้หญิง เป็นความคิดที่ถูกต้องหรือไม่?

บัตรงาน สำหรับกลุ่มที่ 2

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความข้างล่าง แล้วอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดไว้ (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)

พุ่มนี้แม่ต้องพาพี่ชายไปเกณฑ์ทหารที่อำเภอ สันนอกแม้ว่าสันจะตื่นนอนแต่เช้าเพื่อจะตามแม่ไปอำเภอด้วย ขณะที่สันกำลังพูดกับแม่อยู่นั้น พ่อร้องกระหืดกระหอบมาบอกแม่ว่า เจ้าสมชายมันหนีไปแล้ว ฝากจดหมายเพื่อนไว้ 1 ฉบับ มันบอกว่าไม่อยากเป็นทหาร กลัวไปลำบาก พ่อพ่อพูดจบ แม่ร้องไห้โฮ สันสงสารแม่มาก

หัวข้ออภิปราย

1. นักเรียนควรเอาอย่างไร? เพราะเหตุใด?
2. ถ้าในหมู่บ้านมีคนแบบชายทั้งหมด จะเกิดผลอย่างไร?
3. จากเรื่องนี้ ใครเป็นผู้มีคุณธรรม และมีคุณธรรมอะไร?

บัตรงาน สำหรับกลุ่มที่ 3

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความข้างล่างแล้วอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้ (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)

ชายกับชาติอยู่ในหมู่บ้านเดียวกัน เมื่อกรรมการในหมู่บ้านตกลงกันทำถนนหรือสะพานเข้าสู่หมู่บ้าน หรือทำความสะอาดหมู่บ้าน ชาติจะไปร่วมงานด้วยแทบทุกครั้ง ส่วนชายไม่เคยไปร่วมงานด้วยเลยไม่ว่าจะเป็นงานพัฒนาหรืองานประเพณีที่จัดขึ้นในหมู่บ้าน โดยอ้างว่าไม่ว่าง

หัวข้ออภิปราย

1. นักเรียนควรเอาอย่างไร? เพราะเหตุใด?
2. ถ้าในหมู่บ้านมีคนแบบชายทั้งหมด จะเกิดผลอย่างไร?
3. จากเรื่องนี้ ใครเป็นผู้มีคุณธรรม และมีคุณธรรมอะไร?

บัตรงาน สำหรับกลุ่มที่ 4

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความข้างล่าง แล้วอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้ (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)

สมาน ดุสิต ดารา เรียนอยู่ห้องเดียวกัน ครูมอบหมายให้นักเรียนทั้งสามไปรดน้ำต้นไม้ ดุสิตหลบไปเล่นกับเพื่อนคนอื่น ๆ อยู่ข้างรั้วโรงเรียน ส่วนดารามองกับสมานว่ายังทำการบ้านไม่เสร็จขอตัวไปทำการบ้านก่อน แล้วหลบเข้าไปนั่งอ่านหนังสือการ์ตูนอยู่ในห้องสมุดโรงเรียน สมานรดน้ำต้นไม้คนเดียวจนเสร็จ แล้วกลับมาเข้าห้องเรียนหนังสือต่อไป

หัวข้ออภิปราย

1. นักเรียนควรหาอย่างไร? เพราะเหตุใด?
2. ถ้าในโรงเรียนมีนักเรียนเหมือนคุณิตและคาราทั้งหมดจะเกิดผลอย่างไร?
3. จากเรื่องนี้ใครเป็นผู้มีคุณธรรม และมีคุณธรรมอะไร?

บัตรงาน สำหรับกลุ่มที่ 5

คำสั่ง ให้นักเรียนอ่านข้อความข้างล่างแล้วอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดให้ (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)

มยุรีกับจวีรรณ ได้รับมอบหมายให้อยู่เวรยามเฝ้าสำนักงานคู่กัน ตั้งแต่เวลา 8.30 น. ถึง 16.30 น. มยุรีมาปฏิบัติหน้าที่ เวลา 8.30 น. จนถึงเวลาพักกลางวัน ซึ่งเคยผลักดันออกไปซื้ออาหารรับประทานจวีรรณก็ยังไม่มา มยุรีไม่กล้าหึ่งสำนักงานเพื่อออกไปหาอาหารรับประทาน เพราะเกรงว่าถ้ามีผู้มาตรวจเวร หรือมีความเสียหายเกิดขึ้นกับสำนักงานตนก็就会有ความผิด วันนั้นมยุรีได้รับประทานอาหารกลางวัน เมื่อมีผู้มารับเวรตอนเย็นเวลา 16.30 น.

หัวข้ออภิปราย

1. การกระทำของจวีรรณถูกต้องหรือไม่? อย่างไร?
2. ถ้าจวีรรณซึ่งเผชิญด้วยโรคปัจจุบัน เช่น ทองร่วงจนไม่สามารถมาอยู่เวรได้ควรจะทำอย่างไร?
3. ถ้ามยุรีหึ่งเวรไป จะเกิดผลเสียหายอย่างไรแก่สำนักงานที่ต้องการผู้อยู่เฝ้าแล้วไม่มีผู้เฝ้า?

แผนการสอนที่ ๕ เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

จำนวน ๘ คาบ

คาบที่ 4 - ๘

ความคิดรวบยอด

คนที่มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ตน เสร็จเรียบร้อยตามกำหนด เวลาโดย
ไม่ต้องมีใครบังคับหรือชักชวน บุคคล เช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม คนที่
ขาดความรับผิดชอบจะไม่สามารถได้รับความไว้วางใจให้ทำงานสำคัญ

จุดประสงค์

1. บอกหน้าที่ที่มีต่อชุมชนและชาติ
2. ทำงานที่ได้รับมอบหมาย เสร็จเรียบร้อยทันกำหนด เวลาได้โดยไม่มีใครเตือนหรือบังคับ

เนื้อหา

หน้าที่และความรับผิดชอบต่อชุมชนและชาติ

กิจกรรม

1. ทบทวนเรื่องที่เรียนไป เมื่อคราวก่อน
2. ให้นักเรียนทำแผนภูมิกลุ่มละ 1 หัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 หน้าที่ตนเอง
 - 2.2 หน้าที่ต่อโรงเรียน
 - 2.3 หน้าที่ต่อครอบครัว
 - 2.4 หน้าที่ต่อชุมชน
 - 2.5 หน้าที่ต่อประเทศชาติ

๓. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความให้ได้ว่า คนที่มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่และ
ปฏิบัติหน้าที่ของตน เสร็จเรียบร้อยตามกำหนด เวลาโดยไม่ต้องมีใครมาบังคับหรือชักชวนบุคคล
เช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ คนที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่สามารถได้รับความไว้วางใจ
ให้ทำงานสำคัญ

สื่อการเรียนรู้

- 1 กระดาษเขียนแผนภูมิ
- 2 เครื่องเขียนแผนภูมิ

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยสังวรวรวม
2. สัมภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรือเขียนตอบลงในสมุดต่อไปนี้
 - 2.1 หน้าที่ต่อชุมชนมีอะไรบ้าง
 - 2.2 หน้าที่ต่อประเทศชาติมีอะไรบ้าง
 - 2.3 ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ช่วยให้เกิดผลดีอย่างไร
 - 2.4 การขาดความรับผิดชอบจะเกิดผลเสียอย่างไร

แผนการสอนที่ 3 เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

จำนวน 6 คาบ

คาบที่ 1 - 3

ความคิดรวบยอด

ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีอาชีพสุจริตเป็นคนมีเกียรติ ทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงเป็นบุคคลไม่น่าคบค้า ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

จุดประสงค์

1. บอกการกระทำของผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตได้
2. ให้เหตุผลได้ว่าคนซื่อสัตย์สุจริตทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
3. ยกตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตได้
4. ปฏิบัติตน เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต

เนื้อหา

ความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรม

1. เล่นเกม เก็บสมบัติ (ดูท้ายแผนการสอน)
2. ให้ผู้สังเกตการณ์ออกมาเล่าวิธีการเล่นของกลุ่มที่ตนสังเกตความหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 มีใครร้องออกมาคะเพื่อนนอกเส้นแดนบ้างหรือไม่
 - 2.2 มีใครหยิบผู้อื่น (ของของผู้อื่น) ใส่กล่องบ้างหรือไม่
3. ครูกับนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปผลจากการเล่น ตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 กลุ่มใดควรเป็นผู้ชนะ เพราะเหตุใด
 - 3.2 กลุ่มใดบ้างที่เล่นได้ถูกต้องตามกติกา

3.3 ในการเล่นเกมครั้งนี้ ควรนำคุณธรรมข้อใดบ้างมาใช้

3.4 จากการเล่นเกมครั้งนี้ ได้ข้อคิดในการแก้ไขปรับปรุงตนเองอย่างไรบ้าง

4. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนไปทำการค้นคว้า เรื่องจริงเกี่ยวกับการกระทำที่แสดง ความซื่อสัตย์จากหนังสือพิมพ์ วารสาร บุคคลในท้องถิ่นของตนเอง หรือนักเรียนในโรงเรียน แล้วมารายงานหน้าชั้นในการเรียนครั้งต่อไป

สื่อการเรียน

1. เกม เก็บสมบัติ
2. พัดล้อมภิปรายตามกิจกรรมข้อ 3

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยส่วนรวม
2. สัมภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรือเขียนลงในสมุด
 - 2.1 การกระทำอย่างไรได้ชื่อว่ามีคุณสมบัติสูงสุด
 - 2.2 ความซื่อสัตย์สูงสุดทำให้ตนเองและสังคมเป็นสุขอย่างไร
 - 2.3 การโกงทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนอย่างไร

ความรู้สึกรับรู้

ความซื่อสัตย์สุจริต คือ การกระทำที่ยึดถือหลักแห่งความยุติธรรมไม่เอาเปรียบผู้อื่น ความซื่อสัตย์สุจริตทำให้บุคคลมีความเคารพมั่นใจในตัวเอง และเป็นที่ไว้วางใจเชื่อถือของผู้อื่น ตัวอย่างเช่น เมื่อนักเรียนไปซื้อขนม แม่ค้าทอนสตางค์เกินมาให้ นักเรียนก็บอกให้แม่ค้าทราบบ และคืนเงินส่วนที่เกินให้แม่ค้าไป หรือเมื่อนักเรียนเก็บสิ่งของหรือสตางค์ ได้นำส่งครูเพื่อ ประสงค์หาเจ้าของ

ความซื่อสัตย์สุจริต เป็นคุณธรรมที่ดีทางจิตใจที่แสดงถึงความจริงใจ ซื่อตรง พูดจริง ทำจริง ไม่หลอกลวง

เราควรสื่อสารกับใคร สื่อสารอย่างไร

- สื่อสารกับตนเอง ไม่เห็นแก่ตัว มาโรงเรียนตรงเวลา ไม่ดองการบ้านเพื่อน

ไม่ทุจริต

- สื่อสารกับผู้อื่น เช่น ไม่กล่าวคำเท็จ ยอมรับผิดเมื่อทำผิด
- สื่อสารต่อหน้าที่ เช่น มาตรงเวลา ไม่ทุจริตต่อหน้าที่
- สื่อสารต่อประเทศชาติ เช่น ช่วยรักษาความสงบ ช่วยรักษาสาธารณสมบัติ

ไม่ทรยศ ทำลายสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

การไม่พูดปด หมายถึง การพูดแต่เรื่องที่เป็นความจริงด้วยเจตนาอันบริสุทธิ์ เพื่อให้ผู้ฟังเชื่อถือไม่เกิดความเดือดร้อนเสียหาย ผู้พูดความจริงย่อมเป็นที่เชื่อถือของผู้อื่น ส่วนผู้พูดปดย่อมไม่มีใครเชื่อถือ และเป็นการทำลายประโยชน์ของตนเองและผู้อื่น

อนึ่ง เรื่องจริงนั้น ไม่ใช่จะพูดได้เสมอไป เพราะบางครั้งอาจเกิดผลเสียหายแก่ตนเองและผู้อื่นได้ เช่น เรื่องส่วนตัวของเรา หรือของคนอื่น ถึงแม้จะเป็นเรื่องจริงก็ไม่ควรพูด หรือความลับของทางราชการก็ไม่ควรพูด ดังนั้นการพูดความจริงต้องยึดหลักดังนี้

1. เรื่องนั้นต้องเป็น เรื่องจริง
2. เรื่องจริงนั้นต้องเป็นประโยชน์
3. ผู้พูดต้องรู้จักกาลเทศะ
4. ผู้พูดต้องพูดด้วยถ้อยคำสุภาพอ่อนโยน
5. ผู้พูดต้องพูดด้วยความหวังดี

การไม่พูดบิดเบือนความจริง หมายถึง การพูดให้ตรงตามความเป็นจริง ไม่บิดเบือนความจริงให้เป็นอย่างอื่นไป การพูดบิดเบือนความจริง หมายถึง การพูดแปรปรวนไปเสียคนละทางกับความเป็นจริง เข้าทำนองพูดปดเหมือนกัน ทำให้คนฟังเกิดความเข้าใจผิด และก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนเองและผู้อื่น

การอำพรางความจริง หมายถึง การไม่พูดความจริงทั้งหมดโดยสิ้นเชิง พยายามปกปิดความจริงบางส่วนไว้ คงเปิดเผยความจริงแต่เพียงบางส่วน ส่วนที่ปกปิดไว้นั้นบางทีมีความจริงทั้งหมดเท่านั้น ก่อให้เกิดความเสียหายได้ เช่น เกี่ยวกับการพูดปด หรือพูดบิดเบือนความจริงเหมือนกัน

การไม่ยุ่งให้เกิดความแตกแยก หมายถึงการไม่พูดยุยงให้คนแตกสามัคคีกัน การนำเรื่องของนาย ก ไปพูดให้นาย ข ฟัง แล้วนำเรื่องของนาย ข มาพูดให้นาย ก ฟัง บางทีทำให้ทั้งนาย ก และนาย ข เกิดความเข้าใจผิด ทะเลาะวิวาทแตกสามัคคีกัน เรียกว่าพูดยุยงให้เกิดความแตกแยก เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ ควรพูดให้เกิดความรัก ความสามัคคี ความเข้าใจอันดีต่อกันจะดีกว่า

การไม่พูดคำหยาบ คำพยาน หมายถึง คำที่ไม่สุภาพ เช่น คำด่าว่า คำเสียดสี คำเย้ยหยัน คำดูถูก ทำให้ผู้ฟังไม่พอใจ การไม่พูดคำหยาบหมายถึง การพูดคำสุภาพ อ่อนหวาน พูดถูกกาลเทศะ พูดด้วยความหวังดี ผู้พูดคำสุภาพอ่อนหวานย่อมมีเสน่ห์ในตัวเอง เป็นที่รักของคนอื่น

การมีสัจจะ คือ การปฏิบัติตามคำพูดที่ได้พูดไว้โดยไม่ยอมเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น คนที่มีสัจจะมักจะเป็นคนที่มีความจริงใจประจำตัวเสมอ เป็นคนน่าคบหาสมาคม ตัวอย่างเช่น เมื่อตั้งสัจจะไว้ว่าจะต้องตื่นแต่เช้าทบทวนบทเรียนทุกวัน ก็ปฏิบัติตามเช่นนั้นทุกวัน

ความจริงใจ คือ การกระทำที่ตรงกับใจ ไม่มีการเสแสร้งแกล้งทำ ไม่ใช่ปากพูดอย่างหนึ่ง แต่ใจคิดอีกอย่างหนึ่ง หรือต่อหน้าอย่างหนึ่งลับหลังอย่างหนึ่ง ตัวอย่าง เช่น นักเรียนรักเพื่อนอย่างแท้จริงอย่างจริงใจ เมื่อนักเรียนเห็นว่าเพื่อนทำผิดก็แนะนำตักเตือนโดยไม่กลัวว่าเพื่อนจะโกรธ

เกม "เก็บสมบัติ"

อุปกรณ์ในการเล่น

1. ของใช้ประจำตัวนักเรียน เช่น ยางลบ ปากกา ดินสอ ไม้โปสเตอร์กระดาษ ฯลฯ
2. กล่องกระดาษกลุ่มละ 1 ใบ
3. นกหวีด หรือไม้เคาะจังหวะ

วิธีเล่น

1. แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละเท่า ๆ กัน แล้วจัดนักเรียนเป็นผู้สังเกตการณ์ เล่นเกม กลุ่มละ 1 คน

2. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาเข้าแถวตอนลึก ตรงเส้นเขตแดนที่ครูขีดไว้ให้

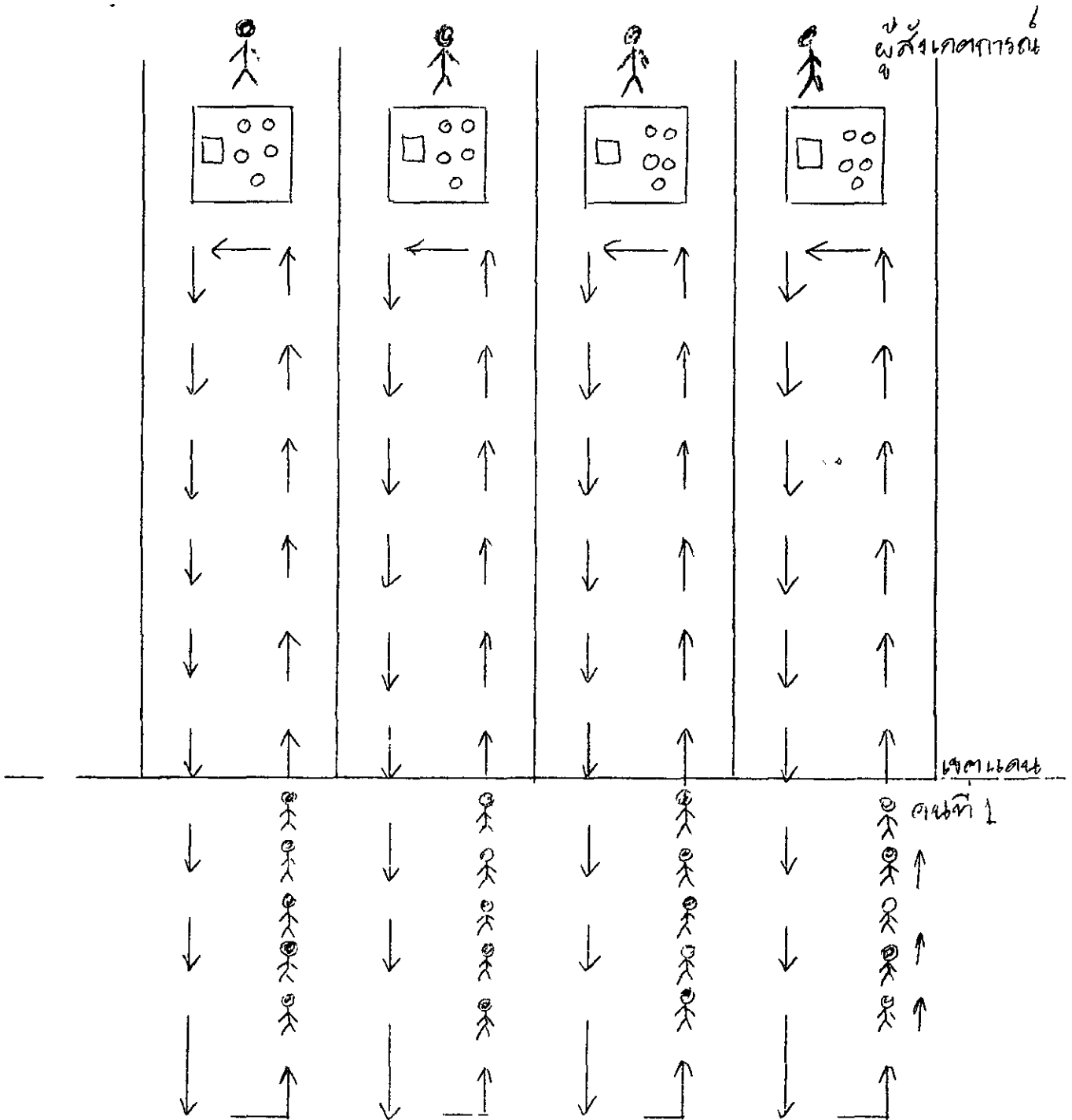
3. ให้นักเรียนนำกล่องกระดาษ พร้อมทั้งของใช้ต่าง ๆ (คนละ 1 ชิ้น) ไปกองไว้ข้างกล่องกระดาษหน้ากลุ่มของตน ซึ่งอยู่ห่างจากเขตแดนประมาณ ๑ - ๒ เมตร

4. เมื่อครูให้สัญญาณให้นักเรียนคนแรกของแต่ละกลุ่มวิ่งไปหยิบของใช้ของตนเองใส่ในกล่องกระดาษ รุ่งกลับมาแตะเพื่อนคนที่ 2 แล้วรีบวิ่งไปต่อท้ายแถวเพื่อนคนต่อไปก็จะวิ่งไปเก็บสิ่งของของคนใส่กล่องแล้ววิ่งไปต่อท้ายแถวทำเช่นนี้ไปเรื่อย ๆ กลุ่มใดเก็บสมบัติหมดก่อนจะ เป็นผู้ชนะ

กติกาในการเล่น

ครูต้องแจ้งให้นักเรียนทุกกลุ่มทราบว่า ในการเล่นเกม "เก็บสมบัติ" มีกติกาดังต่อไปนี้

- 1 นักเรียนจะหยิบเฉพาะของใช้ของตนเองใส่ในกล่อง ห้ามหยิบของคนอื่นเด็ดขาด
- 2 จะต้องวิ่งมาถึงเส้นแดนเสียก่อน แล้วแตะคนต่อไป คนต่อไปจึงจะออกไปเก็บสมบัติได้

แผนการสอนที่ 4 เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

จำนวน ๘ คาบ

คาบที่ 4 - 6

ความศรัทธา

ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีอาชีพสุจริตเป็นคนมีเกียรติ ทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงเป็นบุคคลไม่น่าคบค้า ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

จุดประสงค์

- 1 บอกการกระทำของผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตได้
- 2 ให้เหตุผลได้ว่าคนซื่อสัตย์สุจริตทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

- 3 ยกตัวอย่างบุคคลที่มีความซื่อสัตย์สุจริตได้
- 4 ปฏิบัติตน เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต

เนื้อหา

ความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรม

- 1 ทบทวนจากการเรียนในครั้งก่อน
- 2 ครูให้แต่ละกลุ่มที่ไปค้นคว้า เรื่องจริงที่เกี่ยวกับการกระทำที่แสดงความซื่อสัตย์ จากหนังสือพิมพ์ วารสาร บุคคลในท้องถิ่นตนเอง หรือนักเรียนในโรงเรียน ส่งตัวแทนมารายงานหน้าชั้น

- 3 ให้นักเรียนประเมินตนเองว่าได้เคยทำหรือไม่เคยทำสิ่งต่อไปนี้ เมื่อไรและรู้สึกอย่างไร เช่น

3.1 การตรงต่อเวลา

3.2 การทำผิดแล้วยอมรับผิด

๓.๓ การไม่ลอกการบ้านเพื่อน

๓.๔ การไม่ทุจริตในการสอบ

๓.๕ การไม่หลอกลวงผู้อื่น

๔. นักเรียนช่วยกันให้เหตุผลว่า "ทำไมคนซื่อสัตย์สุจริตจึงทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข" คนโกงเป็นคนไม่น่าคบค้าทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน"

๕. ให้นักเรียนพิจารณาเลือกเพื่อนในชั้นหรือโรงเรียนที่มีระบอบดีตนเป็นคนซื่อสัตย์สุจริต โดยให้หัวหน้าชั้นกล่าวค่ายกย่องให้นักเรียนทั้งชั้นฟัง

๖. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีอาชีพสุจริตเป็นคนมีเกียรติ ทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงเป็นบุคคลไม่น่าคบค้า ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

สื่อการเรียนรู้

วารสาร หนังสือพิมพ์

วิธีวัดผล

สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยส่วนรวม

แผนการสอนที่ 5 เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

จำนวน 8 คาบ

คาบที่ 1 - 3

ความคิดรวบยอด

ความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูกที่ควร เป็นนิสัยที่ดี ผูกให้เกิดขึ้นได้ช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรค ประสพผลสำเร็จในการเรียนการทำงาน และนำความสุขความเจริญมาให้

จุดประสงค์

1. บอกการกระทำของผู้มีความขยันหมั่นเพียรได้
2. บอกคุณค่าของความขยันหมั่นเพียรได้
3. ปฏิบัติงานที่วางโครงการไว้ด้วยความเอาใจใส่ รับผิดชอบสม่ำเสมอ

เนื้อหา

ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม

1. ครูเล่านิทานเรื่อง คนไขว่ของนายกองเกรียน"
2. ให้ฝึกเรียนแสดงบทบาทสมมติจากนิทานที่ได้ฟัง
3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้
 - 3.1 นักเรียนได้ข้อคิดจากนิทานและบทบาทสมมติอย่างไรบ้าง
 - 3.2 ความเพียรจะส่งผลดีแก่ผู้ปฏิบัติอย่างไร
 - 3.3 ผู้ขาดความเพียรจะมีผลเสียอย่างไร
 - 3.4 ในการเรียนการทำงาน นอกจากจะใช้คุณธรรมความเพียรแล้ว จะต้องใช้

คุณธรรมข้อใดบ้าง จึงจะประสพผลสำเร็จ

4. แบ่งกลุ่มนักเรียนช่วยหาคำคุณศัพท์ในท้องถื่นหรือที่นักเรียนรู้จักซึ่งประสพ

ความสำเร็จเนื่องมาจากความขยันหมั่นเพียร แล้วส่งตัวแทนมารายงานในการเรียนคราวต่อไป

5. ครูสั่งให้นักเรียนทุกคนนำจอม เสริม มีด มาในครั้งต่อไป

สื่อการเรียน

1. นิทานเรื่อง คนใจของนายทองเกรียน
2. หัวข้ออภิปรายตามข้อ 3

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยส่วนรวม
2. สัมภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรือ เขียนตอบลงในสมุดดังนี้
 - 2.1 ผู้มีความขยันหมั่นเพียรมีลักษณะอย่างไร
 - 2.2 ความขยันหมั่นเพียรมีประโยชน์อย่างไร
 - 2.3 ความเกียจคร้านมีผลเสียอย่างไร

ความรู้สำหรับครู

ความขยันหมั่นเพียร

ความขยันหมั่นเพียร หมายถึง ความขยันขันแข็งเอาการเอางาน มีความกระตือรือร้น รับผิดชอบ อดทน และมานะพยายามบากบั่นไม่ทอดทิ้ง ลักษณะของความเพียรมีดังนี้

- 1 เพียรละ ละความชั่วทุกอย่าง
- 2 เพียรหา หาความรู้ หาทรัพย์
- 3 เพียรทำ ทำความดี
4. เพียรรักษา รักษาความดี รักษาทรัพย์
- 5 เพียรระวัง ระมัดระวังมิให้เกิดความบกพร่อง และผิดพลาด

องค์ประกอบที่ช่วยให้งานทุกชนิดสัมฤทธิ์ผลและมีประสิทธิภาพ ได้แก่

- 1 ความพอใจ ความรักงาน (ฉันทะ)
- 2 ความขยันหมั่นเพียร (วิริยะ)
- 3 ความเอาใจใส่ ใส่ใจในงาน (จิตตะ)
- 4 ความหมั่นไตร่ตรอง (วิมังสา) ใช้สติปัญญาพิจารณาหาเหตุผลต้นปลาย

อยู่เสมอ หมั่นตรวจสอบ (ประเมิน) ผลงานแก้ไขปัญหาและอุปสรรคคิดแปลงวิธีการเพื่อ
พัฒนางานของตนเองเสมอ ไม่พาลหาเหตุโทษผู้อื่นและสิ่งอื่น

นิทาน เรื่องคนใช้ของนายกองเกรียน

ในอดีตกาล ที่เมืองพาราณสี มีนายกองเกรียนคนหนึ่ง ได้นำพวกพ่อค้าเกรียน 500 คน
บรรทุกสินค้าไปค้าขายผานทะเลทรายแดนกันดารมีระยะทาง 60 ไมล์ พวกพ่อค้าไม่สามารถ
จะเดินทางในเวลากลางวันได้ เพราะทะเลทรายถูกแดดเผาร้อนจัด พวกเขาจึงนำเกรียนมา
ล้อมกันเข้าแล้วพักในเวลากลางวัน ครึ่งถึงกลางคืน พอทะเลทรายคลายร้อนแล้ว จึงออกเดินทาง
ต่อไป พวกพ่อค้าเกรียนเดินทางรอนแรมมาในทะเลทรายโดยล่าดับจนเหลือเวลาอีกคืนเดียว
เท่านั้น ก็จะผ่านทะเลทรายได้ ในคืนสุดท้ายพวกพ่อค้าเกรียนบริโภคอาหารเย็นแล้ว ก็เตรียม
จะออกเดินทาง ฝ่ายนายกองเกรียนเห็นว่าเหลือเวลาอีกคืนเดียว ก็จะข้ามพ้นทะเลทรายแล้ว
จะบรรทุกน้ำดื่มใส่เกรียนไปทำไมให้หนักเปล่า ๆ จึงสั่งให้พวกพ่อค้าเกรียน เหน้้ำดื่มทั้งหมด
เพื่อไปทาน้ำดื่มข้างหน้า เมื่อพวกพ่อค้าเกรียนเหน้้ำดื่มทั้งหมดแล้ว ก็เริ่มต้นเดินทางในเวลา
กลางคืน โดยมียามคอยบอกทางหนึ่งมาในเกรียนคันหน้า ปรากฏว่าคืนนั้นคนที่ทำหน้าที่เป็นยาม
บอกทาง กลับไปเพราะอดนอนเหนื่อยเพลียมาหลายวัน พยายามหลับใ้ที่บรรทุกเกรียนลำหน้า
ได้เดินผิดทาง คือหันหน้าเดินกลับมทางเดิม เกรียนลำอื่นก็เดินตามมา จนกระทั่งมาถึงที่เดิม
ซึ่งเคยพักอยู่เมื่อคืนนี้ คนที่เป็นยามได้ตื่นขึ้น ครั้นรู้ว่าใครเดินผิดทางก็ร้องเอะอะขึ้น สั่งให้เกรียน
เดินทางกลับ แต่พวกพ่อค้าเกรียนได้หมดแรงที่จะเดินทาง เพราะรุ่งสางแล้วและทุกคน
ต่างพากันกระหายน้ำ เพราะไม่มีน้ำดื่ม ฝ่ายนายกองเกรียนพยายามที่จะแก้ปัญหาช่วยให้ทุกคน
มีน้ำดื่มให้ได้ เพราะถ้าไม่ได้ดื่มน้ำจะได้รับทุกข์ทรมานมาก เขาจึงเดินสำรวจในบริเวณทะเลทราย

เหลือบเห็นท้าวพรกโกหนึ่ง เขาร้องบอกพวกบรืวารให้ช่วยกันขุดลงไปบริเวณนั้น เพราะจะต้องมีน้ำแน่ พวกพ่อค้าเกรียนได้ช่วยกันขุดบริเวณทะเลทรายนั้นอีกลงไปถึง 60 ศอกพอดีไป เจอก้อนหินก้อนใหญ่ขวางอยู่พวก เขาจึงหมดกำลังใจที่จะขุดต่อไปจึงหยุดขุด นายกองเกรียนนั้นมีความมั่นใจว่าที่ได้ก้อนหินนั้นต้องมีน้ำแน่ เพราะแนวทูลงพังได้ยื่นเสียดน้ำไหล แม้จะชักชวนพวกพ่อค้าเกรียนเหล่านั้นให้ช่วยกันขุดต่อไป คนเหล่านั้นก็ไม่ยอมขุด เพราะหมดกำลังใจทำงานเสียแล้ว นายกองเกรียนจึงได้บอกให้กำลังใจคนไข้ว่า ชีวิตของคนหลายร้อยคนนี้ขึ้นอยู่กับความพยายามของเขคนเดียว เอาจพยายามเอาข้อนทุบหินให้แตกให้ได้ เพื่อจะได้มีน้ำดื่ม ฝ่ายชายหนุ่มคนไข้ของนายกองเกรียนได้กำลังใจจากนายของตนก็ใช้ความพยายามทุกก้อนหิน แม้จะเหน็ดเหนื่อยเพียงใด ก็พยายามแข็งใจทุบก้อนหินเรื่อยไปโดยไม่ท้อแท้ ด้วยความพยายามของเขา ก้อนหินก้อนใหญ่ก็แตกจนได้ และมีน้ำพุ่งขึ้นมาช่วยให้พวกพ่อค้าเกรียนหลายร้อยคนได้ดื่มน้ำรอดชีวิตได้

นิทานเรื่องนี้ชี้ให้เห็นว่า เพราะความเพียรพยายามอย่างแรงกล้าของชายหนุ่มคนไข้ของนายกองเกรียนแท้ ๆ ก้อนหินจึงแตก ทำให้มีน้ำช่วยชีวิตคนหลายร้อยคนได้ ถ้าชายหนุ่มผู้นี้ขาดความเพียรเสียแล้วจะไม่มีน้ำกิน และทุกคนจะต้องตายไป เพราะอดน้ำ เพราะฉะนั้นความเพียรพยายามจึงเป็นคุณธรรมที่ช่วยมนุษย์ให้ประสบความสำเร็จในการทำงานได้อย่างดี

แผนการสอนที่ ๘ เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

จำนวน ๘ คาบ

คาบที่ 4 - ๘

ความคาดหวัง

ความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูกที่ควร เป็นนิสัยที่ดี ผูกให้เกิดขึ้นได้ด้วยช่วยให้ผ่าน
พันธุปสรรค ประสบผลสำเร็จในการเรียนการทำงาน และนำความสุขความเจริญมาให้

จุดประสงค์

1. บอกการกระทำของผู้มีความขยันหมั่นเพียรได้
2. บอกคุณค่าของความขยันหมั่นเพียรได้
3. ปฏิบัติงานที่วางโครงการไว้ด้วยความเอาใจใส่

เนื้อหา

ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม

1. ครูมอบหมายงานให้นักเรียนปฏิบัติในระยะยาวโดยให้ปลูกไม้ดอกไม้ประดับ
ตามกลุ่ม
2. ครูให้ตัวแทนกลุ่มแต่ละกลุ่มมารายงานเกี่ยวกับบุคคลตัวอย่างที่ประสบผลสำเร็จ
เนื่องมาจากความขยันหมั่นเพียร
3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจได้ว่า 'ความขยันหมั่นเพียรในทาง
ที่ถูกที่ควร เป็นนิสัยที่ดี ผูกให้เกิดขึ้นได้ช่วยให้ผ่านพันธุปสรรค ประสบผลสำเร็จในการเรียน
การทำงาน และนำความสุขความเจริญมาให้
4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มลงไปทำงานตามโครงการที่ครูมอบหมาย

สื่อการเรียนรู้

1. บุคคลตัวอย่าง
2. อุปกรณ์ในการทำงาน เช่น จอบ เสียม มีด

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยรวม
2. สัมภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรือ เขียนตอบลงในสมุดต่อไปนี่
 - 2.1 ผู้มีความขยันหมั่นเพียรมีลักษณะอย่างไร
 - 2.2 ความขยันหมั่นเพียรมีประโยชน์อย่างไร
 - 2.3 ความเกียจคร้านมีผลเสียอย่างไร

แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

จำนวน ๘ คาบ

คาบที่ 1 - 3

ความคิดรวบยอด

การละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นการกระทำที่ผิดทั้งกฎหมายและศีลธรรม ย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. บอกได้ว่าทุกคนมีสิทธิในร่างกาย ทรัพย์สิน และบุคคลในครอบครัว
2. บอกได้ว่าทุกคนรักและหวงแหนในสิทธิของตน
3. บอกโทษอันเกิดจากการละเมิดสิทธิในร่างกาย ทรัพย์สินและบุคคลในครอบครัวของผู้อื่นได้
4. บอกได้ว่าการละเมิดล่วงล้ำสิทธิของผู้อื่น เป็นการกระทำชั่ว

เนื้อหา

การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

กิจกรรม

1 แบ่งกลุ่มศึกษากรณีตัวอย่าง (ดูตอนท้ายแผนการสอน) กลุ่มละ 1 เรื่อง ให้นักเรียนอภิปรายตามหัวข้อที่กำหนดไว้ท้ายเรื่อง แล้วนำผลการอภิปรายในกลุ่มมารายงานหน้าชั้น

2 ให้แต่ละกลุ่มศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือพิมพ์ ทีวี วิทยุ สัมภาษณ์ผู้รู้ในหัวข้อต่อไปนี้

2.1 การละเมิดในร่างกาย

2.2 การละเมิดในทรัพย์สิน

2.3 การละเมิดในบุคคลในครอบครัว โดยเน้นสิ่งต่อไปนี้

- ความหมายของการละเมิดล่วงล้ำสิทธิ
- มูลเหตุที่ทำให้คนละเมิดล่วงล้ำสิทธิ
- โทษที่เกิดจากการละเมิดล่วงล้ำสิทธิ
- การระงับมูลเหตุที่จะทำให้ละเมิดล่วงล้ำสิทธิ

แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น ครูช่วยอภิปรายสรุป

ถ้าเวลาไม่พอให้กลุ่มที่เหลือมาอภิปรายต่อในคราวต่อไป

สื่อการเรียน

1. กรณีตัวอย่าง พร้อมประเด็นท้ายเรื่อง
2. เอกสารตามข้อ 2

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยรวม
2. สัมภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรือเขียนตอบลงในสมุดดังต่อไปนี้
 - 2.1 ทุกคนมีสิทธิในสิ่งใดบ้าง
 - 2.2 การละเมิดสิทธิของผู้อื่นไม่ดีอย่างไร
 - 2.3 การละเมิดสิทธิของผู้อื่นให้โทษด้านใดบ้าง

ความรู้สำหรับครู

การไม่ละเมิดของรัก หรือสิทธิของผู้อื่น คือ ไม่จับต้อง ครอบครอง และพูด

เกี่ยวพาราสี

ของรัก คือ ร่างกาย ทรัพย์สิน และบุคคลในครอบครองอันเป็นสิทธิ เป็นที่รักและ
ห่วงหาของทุกคน

ร่างกาย เนื้อตัวของบุคคล เป็นของดีเจ้าของห่วงหา หากใครไปจับต้องเกี่ยว
พาราสีโดยจงใจ ถือว่าเป็นการละเมิด

ทรัพย์สิน คือ สิ่งของในครอบครอง เจ้าของหวงแหน หากใครไปหยิบจับต้อง โดย
จงใจไม่ขออนุญาต ถือว่าเป็นการละเมิด

บุคคลในครอบครอง ได้แก่ สามี ภรรยา บุตร ธิดา หากใครจับต้อง เกี่ยวพาราณี
โดยจงใจถือว่า เป็นการละเมิด

มูลเหตุ

การละเมิดมีมูลเหตุมาจากใจ มีความคิดอยากได้ (ความโลภ) คิดใคร่ชมเชย
ความไม่รู้จักพอ คือ ไม่มีความพอดี (ไม่สันโดษ)

การระงับมูลเหตุ

- 1 มีความสำนึกว่าพอใจในสิ่งที่มีอยู่แล้ว
- 2 มีความสำนึกว่าของรักทุกอย่างของใคร ใครก็หวง เมื่อไปจับต้อง ชมเชย
เกี่ยวพาราณี เจ้าของหรือเจ้าตัวจะรู้สึกรู้สีกว่ามีความวิหิงสา อวดคุณค่า เสียใจ อับอาย เดือดร้อน
ต้องทำการป้องกัน และแก้ไข
- 3 มีความสำนึกว่า ผู้ละเมิด มีความผิด ในฐานะที่ทำให้คนอื่นวิหิงสา เดือดร้อน
ย่อมเกิดความละอาย และรู้สึกละอายต่อผลที่จะเกิดสุกหลามขึ้นต่อไป
- 4 มองเห็นโทษของการละเมิดล่วงล้ำสิทธิดังกล่าวว่าเป็น เรื่องที่น่าละอายและ
น่าเกรงกลัว

กรณีตัวอย่าง

เรื่องที่ 1

เข้าวันหนึ่ง หลังจากออกสัญญาณเตรียมตัวเข้าแถวขึ้นเสียงลง เสียงรื้อว้ายหลายเสียง
ก็ดังขึ้นระคนกับเสียงหัวเราะอย่างครื้นเครงของสมาชิก เด็ก ๆ ซึ่งกำลังทำความสะอาดใน
ห้องเรียนบ้าง บริเวณโรงเรือนบ้างต่างรีบจัดเก็บเครื่องมือ ไปล้างมือ แล้วกระจายกันไปรอ
สัญญาณเข้าแถวอยู่ในสนามหน้าหน้าโรงเรียน

นักเรียนหญิงคนหนึ่ง หน้าตาแดง น้ำตาลดอมมีเพื่อนนักเรียนหญิง 3 - 4 คน ห้อมล้อมรอบ
ข้างพากันเดินลัดไปตามระเบียบ เข้าไปคุกเข่าอยู่หน้าโต๊ะครูใหญ่

สมชาย เขาแกล้งวิมลค่ะ อาจารย์ขา อารี หนึ่งในบรรดาเพื่อนของเด็กหญิงที่ชื่อ วิมลชี้แจง "พวกหนูกำลังทำเวร วิมลกำลังกวาดห้องเรียนอยู่ สมชายก็ . . ." อารีหยุดพูด อยู่เพียงนั้น เหมือนจะรู้ว่าไม่สมควรพูดต่อไป

วิมล โทนเธอดองเล่าให้ครูฟังตั้งแต่คันชิ่ง ครูใหญ่หันไปถามวิมล

"คือสมชาย เขา....เอ้อ. . . วิมลพูดไม่ออกพร้อมกับสะอื้นแรง ๆ ด้วยความ เสียใจ

'อ้าว แล้วกัน ถ้าจิ้งอารีเล่าให้ครูฟังหน่อย ครูใหญ่หันไปทางอารี

'ค่ะ คืออย่างนี้ค่ะ' อารีขยับท่าทางแล้วพูดต่อ 'วิมลกวาดห้องอยู่ค่ะ กำลังก้มจะ เก็บเศษผง นายสมชายโผล่มาจากโทนก็ไม่ทราบค่ะ เอ้อ , ก็มาเปิดกระป๋องวิมลเลยค่ะ '

ครูใหญ่ถอนใจเล็กน้อย แล้วพูดว่า "เอาเถอะ ครูเข้าใจแล้ว เธอพากันไปเข้า แถวก่อน วิมลไปล้างหน้าให้เรียบร้อยก่อนนะ '

นักเรียนไหว้ครูใหญ่แล้วก็เดินออกมาจากห้องครูใหญ่เพื่อไปเข้าแถว

ประเด็นศึกษา

1. นักเรียนคิดว่าการกระทำของสมชาย ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. นักเรียนคิดว่า เด็กหญิงวิมลจะมีความรู้สึกอย่างไร
3. นักเรียนคิดว่าครูใหญ่จะพิจารณาเรื่องของสมชายอย่างไร

กรณีตัวอย่าง

เรื่องที่ 2

เช้าวันนี้ สุริยิบมาโรงเรียนแต่เช้า เพราะเป็นเวรทำความสะอาดห้องเรียนเมื่อมาถึงห้องเรียน พบมาลีกำลังกวาดห้องเรียนอยู่ เอ๊ะ มาลี วันนี้ไม่ใช่เวรเธอมิใช่หรือ

ไม่ใช่หรอกจ้ะ สุริ แต่ฉันต้องการทำความดี ให้สมกับที่ฉันได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าห้อง และเป็นนักเรียนที่มีความประพฤติดีของโรงเรียนอีกด้วยจ้ะ มาลีตอบแล้วก็กวาดห้องไป สุริ มองเห็นมาลีใส่นาฬิกาข้อมือใหม่ เข้มมาด้วยก็แปลกใจ

‘มาลี วันนี้เธอใส่นาฬิกาสวยจัง ใครซื้อให้เธอนะ’

“คุณพ่อจะ ท่านให้เป็นรางวัลที่ฉันเป็นคนดี มันเป็นรางวัลเกียรติยศที่ฉันภูมิใจมากที่สุด และฉันก็ตั้งใจว่าจะทำดีให้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกเพื่อให้สมกับคุณพ่อและคุณแม่ภูมิใจในตัวฉัน มาลี ตั้งแถมเห็นสุริยมนาฬิกาด้วยความสนใจ จึงถอดให้สุริ สุริรับนาฬิกามาดูด้วยความระมัดระวัง เพราะกลัวจะหล่นเสียหาย แด่ทันใดนั้นก็ต้องตกใจ เพราะมีเสียงของบรรเจิดตะโกนว่า

สุริ กำลังดูอะไรนั่นนะ อ้อ! นาฬิกา แหม สวยจังนะ” บรรเจิดคว้านาฬิกาจากมือของสุริ ฐขึ้นพร้อมกับตะโกนว่า

เฮ้ย! พวกเรา มาดูนาฬิกาของสุริสิ นักเรียนชายร่วมชั้น 4 - 5 คน กวักกันเข้ามาแย่งนาฬิกาอย่างสุดซด ของมาลีเขานะ ไม่ใช่ของฉันคุณพ่อเพิ่งซื้อให้เขา พวกเธอนี้ไม่มีมารยาทเลย เจ้าของยังไม่ทันอนุญาตสักหน่อย เอาคืนมา สุริพูดพร้อมกับแบมือขออนุญาตคืนจากเพื่อน ๆ ส่วนมาลี พูดไม่ออก ได้แต่ยืนนิ่งอยู่ วิทยาจึงบอกเพื่อน ๆ ว่า ให้นาฬิกามาให้มาลีพร้อมทั้งกล่าวคำขอโทษแทนเพื่อน ๆ

ประเด็นศึกษา

1. นักเรียนคิดว่า การกระทำของบรรเจิดกับเพื่อน ๆ ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. นักเรียนคิดว่ามาลีมีความรู้สึกอย่างไร เมื่อเห็นเพื่อนนักเรียนชายขูดมุนแย่งนาฬิกา
3. นักเรียนคิดว่า ถ้าเพื่อนนักเรียนชายอยากขมมนาฬิกามาจริง ๆ ควรจะใช้วิธีใดจึงจะดี และเหมาะสม
4. ในเรื่องนี้ใครทำดีถูกต้องในเรื่องใด

แผนการสอนที่ ๘ เรื่อง การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

จำนวน ๖ คาบ

คาบที่ 4 - ๖

ความคิดรวบยอด

การละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นการกระทำที่ผิดทั้งกฎหมายและศีลธรรม ย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

๑. บอกได้ว่าทุกคนมีสิทธิในร่างกาย ทรัพย์สิน และบุคคลในครอบครัว
๒. บอกได้ว่าทุกคนรักและห่วงใยในสิทธิของตน
๓. บอกโทษอันเกิดจากการละเมิดสิทธิในร่างกาย ทรัพย์สิน และบุคคลในครอบครัวของผู้อื่นได้
๔. บอกได้ว่าการกระทำละเมิดล่วงล้ำสิทธิผู้อื่น เป็นการกระทำชั่ว

เนื้อหา

การละเมิดสิทธิของผู้อื่น

กิจกรรม

๑. ให้กลุ่มที่ยังค้างจากการรายงานหน้าชั้นในครั้งก่อนมารายงานให้ครบ
๒. ครูสรุปการรายงานของนักเรียน
๓. ให้นักเรียนช่วยกันเขียนข้อควรปฏิบัติ หรือข้อตกลงที่จะไม่ละเมิดล่วงล้ำสิทธิของกันและกันคิดไว้ในที่ต่าง ๆ หรือในห้องเรียน เช่น

- ๑ 1 เราไม่หยิบของของผู้อื่นก่อนได้รับอนุญาต
- ๑ 2 ของของเราเรารัก ของของเขาเขาย่อมหวง
- ๑ 3 ไม่ทำลายทรัพย์สินสิ่งของของผู้อื่น
- ๑ 4 ไม่ล่วงล้ำเข้าไปในเขตหวงห้าม

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า “การละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและศีลธรรม ย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น”

สื่อการเรียน

1. กระดาษเขียนข้อปฏิบัติ
2. เครื่องเขียน

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยส่วนรวม
2. สัมภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรือ เขียนตอบลงในสมุดดังต่อไปนี้
 - 2.1 ทุกคนมีสิทธิในสิ่งใดบ้าง
 - 2.2 การละเมิดสิทธิของผู้อื่นไม่ใช่อะไร
 - 2.3 การละเมิดสิทธิของผู้อื่นให้โทษด้านใดบ้าง
 - 2.4 การละเมิดสิทธิของผู้อื่นถือว่าเป็นการชั่วหรือไม่ เพราะเหตุใด

แผนการสอนที่ ๑ เรื่อง การประพม์

จำนวน ๘ คาบ

คาบที่ ๑ - ๓

ความคิดรวบยอด

การประพม์เป็นการสร้างอนาคต ทำให้ตนเอง ครอบครัว สังคม ประเทศชาติ
เจริญมั่นคง

จุดประสงค์

๑. บอกได้ว่าเราควรประพม์ในเรื่องใดบ้าง
๒. บอกวิธีการประพม์ได้
๓. ปฏิบัติตนเป็นคนประพม์อย่างสม่ำเสมอ

เนื้อหา

การประพม์ ทรัพย์ เวลา ชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติ

กิจกรรม

๑. แบ่งกลุ่มนักเรียนสำรวจการใช้จ่ายเงินประจำวัน ใน ๑ วัน ของแต่ละคน
ภายในกลุ่มลงในตาราง (ดูท้ายแผนการสอน)

๒. ครูนำผลมานนกระดานสรุปไว้แล้วร่วมกันอภิปรายตามหัวข้อต่อไปนี้

- ๒.๑ นักเรียนใช้จ่ายเงินในเรื่องใดมากที่สุด
- ๒.๒ การใช้จ่ายเงินในช่องที่ ๒ จำเป็นหรือไม่
- ๒.๓ การเก็บสะสมเงินไว้มีประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่ เพราะเหตุใด
- ๒.๔ ถ้าต้องการสะสมเงิน นักเรียนควรจัดรายจ่ายในเรื่องใด
- ๒.๕ การประพม์คืออะไร
- ๒.๖ นอกจากประพม์เงินแล้ว เราจะประพม์เรื่องใดได้อีกบ้าง เช่น

ประพม์เวลา ประพม์ชีวิต ประพม์ทรัพยากรธรรมชาติ

๒. ๗ การประหยัช่วยทำให้เกิดผลต่อตนเอง ครอบครัว สังคมชาติอย่างไร

๓. ให้แต่ละกลุ่มช่วยกันคิดหาวิธีการประหยัดในเรื่องต่อไปนี้ กลุ่มละ ๑ เรื่อง

๓.๑ การประหยัดทรัพย์

๓.๒ การประหยัดเวลา

๓.๓ การประหยัดชีวิต

๓.๔ การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ

แล้วส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

สื่อการเรียนรู้

๑. ตารางสำรวจการใช้จ่ายเงิน
๒. หัวข้ออภิปรายตามกิจกรรมข้อ ๒
๓. หัวข้อในการแบ่งกลุ่มตามกิจกรรมข้อ ๓

วิธีวัดผล

๑. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยส่วนรวม
๒. สัมภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรือเขียนตอบลงในสมุดดังต่อไปนี้
 - นักเรียนควรประหยัดในเรื่องใด
 - จงบอกวิธีการประหยัดทรัพย์ ประหยัดเวลา ประหยัดชีวิต และประหยัด

ทรัพยากรธรรมชาติ มาเป็นข้อ ๆ

ความรู้สึกรับรู้

การประหยัด

การประหยัด คือการรู้จักจัดสัดส่วนความจำเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นโดยยึดหลักความพอดี รู้จักใช้ทุกสิ่งทุกอย่างอย่างตามความจำเป็น โดยใช้ให้น้อยที่สุด และคุ้มค่ามากที่สุด แต่ได้รับประโยชน์มากที่สุด

เราควรประหยัดในเรื่องใดบ้าง

1. ประหยัดทรัพย์
2. ประหยัดเวลา
3. ประหยัดถ้อยคำ
4. ประหยัดกิจริยา
5. ประหยัดความคิด
6. ประหยัดแรงงาน
7. ประหยัดชีวิต
8. ประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ

1. ประหยัดทรัพย์ เราต้องรู้จักจัดสัดส่วนรายได้ของตนเองตามความจำเป็น รู้จักเลือกซื้อสิ่งของที่คุ้มค่ามากที่สุด ไม่ฟุ่มเฟือย สรุ่ยสุร่าย เลือกใช้จ่ายแต่ในสิ่งที่จำเป็น เช่น

- 1.1 ใช้ในเรื่องจัดหาที่อยู่อาศัย
- 1.2 ใช้ซื้ออาหาร
- 1.3 ใช้ซื้อเครื่องนุ่งห่ม
- 1.4 ใช้เป็นค่ายารักษาโรค หรือรักษาด้วยยาเจ็บไข้ได้ป่วย
- 1.5 ใช้บำรุงบิดามารดา
- 1.6 ใช้ทำบุญ บำเพ็ญกุศล และสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ
- 1.7 ใช้เลี้ยงบุตรธิดา
- 1.8 เก็บสะสมไว้ใช้ในคราวจำเป็น เช่น ยามเจ็บป่วย แก่ชรา ไม่สามารถหา

ทรัพย์ได้

คนที่รู้จักประหยัดทรัพย์

1. ไม่นำทรัพย์ไปใช้จ่ายในการเล่นการพนัน หรือเที่ยวเตร่หาความสำราญตามสถานอบอบนวด และสถานเดินราต่าง ๆ

๒. ไม่นำทรัพย์สินไปซื้อของใช้ที่หรูหราราคาแพง แต่ก็ไม่ควรซื้อของเลวราคาถูกมาใช้ เพราะของเลวใช้ไม่ทนทาน ทำให้ต้องเสียเงินซื้อของใหม่บ่อย ๆ ควรเลือกซื้อสินค้าที่มีคุณภาพ ราคามาตรฐานจะช่วยในการประหยัดทรัพย์สินได้มาก

๓. รู้จักถนอมและซ่อมแซมของใช้ ของใช้ทุกชนิดหากรู้จักถนอมใช้ก็จะใช้ได้ทนทาน เท่ากับเป็นการประหยัดเงินที่ไม่ต้องจ่ายซื้อมาบ่อย ๆ และนอกจากถนอมใช้แล้วยังต้องซ่อมแซมให้ใช้ได้จนถึงที่สุดอีกด้วย

๔. รู้จักเลือกกินแต่อาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย เหมาะกับอายุ เหมาะกับฤดูกาล และควรกินแต่พอดีกับความต้องการของร่างกาย ถ้ากินเกินความต้องการของร่างกาย ก็จะทำให้อ้วนและเกิดโรคภัยไข้เจ็บถึงตายได้

๕. ประหยัดเวลา วัน เวลาผ่านไป เราไม่สามารถเรียกกลับคืนได้อีก ฉะนั้นจึงควรใช้เวลาของเราให้คุ้มค่า และมีประโยชน์มากที่สุด อย่ายอมให้หมดเปลืองเวลาไปโดยเปล่าประโยชน์ เราควรใช้เวลาให้เกิดประโยชน์อันยิ่งใหญ่ เช่น ในการแสวงหาความรู้ประกอบคุณความดี และหาทรัพย์สินมาเพิ่มเติม

๖. ประหยัดถ้อยคำ ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไม่พูดถึงความไม่ดีงาม ใช้ถ้อยคำพยายามคารุณแรง แข็งกระด้าง ด่าทอ ส่อเสียด เสียดสี เหน็บแนม หมิ่นประมาท หั้มถม ผู้ที่ประหยัดถ้อยคำ เป็นผู้ที่รู้จักเลือกใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องตามกาลเทศะ พูดจาไพเราะ พูดจริง พูดมีประโยชน์ รู้จักการตั้งต้น และการจบแห่งถ้อยคำ

๗. ประหยัดกิริยา การกระทำบางอย่างไม่ถูกต้องแต่ถูกใจเรา เราอยากทำการกระทำบางอย่างถูกต้อง แต่ไม่ถูกใจเรา เราไม่อยากทำ การประหยัดกิริยาคือการเลือกกระทำแต่สิ่งถูกต้องเสมอ ละเว้นการกระทำที่ไม่ถูกต้องเสียให้สิ้น

๘. ประหยัดความคิด ไม่คิดฟุ้งซ่านเลื่อนลอยไปในทางที่ไร้ประโยชน์ เช่น สร้างวิมานในอากาศ ให้คิดแต่ในเรื่องที่เป็นความดี ความถูกต้อง และเป็นประโยชน์ เช่น คิดหาแนวทางที่จะพัฒนางานของเราให้เจริญก้าวหน้า

๙. ประหยัดแรงงาน แม้ว่าแรงงานของเรา เราไม่ต้องไปซื้อหาให้เสียเงินเสียทองก็ตาม เราควรใช้แรงงานอย่างประหยัด การปฏิบัติงานใดก็ตาม ถ้าเราสามารถลดขั้นตอนที่

ไม่จำเป็นออกไปได้ เราจะประหยัดแรงงานของเราได้มาก และงานก็จะเสร็จเร็วขึ้นอีกด้วย เช่น ในการทำกับข้าว ถ้าเราใช้กระดาดหึงสีอิมพ์เก่า ๆ ปูไว้เป็นที่ตั้งเศษผัก เปลือกทอด กระเทียม และเศษขยะต่าง ๆ เสร็จแล้วเราสามารถรวบรวมกระดาดหึงเศษขยะทิ้งไป โดยไม่จำเป็นต้องกวาด เช็ดถูโดยตรงที่ที่เรากองเศษขยะไว้ เป็นการประหยัดแรงงานได้ไม่มากนักน้อย การวางแผนงานให้ดีขึ้นลงมือปฏิบัติงาน จัดสรรกำลังคนให้พอเหมาะกับงานจะช่วยประหยัด แรงงาน ขจัดปัญหาคนล้นงาน เสียกำลังงาน กำลังคนไปโดยเปล่าประโยชน์

7. ประหยัดชีวิต ชีวิตเป็นของมีค่า มีวันเวลาจำกัด ฉะนั้นเราต้องใช้ชีวิตอย่าง ประหยัด ไม่กระทำการใด ๆ ที่เป็นการบั่นทอนและทำลายชีวิต เช่น

7.1 ไม่เป็นผู้ประมาท เพราะความประมาททำให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ เช่น ขับรถประมาทอาจถึงตาย

7.2 ไม่เป็นผู้เสพยาเสพติด เพราะยาเสพติดทุกชนิด เมื่อเสพแล้วต้องเพิ่ม ปริมาณมากขึ้น อาจทำลายประสาทและทำลายชีวิตผู้เสพด้วย

7 3 ไม่รับประทานผักสดที่ยังไม่หมดฤทธิ์ยาฆ่าแมลง

7 4 เมื่อประสบความผิดหวัง ไม่ประชดชีวิตด้วยการประทุติตัวในทางเสื่อมเสีย เช่น เสพสุรา ประพฤติตนเป็นคนเสเพล

8. ประหยัดทรัพยากรของชาติ

8 1 ไม่โค่นไม้ทำลายป่า เพราะถ้าเราโค่นไม้ทำลายป่า ทุ่งป่า เผาป่ากัน อย่างไม่ประหยัด เราจะต้องสั่งซื้อไม้จากต่างประเทศเข้ามาใช้ เวลาฝนตกหนักปัญหาน้ำท่วม อย่างฉับพลันก็เกิดขึ้น เพราะไม่มีป่าไม้ ต้นไม้ช่วยชะลอการไหลของน้ำ และต่อไปในอนาคต ประเทศของเราอาจกลายเป็นทะเลทรายไปได้

8.2 ไม่ระเบิดภูเขา เพราะภูเขาเป็นที่เกิดของต้นน้ำ ถ้าภูเขาหมดไปประเทศ ของเรา ก็จะแห้งแล้งขาดน้ำ

8 3 ใช้กระแสไฟอย่างประหยัด ไม่เปิดไฟทิ้งไว้โดยมิได้ใช้ประโยชน์ ต้องศึกษา วิธีที่จะใช้กระแสไฟให้น้อยที่สุด แต่ได้รับประโยชน์มากที่สุด

๘.๔ ใช้น้ำมันเชื้อเพลิงและแก๊สอย่างประหยัด เพื่อรัฐจะได้ลดจำนวนซื้อจากต่างประเทศลง เป็นการสงวนเงินตราของประเทศได้อีกมาก

ดังนั้นการประหยัดในทุก ๆ เรื่องที่ได้กล่าวมาแล้ว จึงเป็นสิ่งที่ควรฝึกให้เกิดมีขึ้นในบุคคลทั่วไป เพราะการประหยัดเป็นคุณธรรมที่จะต้องปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับทุกคน ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ยิ่งในปัจจุบันนี้ภาวะทางเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไปมาก ถ้าทุกคนมีความเป็นอยู่อย่างประหยัด ก็จะช่วยให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และประเทศชาติมีความมั่นคงตลอดไป

ตัวอย่างแบบสำรวจการใช้จ่ายเงินประจำวัน

กลุ่มที่ ..

ชื่อ	ของกินที่มี ประโยชน์มาก	ของกินที่มี ประโยชน์น้อย	เก็บสะสมไว้	หมายเหตุ
ด.ช. กมล		✓		
ด.ช. กงจักร		✓		
ด.ญ. ดอกบัว	✓		✓	
ด.ช. สุดใจ	✓	✓		
ด.ญ. มาลี	✓	✓	✓	
รวม	3	4	2	

แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประหยัด

จำนวน 6 คาบ

คาบที่ 4 - 6

ความคิดรวบยอด

การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ทำให้ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ
เจริญมั่นคง

จุดประสงค์

1. บอกได้ว่าเราควรประหยัดในเรื่องใดบ้าง
2. บอกวิธีการประหยัดได้
3. ปฏิบัติตน เป็นคนประหยัดสม่ำเสมอ

เนื้อหา

การประหยัด ทรัพย์สิน เวลา ชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติ

กิจกรรม

1. ครูทบทวนเรื่องราวเนื้อหาที่เรียนไปในคราวก่อน
2. สรุปทำแผนภูมิ เรื่อง ข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับการประหยัด
3. ให้นักเรียนช่วยกัน เขียนคำขวัญเกี่ยวกับการประหยัดติดไว้ในห้องและในโรงเรียน

เช่น

- สะสมไว้แต่วันนี้
- จะมั่งมีในวันหน้า
- เก็บไว้ใช้ยามชรา
- ได้พึ่งพาครอบครัวจน
- ชาติที่เจริญต้องประหยัด
- การประหยัด เป็นการสร้างอนาคต
- ช่วยตนเองและช่วยรัฐประหยัดไฟ

- น้ำมันน้อยใช้สอยประหยัด
- อย่าเปิดไฟทิ้งไว้โดยไม่จำเป็น
- จงช่วยกันดับไฟ ก่อนที่จะไม่มีไฟให้ดับ

4. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ทำให้ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติเจริญมั่นคง

สื่อการเรียน

1. กระดาษสำหรับทำแผนภูมิ และคำขวัญ
2. เครื่องเขียน

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนโดยรวม
2. สัมภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบหรือ เขียนตอบลงในสมุดดังนี้
 - 2.1 นักเรียนควรประหยัดในเรื่องใด
 - 2.2 จงบอกวิธีการประหยัดทรัพย์ ประหยัดเวลา ประหยัดชีวิต และประหยัด

ทรัพยากรธรรมชาติ

แผนการสอนที่ 11 - เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

จำนวน 8 คาบ

คาบที่ 1 - 8

ความคาดหวัง

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้ รู้จักเสียสละ ยังความสุขให้เกิดแก่ตนเองและหมู่คณะ และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวนำใจกันอย่างดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่สมบูรณ์จะต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. บอกผลดีของความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้
2. บอกวิธีที่จะช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่นได้
3. ปฏิบัติตนเป็นผู้มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้

เนื้อหา

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

กิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษากรณีตัวอย่าง กลุ่มละ 1 เรื่อง แล้วร่วมกันอภิปรายตามประเด็นที่กำหนดไว้
2. ให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายหน้าชั้น แล้วร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติมในหัวข้อต่อไปนี้
 - 2.1 เราจะแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้โดยวิธีใดบ้าง
 - 2.2 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละก่อให้เกิดผลดีอย่างไรบ้าง
 - 2.3 การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ก่อความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ควรคำนึงถึงสิ่งใดบ้าง
 - 2.4 ในชีวิตจริงของนักเรียน เคยแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละอย่างไรบ้าง และนักเรียนรู้สึกอย่างไร

3. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า "ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละยังความสุขให้เกิดแก่ตนเองและหมู่คณะ เป็น เครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันอย่างดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละที่สมบูรณ์จะต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

4. ในชั่วโมงต่อไป (อีก 3 คาบ) พานักเรียนไปแสดงกิจกรรมแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละโดยช่วยทำความสะอาดการเปื้อนยุงวัดและบึงเวฬวัด

สื่อการเรียน

1. ปัญหาการที่ตัวอย่าง
2. เครื่องใช้ในการทำความสะอาด เช่น ไม้กวาด ถังขยะ ที่ลัดผง

วิธีวัดผล

1. สังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนโดยรวม ๑
2. สัมภาษณ์ ครูตั้งคำถามให้นักเรียนตอบลงในสมุดดังต่อไปนี้
 - 2.1 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละเกิดผลดีอย่างไร
 - 2.2 การช่วยเหลือผู้อื่นโดยที่ตนเองไม่เดือดร้อนคือการช่วยเหลืออย่างไร

ความรู้สำหรับครู

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ คือความมีน้ำใจโอบอ้อมอารีต่อผู้อื่น ให้ปันทรัพย์สินของอาหาร น้ำใจ ตลอดจนแรงงานเพื่อช่วยเหลือ เจือจานแก่บุคคลที่ควรให้

การเสียสละ คือการให้การบริจาค หรือการสละสิ่งที่เราควรได้รับหรือมีอยู่ให้นแก่ผู้อื่น เช่น การสละสิทธิ์ สละความสุข ความสะดวกสบายที่ควรได้รับ การบริจาคโลหิต บริจาคดวงตา การสละชีวิตเพื่อแลกเอาความสุขสงบให้แก่ชาติบ้านเมือง

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละที่แท้จริงนั้นย่อมไม่หวังผลตอบแทนเพื่อตนเอง และอาจทำได้หลายรูปแบบดังนี้

1. การแสดงความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เช่น เมื่อเห็นเพื่อนยกสิ่งของหนัก เห็นคนชรากำลังงก ๆ เงิน ๆ จะข้ามถนนเข้าไปช่วยด้วยความมีน้ำใจ เห็นเพื่อนได้รับเคราะห์กรรม ประสบความทุกข์ยาก เหลียงพล้ำแสดงความเห็นใจเสียใจ ไม่เยาะเย้ย ถากถางหรือประจาน เห็นเพื่อนประสบความสำเร็จได้ชัยชนะ ประสบความสุข แสดงความยินดีหรือดีใจด้วย

2 ทำบุญส่งเสริมศาสนาที่ตนนับถือตามกาลเทศะ

3 แบ่งปันทรัพย์สินสิ่งของ อาหารช่วยเหลือคนที่ขาดแคลน หรือตำรวจ ทหาร ที่ไปทำหน้าที่ป้องกันประเทศตามชายแดนและถิ่นทุรกันดาร หรือผู้ประสบภัยต่าง ๆ

4 สละสิทธิ์ที่ควรได้รับ หรือสละความสุขส่วนตัวเล็ก ๆ น้อย เพื่อช่วยเหลือผู้ที่อ่อนแอกว่า เช่น สละที่นั่งในเรือ รถประจำทางให้ หรือเมื่อพบผู้ประสบอุบัติเหตุ เจ็บไข้ ได้ป่วยอย่างจริงจังจนทนไม่ไหว แม้ไม่รู้จักกันก็ต้องรีบเข้าช่วยเหลือตามความสามารถ

5 สละแรงงานช่วยทำประโยชน์ให้แก่สังคม

5.1 รับใช้ช่วยเหลือบิดา มารดา ครู อาจารย์ตามกำลังความสามารถ ด้วยความเต็มใจ

5.2 ให้ความร่วมมือช่วยสาธารณประโยชน์

6 บริจาคโลหิต เพื่อช่วยชีวิตผู้อื่น ถ้าเรามีร่างกายแข็งแรงพอที่จะบริจาคได้ เราควรสละให้ เพราะโลหิตของเราอาจช่วยชีวิตเพื่อนมนุษย์ที่กำลังจะตายเนื่องจากเสียโลหิตไว้ได้

7 บริจาคดวงตา หลังจากที่เราสิ้นชีวิตแล้ว ดวงตาของเราจะถูกนำมาใส่ให้แก่เพื่อนมนุษย์ที่ตาบอดให้กลับมาเป็นผู้มีตาดปกติ นับว่าได้กุศลแรง

8. สละชีวิตเพื่อแลกเอาความสงบสุขให้แก่บ้าน เมืองหรือสละชีพเพื่อชาติ หรือพลีชีพเพื่อชาติ เช่น ในยามที่ชาติบ้านเมืองอยู่ในภาวะคับขันหรือเกิดศึกสงคราม เราต้องอาสารับใช้ชาติบ้านเมือง แม้ว่าจะต้องเสียชีวิตก็ตาม

คำแผ่เมตตา

สัตว์ทั้งหลายที่เป็นเพื่อนทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกันทั้งหมดทั้งสิ้น จงเป็นสุข
เป็นสุขเถิด อย่าได้พยายาเบียดเบียนซึ่งกันและกันเลย จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้เจ็บไข้
ลำบากกายลำบากใจ จงเป็นสุขเป็นสุขเถิด อย่าได้มีความทุกข์กายทุกข์ใจเลย จงมีความสุขกาย
สุขใจ รักษาตัวรักษาตนให้พ้นจากทุกข์ภัยอันตรายด้วยกันทั้งสิ้นเถิด

หมายเหตุ ในกรณีที่นักเรียนเป็นชาวพุทธทั้งหมด จะสวดคำบาลีด้วยก็ได้ ผู้ที่นับถือศาสนาอื่น

จะใช้คำกล่าวนี้หรือจะใช้คำกล่าวของศาสนานั้น ๆ ที่เป็นแนวเดียวกันนี้หรืออาจจะ
คิดขึ้นเองก็ได้

ปัญหาหรือกรณีตัวอย่าง

เรื่องที่ 1

หญิงสาวคนหนึ่งล้มหลานเล็ก ๆ ซึ่งกำลังป่วยขึ้นรถประจำทางไปโรงพยาบาล
วันนั้นรถแน่นไม่มีที่นั่งเลย และก็ไม่มีใครยอมลุกให้นั่งแม้แต่คนเดียว พอรถหยุดกะทันหัน
หญิงสาวคนนั้นก็หกล้มพาดันก้นลงอยู่บนรถทั้งยายและหลาน

ประเด็นอภิปราย

1. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร?
2. ถ้ามีคนโดยสารเสียสละที่นั่งให้หญิงสาว เหตุการณ์นี้จะเกิดขึ้นหรือไม่?
3. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นี้ นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร?

ฯลฯ

เรื่องที่ 2

วันหนึ่งนันทากลับจากโรงเรียน เห็น เปลือกกล้วยถูกทิ้งอยู่บนทางเท้าใกล้บ้าน นันทาก็เดินเลี้ยวไปโดยมิได้จัดการอย่างไรรกับเปลือกกล้วยนั้น ครูหนึ่งน้องชายของนันทากลับจากโรงเรียน เดินมาเหยียบ เปลือกกล้วยนั้นตกลงศีรษะแตก

ประเด็นอภิปราย

1. ในเรื่องนี้ใครเป็นผู้ขาดคุณธรรมใด?
2. ถ้านักเรียนเป็นนันทา จะปฏิบัติตนอย่างไร?
3. ถ้านันทาเหยียบเปลือกกล้วยทิ้ง เหตุการณ์นี้จะเป็นอย่างไรร

,

ฯลฯ

เรื่องที่ 3

เด็กชายเฉลิมกำพร้าบิดามารดา อยู่กับยายซึ่งแก่มากแล้ว มีอาชีพทำขนมขาย ได้กำไรวันละเล็กน้อย พอยังชีพอยู่ได้ นับแต่บิดามารดาเสียชีวิต เด็กชายเฉลิมไม่เคยมีเครื่องเขียนครบเลย ขณะโรงเรียนหยุดพักกลางวันเพื่อน ๆ พวกกันไปรับประทานอาหาร แต่เด็กชายเฉลิมจะไปดื่มน้ำ แล้วไปยืนเล่นนั่งเล่นใต้ต้นไม้ด้อยางเหงาหงอย

ประเด็นอภิปราย

1. นักเรียนลองทายดูว่า ตอนจบของเรื่องนี้ควรเป็นอย่างไร?
2. ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของเฉลิมจะมีวิธีช่วยเหลือเขาอย่างไร?
3. ผู้ที่ช่วยเหลือเฉลิม เป็นผู้มีคุณธรรมใด?

ฯลฯ

เรื่องที่ 4

ครูกล้า เป็นครูใหญ่นักพัฒนา นับแต่ครูกล้าได้เลื่อนตำแหน่งเป็นครูใหญ่ โรงเรียน ได้พัฒนาขึ้นมากและหลายด้าน วันหนึ่งครูกล้าประสบอุบัติเหตุรถชน เสียใจหิตมากทาง โรงพยาบาลขอรับบริจาคโลหิตจากประชาชน เพื่อช่วยชีวิตครูกล้า ด้าซึ่งเคยเป็นลูกศิษย์ ครูกล้า ได้ไปบริจาคโลหิตที่โรงพยาบาลแต่ปรากฏว่ากลุ่มเลือดไม่ตรงกัน จึงกลับไปชักชวน เพื่อนบ้านให้ช่วยกันบริจาคโลหิต

ประเด็นอภิปราย

1. ด้ามีคุณธรรมในเรื่องใดบ้าง?
2. ถ้าไม่มีผู้บริจาคโลหิต ครูกล้าจะเป็นอย่างไร?
3. ประชาชนผู้บริจาคโลหิตมีคุณธรรมใด?

ฯลฯ

ภาคผนวก ข.

แผนการสอนจริยศึกษาจากการใช้ข่าวหนังสือพิมพ์

สร้าง เป็นสถานการณ์จำลอง

แผนการสอนที่ 1 เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

จำนวน 8 คาบ

คาบที่ 1 - 3

ความคิดรวบยอด

คนที่มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ของตน เรียบร้อยตามกำหนด เวลา โดยไม่ต้องมีใครมาบังคับหรือตักเตือน บุคคล เช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม คนที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่สามารถได้รับความไว้วางใจให้ทำงานสำคัญ

จุดประสงค์

1 ดึงสนใจและ แสดง เหตุผลจากการตัดสินใจนั้น ได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้จาก ข่าวหนังสือพิมพ์

2 บอกหน้าที่ที่มีต่อชุมชนและชาติได้

3 ทำงานที่ได้รับมอบหมาย เรียบร้อยทันกำหนด เวลา โดยไม่ต้องมีใครเตือนหรือ บังคับ

เนื้อหา

หน้าที่และความรับผิดชอบต่อชุมชนและประเทศชาติ

กิจกรรม

1 ครูให้นักเรียนเล่นเกม "ทำตามคำสั่ง" เพื่อจัดนักเรียนเข้ากลุ่ม โดยครูจะสั่งว่า "จับกลุ่ม 2 คน" ก็ให้นักเรียนทำตาม ครูสั่งไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งให้ได้นักเรียนเข้ากลุ่ม 4 กลุ่ม

2 ครูแจกข่าวหนังสือพิมพ์ฉบับคัดลอก เดลินิวส์ ฉบับวันที่ 9 กันยายน 2526 "ตร. ครึ่งร้อยลุยป่าจับไม้เถื่อนนับล้าน" ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่านและคิดแสดงบทบาทจากเนื้อข่าว

3 ครูสุ่มให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งออกมาแสดงบทบาทจากสถานการณ์จาก เนื้อข่าวที่อ่าน หน้าขึ้น

4. เมื่อแสดงจบให้แต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียนเป็นผู้ต้องหาทั้ง 8 คน และมีความจำเป็นต้องเลี้ยงครอบครัว ถ้า จสต.นายทุนคนนั้นมาว่าจ้างให้ไต่คนต้นไม้ นักเรียนจะตัดสินใจรับจ้างหรือไม่ เพราะเหตุใด" โดยให้แต่ละกลุ่มหาข้อสรุปให้ได้พร้อมกับนำมา รายงานหน้าชั้น

5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานหน้าชั้นถึงการตัดสินใจและ เหตุผลของกลุ่ม

6. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียนและช่วยตัดสินใจและแนะนำในทางที่ถูกต้อง พร้อมเหตุผลและพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้อยู่ในขั้นที่สูงกว่าเดิมอีกหนึ่งขั้น

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า "คนมีความรับผิดชอบ รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของตน เรียบร้อยทันตามกำหนด เวลาโดยไม่ต้องมีใครมาบังคับหรือดักเตือน บุคคล เช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อสังคม คนที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่ได้ได้รับความไว้วางใจให้ทำงานสำคัญ"

สื่อการเรียนรู้

1. ข่าวหนังสือพิมพ์
2. แผนภูมิความคิดรวบยอด
3. ของจริงประกอบการแสดงเช่น เสื้อยืด มีด ขวาน ฯลฯ
4. ของจำลองเช่น หมวก ปืน

วิธีวัดผล

1. วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้ จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมและการอภิปราย

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ เคดิวิสต์ ฉบับประจำวันที 9 กันยายน พ.ศ. 2526

ดร. ครึ่งร้อยลุยป่า
จับไม้เถื่อนนับล้าน
ป่าไม้เถื่อนวันเดียวกวาดล้าง
บุกจับกุมพวกตัดไม้ทำลายป่า รวม
ตัวผู้ต้องหา [๔] ส่วนหน้า ๒

ดร. ครึ่งร้อย ☐ ต่อจากหน้า 1

เอาไว้ได้ 8 คน พร้อมไม้ซุงขนาดใหญ่รวม 100
ท่อน ราคา 2 ล้านบาท สอบสวนรับสารภาพมี
จ.ส.ด. คนหนึ่งเป็นนายทุน หลังจากคัดค้านแล้ว
ก็แปรรูปส่งออกขาย

เมื่อเวลา 08.00 น. วันที่ 7 ก.ย. นี้ นาย
สุทธิพงษ์ ชมสวน ป่าไม้อำเภอชัยบาดาล จ.
ลพบุรี พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ และ พ.ต.ท.
บุญชู ศรีมงคล สวญ.สภ.อ. ชัยบาดาล พร้อม
กำลังตำรวจจำนวน 60 นาย บุกเข้าจับกุมชาวบ้าน
ผู้ลักลอบตัดไม้ทำลายป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
หมู่ที่ 3 ค. ชัยสมบุรณ์ อ. ชัยบาดาล จ. ลพบุรี
ซึ่งเป็นเขตติดต่อกับ อ. ด้านขุนทด จ. นครราชสีมา
เมื่อกำลังเจ้าหน้าที่เดินทางเข้าไปถึงในป่าพบคน
งานประมาณ 20 คน กำลังแปรรูปไม้ และตัด
ไม้ซุงขนาดใหญ่ที่ไถ่น้ำแล้วออกเป็นท่อน ๆ จึง
กระจายกำลังเข้าจับกุมตัวเอาไว้ได้ 8 คน บุคคลนั้น
พากันหลบหนีเข้าป่าไปได้ ผู้ต้องหา 8 คนที่จับตัว
เอาไว้ได้มี นายเกรียง ภูมิโคกรักษ์ อายุ 32 ปี
นายโผน คงขุนทด อายุ 25 ปี นายเป็ก ปิ่นแก้ว
อายุ 23 ปี นายกล้า ปิ่นแก้ว อายุ 31 ปี นาย
จ้อย ชื่นนอก อายุ 20 ปี นายจันทร์ ผิงกุมการ
อายุ 24 ปี นายสมควร ทินขุนทด อายุ 23 ปี
และนายชัย พิมพ์กร่าง อายุ 27 ปี ทั้งหมดมีบ้าน
อยู่ในท้องที่ อ. ด้านขุนทด จ. นครราชสีมา

สำหรับของกลางที่ยึดเอาไว้ได้ มีเลื่อย
วงเดือน และเลื่อยมือ ไม้แปรรูปสำเร็จแล้ว
ประมาณ 200 แผ่น ไม้ซุงขนาดใหญ่ 70 ท่อน
เป็นไม้มะค่า และไม้ชิงชัน คิดเป็นราคาทั้งหมด
ประมาณ 2 ล้านบาท เจ้าหน้าที่ได้ขนย้ายไม้ของกลาง
พร้อมกับควบคุมตัวผู้ต้องหามามอบให้ ร.ต.อ.
บุญชู จุสมนตร์ ร้อยเวร สภ.อ. ชัยบาดาล ดำเนินคดี

จากการสอบสวนผู้ต้องหาทั้งหมดให้การว่า
ตนเป็นเพียงคนงานที่รับจ้างมาตัดต้นไม้เท่านั้น
ส่วนนายทุนใหญ่ที่ว่าจ้าง เป็นตำรวจนายหนึ่ง
ประจำ สภ.อ. ด้านขุนทด มียศเป็น จ.ส.ด.
ซึ่งทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้จะได้รายงานพฤติการณ์
ของ จ.ส.ด. ผู้นั้นต่อผู้บังคับบัญชา และจะได้
ดำเนินการขั้นต่อไป.

แผนการสอนที่ 2 เรื่อง ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

จำนวน 6 คาบ

คาบที่ 4 - 6

ความคิดรวบยอด

คนที่มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ และปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเรียบร้อยตามกำหนดเวลา โดยไม่ต้องมีใครมาบังคับหรือตักเตือน บุคคลเช่นนี้เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม คนที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่ได้ได้รับความไว้วางใจให้ทำงานสำคัญ

จุดประสงค์

1. ตัดสินใจและแสดงเหตุผลจากการตัดสินใจนั้นได้จากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากหนังสือพิมพ์
2. บอกหน้าที่ที่มีต่อชุมชนและชาติได้
3. ทำงานที่ได้รับมอบหมายเรียบร้อยทันกำหนดเวลาโดยไม่ต้องมีใครเตือนหรือบังคับ

เนื้อหา

หน้าที่และความรับผิดชอบต่อชุมชนและประเทศชาติ

กิจกรรม

1. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม จากนั้นแจกหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ฉบับประจำวันที 1 พฤศจิกายน 2525 (ฉบับคัดลอก) "สิ่งผิด 5 รง.ปล่อยกลืน" ให้นักเรียน
2. ครูเล่าเรื่องราวจากหนังสือพิมพ์ให้นักเรียนฟัง
3. เมื่อครูเล่าจบให้นักเรียนอภิปรายกันจากข่าวหนังสือพิมพ์ว่า "ถ้านักเรียนเป็นเจ้าของโรงงานดังกล่าว นักเรียนจะทำความรอบกวนชาวบ้านแถบนั้น เช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด" ให้นักเรียนหาข้อสรุปมารายงานหน้าชั้น
4. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานหน้าชั้น
5. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียน ช่วยแนะนำในทางที่ถูกต้องพร้อมเหตุผล และพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้สูงไปกว่าเดิมอีกหนึ่งขั้น

๑. ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เขียนสรุปหน้าที่ของตนเองที่มีต่อชุมชนและชาติ มาส่งในเวลาที่กำหนด

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า "คนที่มีความรับผิดชอบ รู้จักหน้าที่ของตน ปฏิบัติหน้าที่เรียบร้อยตามกำหนดเวลาโดยไม่ต้องมีใครมาบังคับหรือดักเตือน บุคคลเช่นนี้ เป็นตัวอย่างที่ดี และเป็นประโยชน์ต่อสังคม คนที่ขาดความรับผิดชอบจะไม่ได้ได้รับความไว้วางใจให้ทำงานสำคัญ

สื่อการเรียนรู้

1. ขาวหนังสือพิมพ์
2. แผนภูมิความคิดรวบยอด

วิธีวัดผล

1. วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้ จากขาวหนังสือพิมพ์
2. วัดจากการเขียนบอกหน้าที่ที่มีต่อชุมชนและชาติ
3. วัดจากการทำงานมาส่งตามกำหนด
4. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและการอภิปราย

เปิดโรง. ยกลีน

กรมโรงงาน จ.สมุทรปราการ
อุตสาหกรรม การ ที่เดียว
สั่งปิดโรงงาน 5 โรง รวด
ผลิตปลาน้ำจืด ขาดคำสั่ง
อิทธิพลใน (ต่อหน้า 16)

เปิด โรง. ต่อจากหน้า 1

เจ้าพนักงาน ไม่สนใจที่จะปรับปรุงโรงงาน ส่ง
กลิ่นเหม็นจนมีเรื่องร้องเรียนกันอย่างมากมาย
นายวิสิทธิ์ น้อยพันธ์ อธิบดีกรมโรงงาน
อุตสาหกรรม ได้ลงนามในคำสั่งเมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา
ปิดโรงงานปลาน้ำจืด 5 โรง จ.สมุทรปราการ เพื่อให้แก้ไข
ปรับปรุงโดยไม่กำหนดระยะเวลาชัดเจน 6 โรงงาน
ทั้งนี้เนื่องจากได้รับคำร้องเรียนทั้งทาง นสพ.และ
ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง

หลังจากที่พนักงานเจ้าหน้าที่กรมโรงงาน
อุตสาหกรรม ได้ออกไปทำการตรวจโรงงานผลิต
ปลาน้ำจืด 6 โรงแล้ว ปรากฏว่า การประกอบ
กิจการโรงงานไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติโรงงาน
พ.ศ. 2512 ทำให้ก่อเหตุเดือดร้อนแก่ราษฎรทั่วไป
ฉะนั้น อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม
จึงได้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 (4) แห่ง
พระราชบัญญัติโรงงาน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2510 ให้
หยุดประกอบกิจการทั้งหมด จนกว่าจะได้ดำเนินการ
ปรับปรุงแก้ไขระบบขจัดกลิ่นของโรงงานให้มี
ประสิทธิภาพ ในการขจัดกลิ่นเหม็นจากกองปลาเปิด
และขบวนการผลิต มิให้ก่อเหตุเดือดร้อนแก่ผู้อยู่
ใกล้เคียง และให้จัดสร้างระบบขจัดน้ำทิ้งกับน้ำทิ้งที่
ผ่านระบบแล้ว ต้องเป็นไปตามประกาศกระทรวง
อุตสาหกรรม ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2526)

ทั้งนี้ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่วันที่ 1 ได้รับหนังสือ
จากกรมโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อโรงงานทั้ง 6
ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำสั่งครบถ้วนแล้ว
โปรดแจ้งให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมทราบ เพื่อที่
จะได้ส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบ และกำหนด
ระยะเวลาให้ทำการทดลองเครื่องจักรกับตรวจสอบ
ประสิทธิภาพของระบบขจัดกลิ่นและน้ำทิ้งต่อไป

สำหรับโรงงานผลิตปลาน้ำจืดที่ถูกอธิบดีกรม
โรงงานอุตสาหกรรมสั่งปิดไปแล้ว มี 1. โรงงาน
ปลาน้ำจืดไทยนิคม 2. โรงงานผลิตปลาน้ำจืดเค็มโพธิ์
3. โรงงานสินสยามปลาน้ำจืด (ทั้งสามโรงนี้ ตั้งอยู่
อ.ท้ายบ้าน จ.สมุทรปราการ) 4. โรงงานปลาน้ำจืด
กรุงไทยการประมง 5. โรงงานปลาน้ำจืดไทยวิสาหกิจ
ประมง (สองโรงนี้ตั้งอยู่ อ.แหลมฟ้าผ่า จ.สมุทรปราการ)

หลังจากที่ได้ลงนามในคำสั่งปิดแล้ว นายวิสิทธิ์
ได้เปิดเผยกับ "บ้านเมือง" ว่า โรงงานผลิตปลาน้ำจืด
ที่ถูกปิดไปนี้ ทางกรมโรงงานอุตสาหกรรมได้รับ
เรื่องร้องเรียนจากราษฎรบ่อยครั้ง สั่งให้ปรับปรุง
แก้ไขไปแล้ว ทางโรงงานก็ไม่เคยสนใจที่จะปฏิบัติ
ส่งพนักงานเจ้าหน้าที่ไปตรวจ พบว่าราษฎรเดือดร้อน
หันมาจริงจัง สำหรับการแก้ไขระยะสั้น โรงงานจะต้อง
เร่งรัดนำเครื่องดับกลิ่นกับจะต้องสร้างระบบขจัด
น้ำทิ้งให้มีประสิทธิภาพ

อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรมเปิดเผยถึง
การแก้ไขในระยะยาวว่า ทางกรมโรงงานอุตสาหกรรม
กำลังหารือกับทางผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะย้ายโรงงาน
ผลิตปลาน้ำจืดทั้งหมดไปอยู่ในที่ห่างไกลชุมชน ซึ่ง
ขณะนี้ทางจังหวัดกำลังหาสถานที่เหมาะสมอยู่
ก่อนสั่งปิด ทางกรมเดือนไปหลายครั้งให้ปรับปรุง
แก้ไข แต่โรงงานทั้ง 6 โรงนี้ไม่ยอมให้ความร่วมมือ
ด้วยเลย จึงได้มีคำสั่งปิดกิจการ นายวิสิทธิ์กล่าว

อนึ่ง เป็นที่คาดหมายกันว่า การปิดโรงงาน
ปลาน้ำจืด 6 โรงของกรมโรงงานอุตสาหกรรม
ในครั้งนี้ นั้น จะต้องมีการวิงวอนนักการเมืองเพื่อ
บีบบังคับให้อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อนุญาต
ให้เปิดกิจการโดยที่ไม่ต้องปรับปรุงแก้ไขอะไรเลย
อย่างแน่นอน เพราะว่าเจ้าของโรงงานปลาน้ำจืดทั้ง 6
โรงนี้ มีอิทธิพลต่อข้าราชการประจำและนักการเมือง
มาก ก่อนหน้านี้นายอริช มกรพงศ์ อธิบดีผู้ว่าราชการ
จังหวัดสมุทรปราการ ไปสั่งให้ปรับปรุงแก้ไข หลัง
จากที่ได้รับคำร้องเรียนจากชาวบ้าน ซึ่งถูกย้ายออก
จาก จ.สมุทรปราการไปเลย รอละเอียดเกี่ยวกับ
เรื่องนี้ หากมีการวิงวอนให้เปิดโดยไม่ปรับปรุง
แก้ไขแล้ว "บ้านเมือง" มาเสนอต่อไป.

ข่าวจากหนังสือพิมพ์
บ้านเมือง
ฉบับประจำวันที่
1 พฤศจิกายน
2525

แผนการสอนที่ 3 เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

จำนวน 8 คาบ

คาบที่ 1 - 3

ความคิดรวบยอด

ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีอาชีพสุจริตเป็นคนที่
มีเกียรติทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข ความโกงเป็นบุคคลไม่น่าคบค้า ทำให้ผู้อื่น
เดือดร้อน

จุดประสงค์

1. ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. บอกเหตุผลของการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำหนดให้
3. บอกลักษณะของผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรม

1. ครูแจกสลากให้นักเรียนจับคนละ 1 ใบ
2. จากนั้นครูให้นักเรียนเปิดสลากซึ่งเป็นชื่อสัตว์ 4 ประเภท และให้นักเรียนร้อง
เสียงสัตว์ที่ได้เพื่อรวมกลุ่มกันตามสัตว์แต่ละประเภท
3. เมื่อนักเรียนรวมกลุ่มกันได้ 4 กลุ่มแล้ว ครูแจกข่าวหนังสือพิมพ์ฉบับคัดลอก แนวหน้า
ฉบับประจำวันที่ 23 พฤศจิกายน 2525 “ขโมยของชื่อข้าวกินถูก ตร. จับต้องพาถูกเข้าห้องขัง”
ให้นักเรียนอ่านแต่ละกลุ่ม จากนั้นให้คิดแสดงบทบาทจากเนื้อข่าว
4. เมื่ออ่านจบแล้วครูให้กลุ่มหนึ่งออกมาแสดงบทบาทจากเนื้อข่าวให้เพื่อนดู
5. เมื่อแสดงจบแล้วให้แต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า “ถ้านักเรียนเป็นนางน้อย แคนมา
นักเรียนจะตัดสินใจขโมยของหรือไม่ เพราะเหตุใด” ให้แต่ละกลุ่มหาข้อสรุปให้ได้พร้อมกัน
นำมารายงานหน้าชั้น

๕. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียนและช่วยตัดสินใจและแนะนำในทางที่ถูกต้องพร้อมเหตุผลและพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้สูงไปกว่าเดิมอีกหนึ่งขั้น

๖. แบ่งกลุ่มนักเรียนศึกษาค้นคว้า เรื่องจริงเกี่ยวกับการกระทำที่แสดงถึงความซื่อสัตย์จากหนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ แล้วนำมารายงานหน้าชั้น

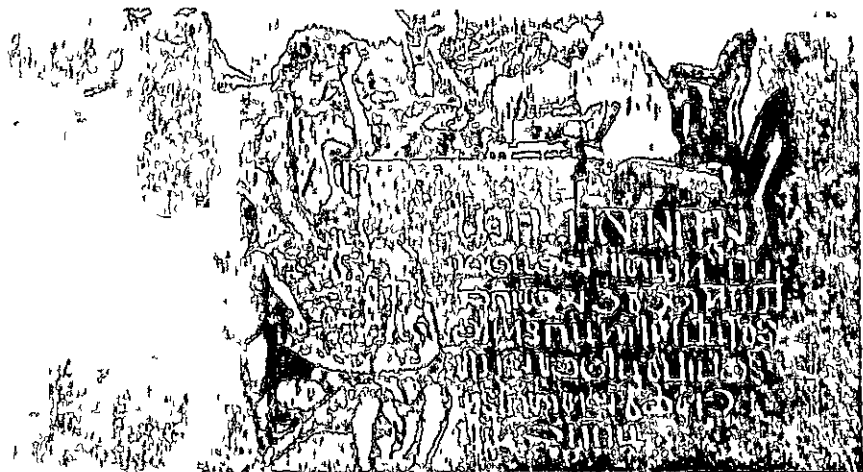
๗. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า "ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจาใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีอาชีพสุจริต เป็นคนที่มีเกียรติ ทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงเป็นบุคคลไม่น่าคบค้า ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

สื่อการเรียนรู้

๑. ข่าวหนังสือพิมพ์
๒. ละคร
๓. เอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ

วิธีวัดผล

๑. วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
๒. วัดจากการศึกษาค้นคว้ามารายงาน
๓. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมและการอภิปราย

ข่าวจากหนังสือพิมพ์
 แฉหน้า
 ฉบับประจำวัน 23
 พฤศจิกายน 2525

โมบายของ อ่าวกิน กตร.จับ กงพาลูก ำห้องข้าง

มกราคม 3 ปีวัด
 ความตอน 14

ขโมย □ ค่อจากหน้า 8

ถ้าเคยถูกสารภักกันหาพาคันหน้จากบ้านนอกทอดทิ้งไปเมื่อใหม่ ลูกความจน
 บัรบด้อย่างหนักต้องเผชิญมรภกลางกรุงเพราะไม่มีเงินขอ ขำให้ลูกกินเลด เป็นใจ
 ขโมยของในห้างสรรพสินค้าถูกจับได้คาหน้าขาเขาคำรวชดเข้าห้องขัง โดยมัลล
 น้อย 8 คน ร้องกระจองอแงท้อดขำมาเฝ้าแม่หน้าทาง
 เหตุการณ์มรภกลางกรุง ความจนจนกันมัยคัย แม่มึงเกิดเกล้า เป็นใจ เพื่อ
 ลูกกรุงถูกเบดเพชจนเมื่อเวลา 00 น.คืนวันท 28 พ.อ.ในขณะที่ผู้ตอขำรวดระแวน
 "แนวหน้า" ตระเวนถึง สท. ลุมพินี ได้พบกับกาพอนสะเทือนหัวใจทหาให้สลดใจ
 ทเห็นผู้ตอหาพุงกันทงักัดงมีอนนมลูกควาเดามมของนางเองอยู่ในห้องขัง ส่วน
 พียงห้องขังมีเด็กอีก 8 คนกำลังนั่งสัปหงก อยู่หน้ากรุงขังเพื่อเฝ้าแม่ของจนเอง
 จากการสอบถามนพผู้ตอขำว่าได้ทราบมา ผู้ตอหาพุงที่ถูกจับใส่กรุงขังนั้น
 ขอนางน้อย แคนมา อายุ 20 ปี ขำเดิมอยู่เลขที่ 8 หมู่ที่ 0 ค. โคกโพธิ์ชัย อ. มัญ
 จาภิร 0. ขอนแก่น เดินทางเข้ามากรุงเพรฯพักในสลัมบ่อนไก่ แขวงกุ่มพิน เขตปทุม
 วน และถูกขอนางทั้ง 8 คนทมาอยกับน จนอดวสนน ม คญ. เป็ด แคนมา อายุ 0
 ขวบ ดช. สิงห์ แคนมา อายุ 4 ขวบ และ ดช. โทย์ แคนมา อายุ 1 ขวบเศษ โดย
 ขอหาทนางน้อยต้องมาถูกจับขังกรุงน เ่นงจากเมื่อวันท 20 พ.อ. ที่ผ่านมา นาง
 น้อยได้เข้าไปขโมยกาพฟ่งจำนวน 8 ขวดจากฟ่งมณครูปเปอรมารเกิด สุนธ
 การค้าเทลินจิต แขวงกุ่มพิน เขตปทุมวัน กทม. เพื่อนำออกมาขายนำไปซื้ออาหาร
 ให้กับลูกน้อยของนางทั้ง 8 คนกิน แต่ปรากฏว่าขามรภขาการณได้เกิดเห็นเหตุการณ์
 จึงได้จับกุมนางน้อยแล้วนำส่ง ร.ด.ท. ขัปราช วชิราปราชกุล ร้อยเวร สท. ลุมพินี
 ดำเนินคดีขอหาอภทพช
 ในการรับสารภาพของนางน้อยเองที่ระดากรรมคองมา เป็น ผู้ตอหากรุงน
 เ่นงมรจากลูกสามนายเตย ขุนทอง อายุ 20 ปี ทปากหน้าพาคันมาหาพาสภาการอ
 ลกนคในเอนงหลวง แต่ปรากฏว่าภายหลังทอยู่ด้วยกับมา 11 ปี และมีบุตรชายหญิง
 ศักกับ 2 คนนายเตยซึ่งทำ... ขับริษทโพธิ์เป็นคำโรง ได้มอบไปให้ขับริษท
 กับหญิงอื่น ถึงขนาดทพามาเอดพจนทมา พักในสลัมบ่อนไก่ นางจึงคดขาดคบสาม
 ดงแล้วเ่นมาแล้วได้ออกหางานทำ... กรรมมารบมต่างก่อสร้างแต่ก็ถูกนาจางโกงค่าแรง
 จนไม่มีเงินซื้ออาหารมาเอาใส่ให้กับลูก จึงได้คิดสินใจกระทำขำเป็นใจด้วยความ
 จำเป็นเข้าไปขโมยของในฟ่งมณครูปเปอรมารเกิด เพื่อนำมาขายแล้วไปซื้ออาหาร
 ให้กับลูกกินแต่ก็ถูกจับได้เสียก่อน ส่วนนางน้อยทั้ง 8 คนไม่มีคนเลี้ยงดูพอนบ้านได้
 ขำมาอยู่... พักโรงพักคัง

แต่อย่างไรก็ตามการว่าก็ไม่แล... น้าใจเพื่อนนางเตยสามของนางน้อย จึง
 ได้ยื่นขอขำให้นางน้อยและ... ให้ออจน จากห้องขังแล้วได้คักขังไว้ในพ้องตอนสวน

แผนการสอนที่ 4 เรื่อง ความซื่อสัตย์สุจริต

จำนวน 6 คาบ

คาบที่ 4 - 6

ความดีรอบยอด

ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งประเสริฐ / คนที่มีอาชีพสุจริตเป็นคนที่
มีเกียรติทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงเป็นบุคคลไม่น่าคบค้า ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

จุดประสงค์

1. สามารถตัดสินใจได้อย่างมีเหตุผลจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. ให้นักเรียนบอกลักษณะของคนที่มีอาชีพสุจริตได้อย่างถูกต้อง
3. บอกเหตุผลจากการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

เนื้อหา

ความซื่อสัตย์สุจริต

กิจกรรม

1. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 4 กลุ่ม จากนั้นแจกข่าวหนังสือพิมพ์ เติลนิวส์ ฉบับประจำวัน
12 สิงหาคม 2528 “หม่อมมีปริญญารั้งราวสร้อย” (ฉบับคัดลอก)
2. ให้แต่ละกลุ่มคิดการแสดงจากเนื้อข่าวและครูสุ่มให้กลุ่มหนึ่งออกมาทำการแสดง
ให้เพื่อนดู
3. จากนั้นครูให้นักเรียนอภิปรายกันจากการแสดงว่า ถ้านักเรียนเป็นนายสุพจน์
นักเรียนจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด แล้วให้แต่ละกลุ่มหาข้อสรุปของกลุ่มแล้วมารายงาน
หน้าชั้น
4. ให้แต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น
5. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียนและช่วยนักเรียนตัดสินใจและแนะนำให้ทางที่ถูกต้อง
พร้อมเหตุผล พร้อมกับพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้อยู่ในขั้นที่สูงไปกว่าเดิม 1 ขั้น

๖. จากนั้นให้แต่ละกลุ่ม เขียนลักษณะของคนที่มีความซื่อสัตย์มาส่ง

๗. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า 'ความซื่อสัตย์สุจริตทั้งกาย วาจา ใจ เป็นสิ่งประเสริฐ คนที่มีอาชีพสุจริตเป็นคนมีเกียรติทำให้ตนเองและสังคมอยู่อย่างมีความสุข คนโกงเป็นบุคคลไม่น่าคบค้า ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน

สื่อการเรียน

๑. ขาวหนังสือพิมพ์
๒. แผนภูมิความคิดรวบยอด

วิธีวัดผล

- ๑ วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้ จากขาวหนังสือพิมพ์
- ๒ วัดจากการเขียนบอกลักษณะคนที่มีความซื่อสัตย์
- ๓ สังเกตจากการสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและการอภิปราย

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ คลินิกส์ ฉบับประจำวันที 12 สิงหาคม พ.ศ. 2526

หนุ่มนี้ปริศนาเรื่องราวร้อย

เมื่อเวลา 10 00 น.วันที่ 11 ส.ค.นี้ นายแก้ว
สุตริ่งเมือง อายุ 30 ปี เจ้าของร้านค้าทอง
งฟัด" เลขที่ 77 ถนนสีทอง แขวงวังบูรพา
ย์ เขตพระนคร รอนการถูกค้าอยู่หน้าร้าน
คนเคียวขณะนั้นมีชายหนุ่มหนึ่งคนทราบชื่อ
หลังนายสุพจน์ สุริโย อายุ 22 ปี บ้านเดิม
ขที่ 26/19 ถนนพระองที่คำ ด ในเมือง อ เมือง
ขญโลก เดินเข้ามาติดต่อขอซื้อสร้อยคอ
คำหนัก 2 บาท 1 เส้น เจ้าของร้านบอกมีแต่
ยคอทองคำหนัก 1 บาท ราคา 4,800 บาท
สุพจน์รับไปสวมใส่ก่อนแล้ววิ่งหนีออกจาก
ไปคือ ๆ

นายแก้ว เจ้าของร้านร้องให้คนช่วยแล้ว
วิ่งไล่ตามนายสุพจน์ไปติด ๆ บังเอิญ ร ต ท
บวแก้ว หัวหน้าสายตรวจ สน.สำราญราษฎร์
วตรวจท้องที่ผ่านมาย่านนั้นพอดี ไล่จับ
นายสุพจน์ไว้ได้พร้อมด้วยสร้อยคอทองคำ
กวาง นายสุพจน์รับสารภาพจบการศึกษา
กาสนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส) จาก-

สถานแห่งหนึ่ง แต่ยังไม่ทำงานทำไม่ได้ เข้าห้อง
แบ่งไม้ทราบเลขที่อยู่แถวท่าพระจันทร์ เมื่อเงิน
หมดจึงตัดสินใจวิ่งราวหมายนำมาเป็นค่าใช้จ่าย
ระหว่างทำงานทำ ดำรงนำตัวส่ง ร ต ค.ภูติพร
สุวรรณบิง ร้อยเวร สน สำราญราษฎร์ ดำเนิน-
คดีต่อไปแล้ว

แผนการสอนที่ 6 เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

จำนวน 6 คาบ

คาบที่ 4 - 6

ความถี่รวบยอด

ความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูกที่ควรเป็นนิสัยที่ดี ผูกให้เกิดขึ้นได้ช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรค
ประสบผลสำเร็จในการเรียนการทำงาน และนำความสุขความเจริญมาให้

จุดประสงค์

1. ตัดสินใจอย่างถูกต้องจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. บอกเหตุผลของการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำหนดให้
3. ปฏิบัติงานที่วางโครงการไว้ด้วยความเอาใจใส่ รับผิดชอบอย่างสม่ำเสมอ

เนื้อหา

ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม

1. ครูแจกกระดาษรูปเรขาคณิตให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น แล้วให้นักเรียนจับกลุ่มกัน
ตามรูปเรขาคณิตประเภทเดียวกัน
2. ครูแจกข่าวหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ฉบับประจำวันขึ้นที่ 30 กรกฎาคม 2526 "พบ
หมู่บ้านที่ลึกซึ้งขอลานกินทุกคนอ้างจนมา 20 ปี" ให้นักเรียนอ่านและดูภาพประกอบ
3. จากนั้นให้นักเรียนอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียนเป็นคนในหมู่บ้านกุด นักเรียนจะ
ประกอบอาชีพขอทานหรือไม่ เพราะเหตุใด" ให้นักเรียนหาข้อสรุปมารายงานหน้าชั้น
4. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียน ช่วยตัดสินใจ และแนะนำในทางที่ถูกที่ควรพร้อม
เหตุผลและพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้สูงไปกว่าเดิม 1 ชิ้น
5. แบ่งกลุ่มช่วยกันหาบุคคลตัวอย่างในท้องถิ่นหรือที่นักเรียนรู้จักซึ่งประสบผลสำเร็จ
จากความขยันหมั่นเพียร แล้วส่งตัวแทนมารายงานหน้าชั้น

6. มอบหมายโครงการปลูกไม้ดอกไม้ประดับให้นักเรียนปฏิบัติในระยะเวลายาว เพื่อ
 ให้ความขยันหมั่นเพียรจนเป็นนิสัย

7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า "ความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูก
 ที่ควรเป็นนิสัยที่ดี ผูกให้เกิดขึ้นได้ช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรค ประสบผลสำเร็จในการเรียนการทำงาน
 และนำความสุขความเจริญมาให้"

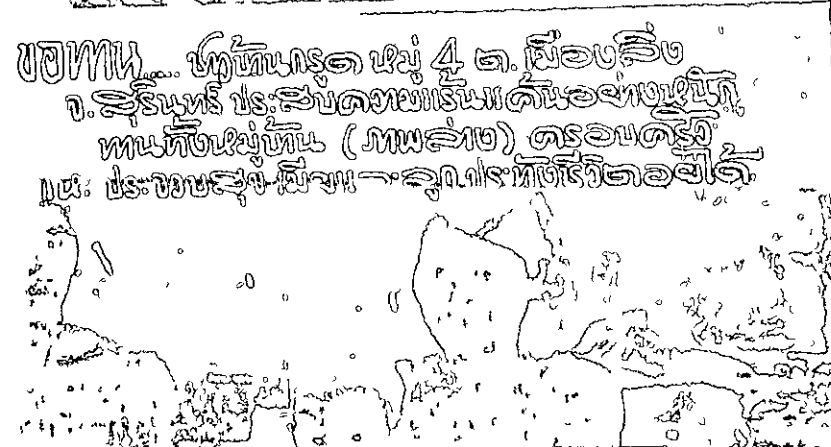
สื่อการเรียนรู้

- 1 ข่าวนั่งสมาธิ
- 2 กระดาษรูปเรขาคณิต

วิธีวัดผล

- 1 วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้
 จากข่าวนั่งสมาธิ
- 2 วัดจากการหาบุคคลตัวอย่าง
- 3 วัดจากการทำงานตามโครงการอย่างสม่ำเสมอ
- 4 สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมและการอภิปราย

เทพนิยายพสกนิกร บ้านกุด 4 ต.เมืองสิงห์ เงินมา 20 ปี!

ขอทุน... บ้านกุด 4 ต.เมืองสิงห์
จ.สุรินทร์ ประสงค์ขอยืมเงินจากหน่วยงาน
ทุนกับหมู่บ้าน (ภพสว) ครอบครัวยาก
มี: ประสงค์ ขุนเมือง - ลูกพี่ที่โตมาได้ดี

ขอทุน" ยากจนที่สุดใน จ สุรินทร์ ขาดการเหลียวแล
จากทางการ ราษฎรต้องดิ้นรนต่อสู้ชีวิตกันตามลำพัง
มีถิ่นไปงานจนขาดทุนถูกยึดหมด เลยต้องยึดอาชีพ
ขอทุนไปต่างจังหวัดทั่วประเทศ หาเงินมาเลี้ยง
ครอบครัว ส่งลูกเรียนหนังสือ บางครั้งพาลูกไปขอทาน
ด้วย ได้เงินมาแล้วจึงให้กลับไปเรียนหนังสือต่อ ผู้ใหญ่
บ้านเคยยึดอาชีพขอทานกันมากกว่า 20 ปีแล้ว ชาวบ้าน
รำให้วังวอนให้ผู้ใหญ่ในรัฐบาลรู้ถึงสภาพแค้นแค้น
จะได้ช่วยเหลือหาอาชีพให้

เรื่องราวของหมู่บ้านขอทานนี้ เป็นที่โฆษณา
กันมากใน จ สุรินทร์ ว่าที่บ้านกุด หมู่ 4 ต เมืองสิงห์ อ
จอมพระ สุรินทร์ เป็นหมู่บ้านขอทานที่มีขอทานมาก
ที่สุดเกือบถึงหมู่บ้านที่ดองออกขอทานทั่วประเทศ
เพื่อประทังชีวิต มีสภาพความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น

อาหาร โรคผิวหนังและโรคแทรกซ้อน ทั้งนี้หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องไม่เหลียวแล ปลอมปละละเลงเป็นเวลา
ร่วมสิบ ๆ ปี หากปล่อยไว้ต่อไปอาจเป็นปัญหาสังคม
ในอนาคตอย่างแน่นอน

...เพื่อความกระจ่างแจ้งในเรื่องนี้ ผู้สื่อข่าว "ไทยรัฐ"
จังหวัดสุรินทร์ ได้เดินทางไปพบบ้านดังกล่าว พบ
กับนายคำ ชินรัมย์ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 4 บ้านกุด ซึ่งอยู่
ห่างจาก อ.เมือง สุรินทร์ ประมาณ 40 กม. สอบถาม
เกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของราษฎรบ้านกุดตาม
ที่เป็นข่าว นายคำ ชินรัมย์ ผู้ใหญ่บ้านกุด ให้การยืนยัน
ว่าราษฎรบ้านกุดมีสภาพยากจนจริง ทางอำเภอเคย
ไปสำรวจแล้วเป็นหมู่บ้านที่ยากจนที่สุดในจังหวัด
สุรินทร์ ด้วยสาเหตุที่น้ำที่ดื่มและน้ำไปงานองกับ
นายทุนและถูกยึด ราษฎรมีหนี้สินพะรุงพะรังต้อง
ออกขอทานเพื่อส่งลูกเรียนหนังสือ

นายคำ กล่าวไว้ ในบ้านกุดมี 168 หลังคาเรือน
ประชากรประมาณ 800 คน ออกไปยึดอาชีพขอทาน
400 คน ในจำนวนผู้ที่ยึดอาชีพขอทานนี้ไม่มีที่นา
ทำกิน บางครอบครัวต้องอาศัยบ้านคนอื่นอยู่ และจะ
สลับเปลี่ยนหมุนเวียนออกจากหมู่บ้านไปขอทานตาม
จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศไทยครั้งละ 100-200 คน
แต่ละคนออกไปขอทานเป็นระยะเวลาตั้งแต่ 10 วัน
ถึง 1 เดือน ส่วนผู้ที่ไม่มีภาระรับผิดชอบเกี่ยวกับลูก
เรียนหนังสือ ก็จะออกจากบ้านไปเป็นแรมปีจึงจะไต่
หน้ากลับบ้านกุดครั้งหนึ่ง "แม้ครูที่สอนประจำอยู่
ที่โรงเรียนบ้านกุด ที่เดินผ่านหมู่บ้านก็ยังไม่สนใจ
เป็นประจําเลยครับ" นายคำกล่าว

ระหว่างที่ผู้สื่อข่าวไปพบนายคำ ชินรัมย์ ผู้ใหญ่
บ้านบ้านกุดนั้น ราษฎรต่างแตกตื่นคิดว่าหน่วยราชการ
เอะของไปแจกจ่าย เพราะราษฎรเหล่านั้นต้องการอาหาร
และข้าวสาร ผู้สื่อข่าวสังเกตดูพบว่า สภาพแวดล้อม
น่าสงสาร บางคนรู้ว่าไม่ใช่หน่วยราชการนำของไป
แจกถึงกับร้องไห้ บอกว่าไม่มีข้าวสารหุงกิน ผู้สื่อข่าว
ได้พบกับครอบครัวของ นางไกร มังขวัญ อายุ 48 ปี
อยู่บ้านเลขที่ 52 หมู่ 4 บ้านกุด ต.เมืองสิงห์ เขตฯ สาม
ของนางชื่อ นายนาค มังขวัญ ขณะนี้ไปขอทานหลายวัน
แล้วยังไม่กลับ บางครั้งต้องออกไปขอทานกับสามี
ทั้งให้ ค ฤ เลียม มังขวัญ อายุ 14 ปี เรียนอยู่ชั้น ป.6
อยู่คนเดียวประมาณ 10 วัน ถึงพากันกลับพร้อมกับ
ข้าวสารประมาณ 1 กระสอบปึก และเงินอีก 10-20
บาท แล้วพากันออกไปขอทานต่อ

ผู้สื่อข่าวถามราษฎรบ้านกุดที่มานับนงผู้สื่อข่าว
หน้าบ้านผู้ใหญ่นายคำเพิ่มเติมคนหมู่บ้านหรือคนว่า ที่ยึด
อาชีพขอทานจนมีชื่อเสียงว่า หมู่บ้านบ้านกุดเป็น
หมู่บ้านขอทาน ไม่รู้สึกอายบ้างหรือ ทันทีที่ผู้สื่อข่าว
ถามจบ บรรดาราษฎรที่ยืนอยู่ต่างตะโกนบอกพร้อม
กันว่า "พวกเราไม่อาย พวกเราหาเงิน ยึดอาชีพขอทาน
มาเป็นเวลา 10-20 ปีแล้ว ไม่ได้ไปลักขโมยใครกิน หาก
ไม่ขอทานก็อดตาย" ก่อนที่ผู้สื่อข่าวจะกลับบรรดา
ราษฎรได้ขอร้องให้ช่วยลงข่าว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้ใหญ่
ในรัฐบาลได้รับรู้สภาพของพวกเขาคือว่ายากจนจริง ๆ
ขอให้ช่วยเหลือและหาอาชีพให้พวกเขาด้วย พร้อมกับ
ลงชื่อ

แผนการสอนที่ ๘ เรื่อง ความขยันหมั่นเพียร

จำนวน ๘ คาบ

คาบที่ 4 - ๘

ความคิดรวบยอด

ความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูกที่ควรเป็นนิสัยที่ดี ผูกได้เกิดขึ้นได้ช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรค
ประสบผลสำเร็จในการเรียนการทำงาน และนำความสุขความเจริญมาให้

จุดประสงค์

1. รายงานตัวอย่างของผู้ที่กระทำขยันหมั่นเพียรจนประสบผลสำเร็จได้
2. ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
3. บอกเหตุผลของการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำหนด

เนื้อหา

ความขยันหมั่นเพียร

กิจกรรม

1. ครูทบทวนการ เรียนเรื่องความขยันหมั่นเพียรในครั้งที่แล้ว
2. ให้แต่ละกลุ่มนั่งตามกลุ่มที่แบ่งไว้ในครั้งก่อน และให้ส่งตัวแทนออกมารายงาน

หน้าชั้นจากการหาบุคคลที่ประสบผลสำเร็จจากความขยันหมั่นเพียร

3. เมื่อนักเรียนรายงานจบแล้ว ครูแจกข่าวหนังสือพิมพ์ แนวหน้า ฉบับประจำวัน

21 กันยายน 252๘ “หนุ่มสองแถวอยากมีรถใช้วิธีลักขโมยเขา” ให้นักเรียนอ่านโดยครู
เล่าเรื่องราวประกอบ

4. จากนั้นให้แต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า “ถ้านักเรียนเป็นหนุ่มสองแถวคนนั้น” นักเรียน
จะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด” แล้วให้หาข้อสรุปของกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น

5. ให้แต่ละกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้นถึงการตัดสินใจและ เหตุผลของกลุ่มคน

๖. ครูช่วยสรุปการตัดสินใจของนักเรียน ช่วยตัดสินใจ และแนะนำในทางที่ถูกต้อง พร้อมเหตุผล และพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้สูงไปกว่าเดิมอีก 1 ชั้น

7. จากนั้นครูและนักเรียนช่วยกันสรุปให้ได้ว่า "ความขยันหมั่นเพียรในทางที่ถูกที่ควร เป็นนิสัยที่ดี ฝึกให้เกิดขึ้นได้ ช่วยให้ผ่านพ้นอุปสรรค ประสบผลสำเร็จในการเรียนการทำงาน และนำความสุขความเจริญมาให้"

สื่อการเรียน

1. ข่าวนั่งสมาธิ
2. แผนภูมิความคิดรวบยอด

วิธีวัดผล

1. วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าว นั่งสมาธิ
2. วัดจากการรายงาน เรื่องบุคคลที่ขยันหมั่นเพียรตัวอย่าง
3. สังเกตจากความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและการอภิปราย

"หนุ่มสองแถวอยากมีรถใช้วิธีลักขโมยเขา "

ไซเฟอร์สองแถวอยากมีรถเอง
หาเงินไม่ได้

เมื่อ 2 มิ.ย.

□ ต่อจากหน้า 1

ไซเฟอร์ใช้วิธีขโมยเอา ได้รถแล้วจอดข่มในซอย
น้ำท่วม ตำรวจมาเจอสื่อที่ถูกรับจับหนีตัวไม่
ทันถูกรวบตัวได้ส่งเข้าคุกชดใช้กรรม

เมื่อเวลา 03.10 น. วันที่ 14 พ.ย. นี้ ขณะ
ที่ ร.ต.ต. โสภณ พิงไชย สายตรวจ สน. เตาปูน
กับพวกออกตรวจท้องที่รับผิดชอบซึ่งมีน้ำท่วม
ระดับสูงมากมาถึงในซอยประชาชนอุดมดี ถนน
ประชาราษฎร์สาย 1 แขวงบางซื่อ เขตดุสิต ก็
พบรถกระบะสีฟ้าโตโยต้ากระบะปี 83 ทะเบียน
กท 3 ม-8093 จอดอยู่ข้างทางในร่มมีชายคน
หนึ่งเปิดไฟนั้งเฝ้าอยู่ด้วยความสงสัย
จึงตรงเข้าไปจะสอบถาม ชายดังกล่าวกลับรีบ
ดับไฟและติดเครื่องรถขับหลบหนีทันที เจ้าหน้าที่

เลยตัดสินใจยิงปืนขู่จับเข้า นิด ชายดังกล่าว
เลยหยุดรถเปิดประตูถือปืนวิ่งลงมาลุยน้ำหาทาง
หนีพร้อมกันก็โยนปืนทิ้งในกอหญ้าแต่เจ้าหน้าที่
สก็ตจับไว้ได้และพยายามหาเป็นพยานนอกนั้น
อยู่เป็นเวลานานแต่ไม่พบ

จากการสอบถามคำให้การของชายดังกล่าว

ว่า นายทงศักดิ์ อินอด อายุ 23 ปี บ้านเลขที่
40 หมู่ 4 ต.ตาคลี อ.เมืองนนทบุรี เจ้าหน้าที่
ค้นตามตัวไม่พบจึงผิดกฎหมายนอกจากมีรอย
สักสีเส้นเต็มหน้าอก จึงนำตัวมามอบให้ ร.ต.ท.
กฤษณะ กุณการ ร้อยเวร สน. เตาปูน ดำเนินคดี
เพราะจากทำร้ายสารภาพของนายทงศักดิ์ว่า รถ
กระบะคันดังกล่าวขโมยมาขณะจอดอยู่หน้าปาก
ซอยเขมานอุดมดี ถนนประชาราษฎร์สาย 1 ทั้ง
นี้เนื่องจาก นายทงศักดิ์ประกอบอาชีพเป็นไซเฟอร์
สองแถววิ่งระหว่างปากเกร็ดกับ จ.นนทบุรี และ
ใส่ฝืนอยากจะมีรถเป็นของตัวเองก็เลยลักขโมย
สลายเพราะรายได้แทบจะไม่พอเลี้ยงชีพอยู่แล้ว
พอได้เกิดความท้อใจขึ้นมาว่าทำไมต้องซื้อรถ
ในเมืองของฟรีมีจอดอยู่แยะ นายทงศักดิ์เลยแต่ง
ตัวออกจากบ้านเดินเลียบรถกระบะตามริมถนน
จนมาพบคันดังกล่าวถูกคาดองใจก็ใช้กุญแจไข
ประตูโคดขับเข้ามาจอดข่มในซอย พอตีตำรวจ
ผ่านมาพบ แต่นายทงศักดิ์ทำใจดีสู้เสือเปิดไฟใน
รถเป็นการแสดงความบริสุทธิ์แต่ตำรวจจึงสงสัย
ตามมาจะตรวจค้นแผนเลยแตกถูกจับกุมดังกล่าว
นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ยังพบใบขับขี่อยู่ในรถระบุ
ชื่อนายสุรพงษ์ เพชรภูทอง บ้านเลขที่ 402 ถนน
ประชาราษฎร์สาย 1 ซึ่งเข้าใจว่าเป็นเจ้าของรถ
ขณะนำตัวมาจับกุมตัวมารับรถกลับคืนแล้ว

แผนการสอนที่ 7 เรื่อง การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

จำนวน 8 คาบ

คาบที่ 1 - 3

ความคิดรวบยอด

การละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นการกระทำที่ผิดทั้งกฎหมายและศีลธรรม ย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. บอกเหตุผลของการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำหนด
3. บอกได้ว่าทุกคนมีสิทธิในร่างกาย ทรัพย์สิน และบุคคลในครอบครัวของตน
4. ไม่ละเมิดล่วงล้ำสิทธิในร่างกาย ทรัพย์สินและบุคคลในครอบครัวของผู้อื่น

เนื้อหา

การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

กิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่มให้ศึกษาจากข่าวหนังสือพิมพ์ ไทยรัฐ ฉบับประจำวัน
14 ตุลาคม 2528 "เมียเพื่อนเหมือนเมียที่หนุ่มทำมาเลาะเลือนมดบังเมียสหายช่าจู้" แล้ว
ให้แต่ละกลุ่มคิดการแสดงบทบาทจากเนื้อข่าว
2. ครูให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งออกมาแสดงบทบาทจากเนื้อข่าวให้เพื่อนดู
3. จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียนเป็นนายสมพร นักเรียน
จะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด" แล้วให้ทำข้อสรุปของกลุ่มออกมารายงานหน้าชั้น
4. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียน ช่วยตัดสินใจ และแนะนำในทางที่ถูกต้องพร้อม
เหตุผลและพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้สูงไปกว่าเดิม 1 ชั้น

๕. ให้แต่ละกลุ่มค้นคว้าจากเอกสาร ในหัวข้อต่อไปนี้

๕.๑ การละเมิดในร่างกาย

๕.๒ การละเมิดในทรัพย์สิน

๕.๓ การละเมิดบุคคลในครอบครอง โดยเน้นสิ่งต่อไปนี้

๕.๓.๑ ความหมายของการละเมิดล่วงล้ำสิทธิ

๕.๓.๒ มูลเหตุที่ทำให้คนละเมิดล่วงล้ำสิทธิ

๕.๓.๓ โทษที่เกิดจากการละเมิดล่วงล้ำสิทธิ

๕.๓.๔ การระงับมูลเหตุที่ทำให้ละเมิดล่วงล้ำสิทธิ

แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนมารายงานหน้าชั้นในครั้งต่อไป

๖. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปให้ได้ว่า การละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นการกระทำที่ผิดทั้งกฎหมายและศีลธรรม ย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น

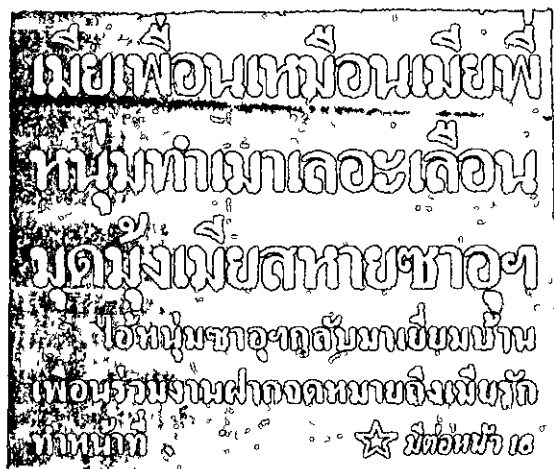
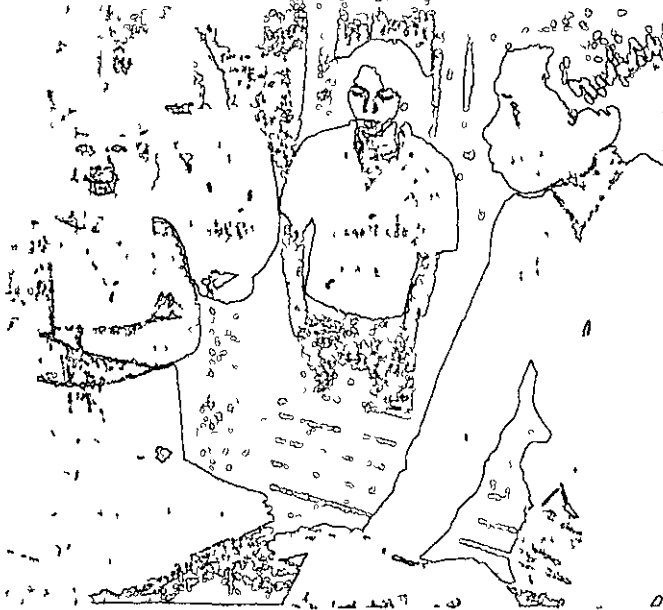
สื่อการเรียนรู้

1. ข่าวหนังสือพิมพ์
2. เอกสารต่าง ๆ ตามกิจกรรมข้อ ๕

วิธีวัดผล

1. วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. วัดจากการรายงานจากการค้นคว้าจากเอกสาร
3. วัดจากการสังเกตการเข้าร่วมกิจกรรมและการอภิปราย

นายสมพร โพธิ์ศรี
ภรรยาไปนอนที่หอ
จน เลี้ยงเมียไปนอนที่
หอสมพรที่

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

ฉบับประจำวันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2526

เมียเพื่อน

☆ ต่อจากหน้า 1

ไม่มีที่ติดส่งจดหมายเสร็จชวนเมียเพื่อนไปฉลองต่อ
จนเมาเมา แล้วถูกไม้ฆ้อนนอนที่บ้านอ้างว่าเมา พอได้
ให้นอนหนาวไม่ไหวเข้าหาเมียเพื่อนทำเป็นปู้ได้จน
สาวสะอื้นตื่น แล้วใช้ขวดเบียร์บังคับให้ยอมร่วมรัก
สาวเห็นแก่เพื่อนสาวมาแปลกจึงออกอุบายโยนผ้าขาว
ม้าให้ไปอาบนํ้าเสียก่อน แล้วโทร.เรียกตำรวจหนุ่ม
ชาวอุบลเลยอดป๊า

เมื่อเวลา 04.15 น. วานนี้ (13 ต.ค.) ร.ต.ต.
ภักดี นิยมรัตน์ ร้อยเวร สน พญาไท ได้รับแจ้งทาง
โทรศัพท์ว่ามีเหตุอนาจารที่บ้านเลขที่ 180/2 ซอย
ศาสนา 6 ถนนพระราม 6 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท
กทม. ที่เกิดเหตุพบว่าผู้เสียหายคือนางนุชนารถ บุญทร
อายุ 36 ปี ช่างเสริมสวย กำลังยืนรอพบเจ้าหน้าที
ตำรวจอยู่ที่หน้าบ้าน เมื่อตำรวจไปถึงก็ชี้ให้จับตัว
นายสมพร โพธิ์ศรี อายุ 40 ปี บ้านอยู่ที่ 18 หมู่ 11 ก.
ประจันตคาม จ.ปราจีนบุรี โดยกล่าวหาว่านายสมพร
พยายามข่มขืนบังคับจะข่มขืน

นางนุชนารถให้การว่านายสมพรเป็นเพื่อนกับ
นายบุญเลี้ยง สุโสภา อายุ 42 ปี สามเณรคนซึ่งทำงาน

ที่ชาวดิอาระเบย์ที่เดียวกัน ก่อนนายสมพรจะกลับ
เมืองไทยนายบุญเลี้ยงได้ฝากจดหมายมาด้วย เมื่อพบ
และให้จดหมายจากนายบุญเลี้ยงแล้ว นายสมพรก็
ถือโอกาสชวนเมียเพื่อนไปทานอาหารที่ห้องอาหาร
เฟรนด์ชิพ มีการดื่มสุราฉลองกันจนเมาได้ที่ แล้วไป
กินข้าวต้มต่อที่คลองประปา แต่นายสมพรเมามาก
นางนุชนารถจึงพาไปที่บ้าน นายสมพรถือโอกาส
ขอนอนชั้นล่าง อ้างว่าเมามากกลับที่พักไม่ไหว
นางนุชนารถเห็นว่าเป็นเพื่อนสาวคงไม่มีอะไรจึงอนุญาต
แล้วขึ้นไปนอนชั้นบน

ขณะที่นางนุชนารถกำลังเคลิ้มๆ ก็รู้สึกตัวว่า
มีคนมาทำปู้ได้ตามเนื้อตามตัว สะอื้นตื่นพบว่าคนที่
ทำปู้ได้คือนายสมพรนั่นเอง นางนุชนารถตกใจร้อง
เสียงหลง นายสมพรใช้ขวดเบียร์ข่มขืนไม่ยอมให้
นอนด้วยจะดีด้วยขวดเบียร์ นางนุชนารถคิดหาทาง
ออกด้วยการทำใจดีสู่สือ โยนผ้าขาวม้าของสามีให้
นายสมพร บอกว่าให้อาบนํ้าให้สดชื่นเสียก่อน แล้ว
ค่อยมานอนกัน นายสมพรหลงกลยอมอาบนํ้า นาง
นุชนารถฉวยโอกาสโทรศัพท์แจ้งตำรวจให้ช่วย นาย
สมพรออกจากห้องน้ำก็พบกับตำรวจอยู่แล้ว รับสารภาพ
ว่ามาไปหน่อย ขอเรื่องไว้ให้นางนุชนารถเอาความ
นางนุชนารถครองอยู่พักใหญ่แล้วตกลงแต่เรียกค่า
เสียหาย 3 พันบาท

แผนการสอนที่ ๘ เรื่องการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

จำนวน ๘ คาบ

คาบที่ 4 - ๘

ความคิดรวบยอด

1. การละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นการกระทำที่ผิดทั้งกฎหมาย และศีลธรรม ย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนแก่ทั้งตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. ค้นคว้าเกี่ยวกับ ความหมาย มูลเหตุ และโทษของการละเมิดสิทธิของผู้อื่นได้
2. ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
3. บอกเหตุผลผลของการตัดสินใจจากสถานการณ์นั้นได้

เนื้อหา

การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น

กิจกรรม

1. ครูทบทวนจากการเรียนในครั้งก่อน
2. ให้แต่ละกลุ่มตามที่แบ่งไว้ ในครั้งก่อนส่งตัวแทนออกมารายงานจากที่ครูกำหนดให้ไปค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่อง ความหมาย มูลเหตุ และการละเมิดสิทธิของผู้อื่น
3. เมื่อนักเรียนรายงานจบแล้ว ครูแจกข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับประจำวันที 25 มิถุนายน 2528 "แย่งปิ่น ผจ.โรงงานออกทะเลหลัง" (ฉบับคัดลอก) ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มให้แต่ละกลุ่มคิดแสดงบทบาทจากเรื่องราวนี้
4. ให้แต่ละกลุ่มเลือกเอากลุ่มหนึ่งออกมาแสดงให้เพื่อนดู
5. จากนั้นให้แต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียน เป็นนายเดช นักเรียนจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด" แล้วให้แต่ละกลุ่มหาข้อสรุปมารายงานหน้าชั้น

๑. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียน ช่วยตัดสินใจ และแนะนำในทางที่ถูกต้องพร้อมเหตุผล และพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้สูงไปกว่าเดิม 1 ชั้น

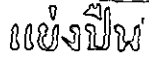
7. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า "การละเมิดสิทธิของผู้อื่น เป็นการกระทำที่ผิดทั้งกฎหมายและศีลธรรม ย่อมนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น"

สื่อการเรียนรู้

1. ข่าวหนังสือพิมพ์
2. ของจำลอง (ปืน)
3. แผนภูมิความคิดรวบยอด

วิธีวัดผล

1. วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. วัดจากการเรียง - เรื่องการละเมิดสิทธิของผู้อื่นที่ไปค้นคว้ามา
3. สังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรม - การอภิปราย

☆ ต่อจากหน้า

เมื่อเวลา 21 น. วันที่ 16 ค.ค นี 8.ค.ท.พิเชษฐ

นายคนัยให้ปากคำว่า หลังจากไปร่วมงานแล้ว

นายก้นว่า นายก้นหาพยายามจะเอาอรุณปิ่น

นายคณัยได้นำอาวุธปืนพกกระบอกที่อ้างว่า

กระสุนสั้นถูกนายกับพวกราชฆาตขว้างให้พุ่งตรงมา
พบเข้า ลูกไม่เจ็ดจึงไปหล่นตามปกฉีกระสุนให้เข้า
แก้มเพื่ออุดรวงสอบกระสุนปืนในลูกไม่ว่าเหลืออยู่
กี่นัดแน่ ทั้งนี้เพราะบาดแผลกระสุนที่ศพลูกตายยังไม่
แน่นัดว่าเป็นแผลถูกยิงนัดเดียวและกระสุนทะลุออก
ด้านหลัง อาจจะถูกยิงถึง ๕ นัดก็ได้ซึ่งจะต้องส่งศพ
ไปพิสูจน์ที่โรงพยาบาลเพื่อให้แพทย์ผ่าศพพิสูจน์
บาดแผลที่แน่นัดอีกครั้ง - ถ้าเป็นการยิง ๕ นัดก็ใช่
ใช่กระสุนปืนสั้นอย่างแน่นอน อย่างไรก็ตามก็ดีถ้าเราได้
ควบคุมความขบถเจ้าของร้านฉัดผม ฉาวรา ไว้วาณิช
การต่อไปแล้ว

แผนการสอนที่ ๑ เรื่อง การประหยัด

จำนวน ๑ คาบ

คาบที่ 1 - ๑

ความคิดรวบยอด

การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ทำให้ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ
เจริญมั่นคง

จุดประสงค์

1. ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. บอกได้ว่าเราควรประหยัดในเรื่องใดบ้าง
3. เขียนคำขวัญเกี่ยวกับการประหยัดได้

เนื้อหา

การประหยัดทรัพย์ เวลา ชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติ

กิจกรรม

1. ครูให้นักเรียนเล่นเกม "ขายของบนรถไฟ" โดยครูแจกสลากให้นักเรียนคนละ 1 ชิ้น ซึ่งจะมีชื่อสินค้าที่ต้องร้องขายบนรถไฟ เมื่อครูให้สัญญาณให้นักเรียนร้องขายของโดยรวมกลุ่มกันตามสินค้าประเภทเดียวกัน
2. เมื่อนักเรียนรวมกลุ่มได้แล้ว ครูแจกข่าวหนังสือพิมพ์ แนวหน้า ฉบับประจำวันที 29 กรกฎาคม 2526 "หนุ่มขี่เมาถูกปล้นเหลือแต่ตัวลั่นจ๊อน" ให้นักเรียนคิดแสดงบทบาทจากเนื้อข่าว
3. ครูให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งออกมาแสดงบทบาทจากเนื้อข่าวให้เพื่อนดู
4. จากนั้นให้แต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียนเป็นนายอารรมณ์ นักเรียนจะไปติดสุรากับเพื่อนหรือไม่ เพราะเหตุใด" และให้แต่ละกลุ่มหาข้อสรุปมารายงานหน้าชั้น
5. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียน ช่วยตัดสินใจ และแนะนำในทางที่ถูกต้องพร้อมเหตุผลและพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้สูงไปกว่าเดิมอีก 1 ชั้น

๘. ให้แต่ละกลุ่มช่วยคิดวิธีการประหยัดในเรื่องต่อไปนี้กลุ่มละ 1 เรื่อง

๘.1 การประหยัดทรัพย์

๘.2 การประหยัดเวลา

๘.3 การประหยัดชีวิต

๘.4 การประหยัดทรัพยากรธรรมชาติ

แล้วส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

7. ให้นักเรียนเขียนเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการประหยัดไว้ในห้องเรียน

๘. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจที่ได้ว่า "การประหยัด เป็นการสร้างอนาคต
ทำให้ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติเจริญมั่นคง"

สื่อการเรียนรู้

1. ข่าวนิตยสารพิมพ์

2. ฉลาก

3. กระดาษเขียนคำขวัญ

๔. เครื่องเขียนสำหรับเขียนคำขวัญ

วิธีวัดผล

1. วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้
จากข่าวหนังสือพิมพ์

2. วัดจากการเขียนวิธีการประหยัดในด้านต่าง ๆ

3. วัดจากการเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการประหยัด

ข่าวจากหนังสือพิมพ์หน้า ฉบับประจำวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2526 .

●หนุ่มขเมาถูกปล้นเหลือแต่ตัวลอนจอน

เมื่อเวลา ๑๑ น. วานนี้ (๒๒ ก.ค.) ร.ต.ท. พิชัย คุ้มชัย สุวรรณ
กม ร้อยเวร สน พหลโยธินรับแจ้งเหตุปล้นทรัพย์ ในซอยจันทระเกษม
(ลาดพร้าว ๒๓) ถนนลาดพร้าว แขวงลาดยาว เขตบางเขน กทม. รุด
ไปที่เกิดเหตุพร้อมด้วยกำลังจำนวนหนึ่ง พบชายคนหนึ่งนั่งกางเกงใน
ตัวเลื้อย เค้นสระเปะสะปะอยู่ข้างถนนยังอยู่ในลักษณะของอาการเมา
ทราบข้อกล่าวหา นายอารมณ์ ถูกขโมยเงิน อายุ ๓๑ ปี อยู่บ้านเลขที่ ๕๕
ถนนสรพาวุธ แขวงบางนา เขตพระโขนง อาชีพกรรมกรแบกของให้การ
ว่า ก่อนเกิดเหตุ ไปกินเหล้าที่ร้านเพื่อนบ้านคลองกุ่ม ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ได้ว่าจ้าง
รถสไลด์เล็กให้ไปส่งที่เขตบางกะปิ ในราคา ๒๐ บาท จากนั้นก็มึนเมาหลับไป
เพราะมีอาการเมาหนัก แต่ต้องสะดุ้งตื่นมาเพราะรถไปจอดในที่
เปลี่ยวแห่งหนึ่ง และมีชายแปลก หน้า ๑ คนเข้ามาจับประคองข้างไข่มด
ปลายแหลมขู่ว่าจะจับตัวเอาเงินสด ๒๐ บาทจากกระเป๋าไป แต่คนร้าย
ไม่พอใจเนื่องจากตนมีเงินน้อย จึงช่วยกันถอดเสื้อที่เหลือแต่ตัวลอน
จอนแม้เครื่องเท่านี้จะยังเอาไปด้วย

แผนการสอนที่ 10 เรื่อง การประหยัด

จำนวน 8 คาบ

คาบที่ 4 - 8

ความคิดรวบยอด

การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต ทำให้ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ
เจริญมั่นคง

จุดประสงค์

1. ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. บอกเหตุผลจากการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำหนด
3. บอกได้ว่าเราควรประหยัดในเรื่องใดบ้าง

เนื้อหา

การประหยัดทรัพยากร เวลา ชีวิต และทรัพยากรธรรมชาติ

กิจกรรม

1. ครูทบทวนจากการเรียนในครั้งก่อนโดยให้นักเรียนอ่านคำขวัญที่นักเรียนเขียนไว้
2. ครูให้นักเรียนนั่งตามกลุ่มที่แบ่งไว้ในครั้งก่อน แล้วให้แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมา
รายงานหน้าชั้นจากการให้คิดวิธีการประหยัดกลุ่มละเรื่องตามที่ครูกำหนด
3. เมื่อนักเรียนรายงานจบแล้ว ครูแจกข่าวจากหนังสือพิมพ์ ไทยแลนด์ ฉบับประจำวัน
14 ตุลาคม 2528 "เหยื่อสองแถวแตก 11 ศพ" จากนั้นครูก็เล่าข่าวให้ฟัง
4. เมื่อครูเล่าข่าวจบลงให้นักเรียนอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียนเป็นคนขับรถเมล์
คันดังกล่าวนักเรียนจะขับรถประมาท เช่นนั้นหรือไม่ แล้วให้นักเรียนหาข้อสรุปของกลุ่มออกมา
รายงานหน้าชั้น
5. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียน ช่วยตัดสินใจ และแนะนำในทางที่ถูกต้องพร้อม
เหตุผล และพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้อยู่ในขั้นที่สูงกว่าเดิม 1 ขั้น

๑. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า "การประหยัดเป็นการสร้างอนาคต
ทำให้ตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติเจริญมั่นคง"

สื่อการเรียนรู้

ข่าวหนังสือพิมพ์

วิธีวัดผล

1. วัดจากการตัดสินใจ และให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จาก

ข่าวหนังสือพิมพ์

2. วัดจากการคิดและเขียนวิธีการประหยัดในด้านต่าง ๆ

3. สังเกตความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและการอภิปราย

ข่าวจากหนังสือพิมพ์วิชน

ฉบับประจำวันที่ 3 ตุลาคม 2526

ประธานา

เมื่อเวลา 11.30 น. วันที่ 3 ตุลาคมนี้ ได้เกิดอุบัติเหตุรถ
ประจำทางสาย 88 ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ
(ขสมก.) ชนประธานาธิบดีบรูซอง แดว โดยสารสาย
106 อย่างจังที่บริเวณเชิงสะพานวัดเลาบ้านคลองสนาม
ไชย บนถนนสายธนบุรี-ปากท่อ ยังผลให้คนโดยสาร
ในรถสองแถวเสียชีวิตทันที 9 คน และบาดเจ็บที่โรง
พยาบาลอีก 3 คน และมีผู้บาดเจ็บ 26 คน

ก่อนเกิดเหตุรถประจำทางสาย 88 หมายเลขทะเบียน
ธ-3028 ซึ่งวิ่งจากทุ่งครุมุ่งหน้าเข้าสนามหลวง
ได้ใช้ความเร็วเต็มที่เร่งรถที่วิ่งอยู่ข้างหน้าขึ้นบน
สะพานพร้อมเข้ามาอยู่บนทางวิ่งทางขวามือในขณะที่
ที่รถสองแถวสาย 106 หมายเลขทะเบียนกรุงเทพมหานคร
11-0288 วิ่งจากตลาดคลองมุ่งไปบางกระ
มี คนโดยสารอยู่เต็มรถกำลังหือลงสะพานมาจึงเกิด
ปะทะกันเสียงดังสนั่นหวั่นไหว

สำหรับนายบุญเจ็ด เขมแก้ว คนขับรถสองแถวถูก
อัดติดอยู่ในจากรถพร้อมคนโดยสารอีก 4 คนที่นั่ง
มาตอนหน้ารถ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องใช้เวลาเชกรถทั้ง
สองคันอยู่นานเกือบ 2 ชั่วโมง จึงดึงร่างไว้วิญญานที่
อยู่ภายในออกมาได้ ส่วนนายสมปอง พรหมปการณ
คนขับรถขสมก. ได้รับบาดเจ็บที่ขาเล็กน้อยและถูกควบ
คุมตัวไว้ในข้อหาขับรถโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้
รับอันตรายถึงแก่ชีวิต แขวงถนนสะพาน

ผู้เสียชีวิตเท่าที่ทราบชื่อประกอบด้วยนายบุญเจ็ด
คนขับรถสองแถว นางสงศรี รวณิง นางดี จันท
ทอง และนางโร ถุนเจริญ ส่วนผู้บาดเจ็บ 26 คน ถูกส่ง
โรงพยาบาลสมเด็จพระปิ่นเกล้า โรงพยาบาลตำรวจ
โรงพยาบาลศิริราชและโรงพยาบาลกรุงธน มีบางคนที่อา
การสาหัสอาจจะมีเสียชีวิตที่โรงพยาบาลเพิ่มเติม

ร้อยตำรวจเอกเคชาพล ถากิจ รองสารวัตรสอบ
สวนสถานีตำรวจนครบาลท่าข้ามพบกับ "มติชน"
ว่าบนเส้นทางธนบุรี-ปากท่อซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบ
ของสถานีตำรวจต่าง ๆ 4 แห่งนั้นได้เกิดอุบัติเหตุมีคน
ตายจากการใช้ถนนแทนทุกวันนี้อย่างน้อยวันละ 2
ศพ ทั้งนี้เนื่องจากถนนช่วงนี้แคบไม่มีไหล่ถนน จ้าคน
ขับรถมักใช้ความเร็วสูง

เหยื่อสองแถว

แห่เด็ก 11 ศพ

รถสองแถวประธานาภิชนมณฑลทุกทั้งคัน
ตาย 11 ศพ บาดเจ็บสาหัสสามส่งโรงพยาบาล
เกือบ 30 คน.เคยเป็นเส้นทางมรณะ ทุกวัน
ต้องมีอย่างน้อย 2 ศพ (อ่านต่อหน้า 16)

แผนการสอนที่ 11 เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

จำนวน 6 คาบ

คาบที่ 1 - 3

ความคิดรวบยอด

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ รู้จักให้ รู้จักเสียสละ ยังความสุขให้เกิดแก่ตนเอง และหมู่คณะและ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวหัวใจกันได้เป็นอย่างดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่มีผลสมบูรณ์จะต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. เพื่อให้ นักเรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จาก
ข่าวหนังสือพิมพ์

2. เพื่อให้ นักเรียนสามารถบอกเหตุผลจากการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

เนื้อหา

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

กิจกรรม

1. ครูแจกสลากที่มีรายชื่อสัตว์ 4 ชนิดนั้นอยู่ข้างในให้กับนักเรียนแต่ละคนจากนั้นครูให้นักเรียนเปิดออกดูเมื่อครูให้สัญญาณ นักเรียนคนใดได้สัตว์ชนิดใดก็ให้ทำท่าทางให้คล้ายกับสัตว์ชนิดนั้น เดินหาสัตว์ชนิดเดียวกันกับตนเอง
2. เมื่อนักเรียนจับกลุ่มกันได้ 4 กลุ่มแล้ว ครูแจกข่าวหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ฉบับประจำวันที่ 24 ธันวาคม 2528 "เดินดับสะพานยิงกันถึงตาย" (ฉบับคัดลอก) ให้นักเรียน
3. ครูให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งออกมาแสดงบทบาทที่เตรียมไว้ให้เพื่อนในชั้นดู
4. เมื่อนักเรียนแสดงจบลง ครูให้แต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียนเป็นวัยรุ่นต่างถิ่นหรือนายกึ่งและพวก นักเรียนจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด" แล้วให้นักเรียนหาข้อสรุปของกลุ่มมารายงานหน้าชั้น

5. ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมารายงานงานการตัดสินใจและเหตุผลของกลุ่มตนหน้าชั้น

6. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียน ช่วยตัดสินใจ และแนะนำให้ทางที่ถูกต้องพร้อม
เหตุผลและพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้สูงขึ้นไปกว่าเดิมอีก 1 ชั้น

7. ครูและนักเรียนสรุปความเข้าใจให้ได้ว่า "ความเชื่อเพื่อพ่อแม่ รู้จักให้ รู้จัก
เสียสละ ยังความสุขให้เกิดแก่ตนเองและหมู่คณะและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันอย่างดี
ความเชื่อเพื่อพ่อแม่ที่มีผลสมบูรณ์จะต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อน
แก่ตนเองและผู้อื่น

สื่อการเรียนรู้

1. ขาวหนังสือพิมพ์
2. แผนภูมิความคิดรวบยอด

วิธีวัดผล

1. วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้
จากขาวหนังสือพิมพ์
2. สังเกตจากการสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและการอภิปราย

ข่าวจากหนังสือพิมพ์เคลนิวส์ ประจำวันที่ 24 ธันวาคม 2526

○ เดินกับสะพานยิงกันถึงตาย

เมื่อเวลา 23.45 น. วันที่ 22 ธ.ค. น. นาย นพรัตน์ ดวงจินดา อายุ 18 ปี อยู่บ้านเลขที่ 5/13 หมู่ที่ 13 ต.รอกเทวดา ใกล้กับวัดนิมมานนรัตนสุข ภิบาล 1 แขวงบางหว้า เขตภาษีเจริญ กับ นายกึ่ง (ไม่ทราบนามสกุล) เพื่อนซึ่งมีบ้าน อยู่ใกล้เคียงกันได้พากันไปอาบน้ำที่คลองข้างวัด เสร็จแล้วก็พากันเดินเลาะสะพานไม้ที่สร้างขึ้น มาเพื่อหนีน้ำท่วมเพื่อจะกลับบ้าน

พอเดินเข้ามาถึงกลางทางก็พบกับวัยรุ่น ต่างดินกลุ่มใหญ่ 3-4 คน อยู่ในอาคารเอนกประสงค์ เดินแ่นหน้าแ่นหลังสวนทางมาแล้วต่างฝ่าย ก็ไม่ยอมหลีกให้กันจนในที่สุดก็เกิดการชกต่อย กันขึ้น นายนพรัตน์กับนายกึ่งสู้ไม่ได้จึงวิ่งไป เรียก นายนิเวศน์ สุขศิริกุล อายุ 24 ปี นายเฉลิมพล ทรัพย์ธำรงค์ อายุ 17 ปี เพื่อนร่วมทีมชกมาช่วย แต่พอมาถึงก็ถูกวัยรุ่นต่างดินสาครกระสุนเข้าใส่ 3 นัดซ้อน ถูกนายนิเวศน์ที่แขนขวาฝั่งใน นาย เฉลิมพล ถูกกระสุนที่ใบหูขวา ส่วนนายนพรัตน์ นั้นถูกกระสุนเจาะเข้าที่ลำคอขวากระสุนฝังใน อาการสาหัสคิดว่าเพื่อนจากนั้นวัยรุ่นต่างดินที่ อาจหาญมาปราบเจ้าถิ่นก็พากันหลบหนีไป

แผนการสอนที่ 12 เรื่อง ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

จำนวน ๘ คาบ

คาบที่ 4 - ๘

ความคิดรวบยอด

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้ รู้จักเสียสละ ยังความสุขให้เกิดแก่ตนเองและทุกคน และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันได้อย่างดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่มีผลสมบูรณ์จะต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถตัดสินใจได้อย่างถูกต้องจากสถานการณ์ที่กำหนดให้จากข่าวหนังสือพิมพ์
2. เพื่อให้นักเรียนสามารถบอกเหตุผลจากการตัดสินใจจากสถานการณ์ที่กำหนด
๓. ปฏิบัติตนเป็นสุภาพมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้

เนื้อหา

ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

กิจกรรม

1. แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 4 กลุ่มให้ทำการศึกษาข่าวหนังสือพิมพ์ แนวหน้า ฉบับประจำวันที่ 12 พฤศจิกายน 2526 "รูปประชาทัณฑ์คนพังเขื่อน" และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มคิดแสดงบทบาทจากสถานการณ์ในเนื้อข่าว
2. ครูให้นักเรียนกลุ่มหนึ่งออกมาแสดงบทบาทจากเนื้อข่าวให้เพื่อนในชั้นดู
3. จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายกันว่า "ถ้านักเรียนเป็นนายชิต นักเรียนจะทำเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด" แล้วให้แต่ละกลุ่มหาข้อสรุปมารายงานหน้าชั้น
4. ครูสรุปการตัดสินใจของนักเรียน ช่วยตัดสินใจ และแนะนำในทางที่ถูกต้องพร้อมเหตุผลและพยายามพัฒนาเหตุผลของนักเรียนให้สูงขึ้นไปกว่าเดิมอีก 1 ชั้น

5. จากนั้นให้แต่ละกลุ่มอภิปรายเพิ่มเติมในหัวข้อต่อไปนี้

5.1 เราจะแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละได้โดยวิธีใดบ้าง

5.2 ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละก่อให้เกิดผลดีอย่างไรบ้าง

5.3 การช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

ควรคำนึงสิ่งใดบ้าง (เช่น วัย ความสามารถ กำลัง ฐานะ ความรอบคอบ และเหตุผล ฯลฯ)

6. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความเข้าใจที่ได้ว่า "ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักให้ รู้จักเสียสละ ยังความสุขให้เกิดแก่ตนเองและหมู่คณะและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกันได้อย่างดี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ที่มีผลสมบูรณ์จะต้องอาศัยการพิจารณาอย่างถี่ถ้วน เพื่อมิให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น

สื่อการเรียน

1. ข่าวนั่งสื่อพิมพ์

2. อุปกรณ์ในการทำความสะดวกสถานที่ เช่น ไม้กวาด มีด จอบ เสียม ผ้ายูทีน

วิธีวัดผล

1. วัดจากการตัดสินใจและให้เหตุผลของนักเรียนจากสถานการณ์จำลองที่กำหนดให้ จากข่าวหนังสือพิมพ์

2. วัดจากการรายงานหน้าชั้นจากการอภิปรายเพิ่มเติมถึงผลดี และวิธีการแสดงความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ

3. วัดจากการทำงานในการบริจาคแรงงานเพื่อความสะดวกบริเวณสถานที่สาธารณะ ในหมู่บ้าน

สถาปน

ภาพแสดงการรวมกันของ... (ในลักษณะ) ที่... (ในลักษณะ) ที่...

รูปประสาทรูปคนทั้งเขียน

เมื่อวันที่ ๑๐.๑๐ น. วันที่ ๑๐ พ.ศ. ๒๕๒๖ อุดม พันธุ์พานิช
นายชวรงค์... (text continues with details about a person named Chawrang and their family situation, mentioning a house and financial matters).

ปรากฏว่าพ่อเจ้าหนากไป... (text continues with details about a person named Chawrang and their family situation, mentioning a house and financial matters).

ส่วนอีก ๑,๐๐๐ ไร่จนหายในพริบตา

ในระหว่างที่นาย... (text continues with details about a person named Chawrang and their family situation, mentioning a house and financial matters).

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า

ฉบับประจำวัน 12 พฤศจิกายน 2526

สาเหตุของจลาจลในค่ายผู้กระดาม

สาเหตุที่นายชวรงค์... (text continues with details about a person named Chawrang and their family situation, mentioning a house and financial matters).

หลังจากเจ้าหนาก... (text continues with details about a person named Chawrang and their family situation, mentioning a house and financial matters).

ภาคผนวก ค

แบบพิจารณา เลือกข่าวหนังสือพิมพ์

เพื่อใช้สร้างสถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา

แบบพิจารณาเลือกข่าวหนังสือพิมพ์เพื่อใช้สร้าง

สถานการณ์จำลองในการสอนจริยศึกษา

คำชี้แจง ให้ท่านพิจารณาเลือกข่าวที่ผ่านการพิจารณาครั้งหนึ่งแล้วตามหัวข้อต่อไปนี้ โดยดูประกอบกับรายละเอียดของข่าวที่แนบมาด้วย แล้วเลือกข่าวในแต่ละเรื่องคุณธรรมเพียงคุณธรรมละ 2 ข่าวเท่านั้น โดยกาเครื่องหมาย (/) ลงในช่อง เหมาะสม ทั้งนี้ การพิจารณาเป็นไปตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

1. เป็นข่าวที่เกิดขึ้นระหว่างปี พ.ศ. 2525 เป็นต้นมา
2. เป็นข่าวที่แสดงถึงการขาดหรือมีคุณธรรมตามเนื้อหาจริยศึกษาที่กำหนด
3. เป็นข่าวที่เหมาะสมในการนำมาสร้างเป็นสถานการณ์จำลอง
4. ข่าวนั้นมีการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก
5. เป็นข่าวที่มีเรื่องราวใกล้ตัวเด็กพอที่เขาสามารถจะเข้าใจได้ดี

หัวข้อข่าว	เหมาะสม
1. <u>ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม</u> 1.1 สักบิศ 5 ร ง ปลอ่ยกลั่น" 1.2 'มาเตรยีนฟอง บ.ปลอยควันดิษ" 1.3 ได้คินแล้วกลองรังสิมฤตยู 1.4 สิบลัษนรตเครื่อง อจ.ขึ้นเอกตยาคาที่" 1.5 ศาสนัดไค่สวนจุกเงินควันดิษอัมรินทร์ำ วันนี" 1.6 'ตร ครึ่งร้อยลยบ่าจับไม้เเือนนับล้าน 1.7 ขสมก ต้นมรณะฆ่าอีก 1 ศพ" 1.8 จะเตื่อนทางไทนตีกว่า ' 1.9 ดอกเสา เข้มสิลมพาเลขท่าพิข ศาสสังระจับชั่วครวาว จะบุทำให้บ้านไกลัร้าว"	

หัวข้อข่าว	เหมาะสม
1.10 วิศวกรขึ้นกับปัญหาควรมีพิษ 1.11 ชาวทะเลศรีร่องเทศกิจไม่สนหาบแร่เต็มสะพาน	
2 <u>ความซื่อสัตย์สุจริต</u> 2.1 "ขโมยของซื้อข้าวกินถูก ตร จับต้องพาลูกเข้าห้องขัง" 2.2 จับ พน อุทยานเขาใหญ่ไค่นป่า ยึดไม้มูลค่า 30 ล้าน ตัวการ แผ่นหนีไปได้" 2.3 จี๊ชิงเงินเดือนครูหอบไป เกือบล้าน ใจรักพนักงานห้องทำงานจี๊ กระซวกกระเป๋เงิน" 2.4 "รอ สารภาพสันคั่นบ้านพบเงิน" 2.5 "จากเชียงใหม่เป็น ดชด. ร ด ท 1 จำ 2 บิดข่าวเจียมไม่ เอาหน้าเหมือนคนอื่น" 2.6 จับปลาดตะเพียน 50 ตัวในสวนลุมฯ แต่บุญน้อยไม่ทันกินเจอ ตำรวจก่อน" 2.7 พบแล้วหลักฐานทุจริตข้ออุปการณศึกษาอุดรฯ สังฆดราภหาตัวการ" 2.8 แค้น เบี้ยวค่าประกันข้าวลอบ เป็นฐูเมียอีก" 2.9 กลางวันถือเพศพระกลางคืนถือเพศโจร" 2.10 หน่วยปราบยาเสพติดสืบทราบแน่ชัดตามรอยได้ขณะกำลัง ส่งมอบของ" 2.11 'พนมมีปัญญารังราวสร้อย'	
3 <u>ความขยันหมั่นเพียร</u> 3.1 พ่อค้าไม้ไผ่ค้าขาดทุนตัดสินใจผูกคอตาย 3.2 2 นร. ใจหาค่าเทอมพกศัทเตอร์จี๊เสีย"	

หัวข้อข่าว	หมายเหตุ
3.3 "อยู่ด้วยกัน" 3.4 "หนุ่มสองแถวอยากมีรถใช้วิธีลักขโมยเขา" 3.5 "สาวลูก 4 พบชีวิตเริ่มต้นผัวหลงทางชั่วที่บิฬาวัง" 3.6 "งานศพหมดเงินส่งเสียแม่ ต้องจี" 3.7 "โก๋ก่อก่อคดีโหดฆ่าครูโทชิงลูกค้า หุบหัวจนและคาที่ทิ้งศพ จับคนคล่อง" 3.8 "พบหมู่บ้านพิลึกขอลานกันทุกคนอ้างจนมา 20 ปี" 3.9 "ถูกขูดหาแจ้งจับรีดเงินแค่หมื่นหกพันต้องเกลี้ยกล่อมจน ยอมคืนปิ่นมอมตัว" 3.10 "เก็บเงินผ่อนบ้านครบถ้วนร้อง ดร. ถูกเบี้ยว"	
4 <u>การไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น</u> 4.1 "สาวรุ่นอยากเล่นหนังสกลำตัวแจ้ง ดร. ให้จับเป็นคดีตัวอย่าง" 4.2 "ศึกอารามหลวงพี่สั่งยิงมันเลย" 4.3 "ระเบิด รง. ฆ่าหมูจนเลือด 2" 4.4 "ดร. จับตายลูกจ้างผู้รื้อนายจ้าง" 4.5 "คนขับแท็กซี่ฝึกเก่าแค้นที่ไป เป็นอีกตัวอีก" 4.6 "ผัวเก่าทิ้งฆ่าผัวใหม่จ้องชิงเมีย เจ็บสาหัส" 4.7 "เมียเพื่อนเหมือนเมียพี่หนุ่มทำเมาเจาะ เลื่อนมดแมลงเมียสหายชาล" 4.8 "แย่งปีนกัน ผจ. โรงแรมออกทะเลหลัง" 4.9 "เป็น นศ. เทคนิคมีนบุรีสารภาพ เมาแล้วอยากร่วมเพศกับเด็กเล็ก"	
5 <u>ความประหลาด</u> 5.1 "หนุ่มขี่เมาถูกปล้น เทลลิดแต่ตัวลั่นจัน" 5.2 "ใส่ทองไปทำอะไรที่เปลี่ยว"	

หัวข้อข่าว	เหมาะสม
5.3 "ดูยบ่อนหัวล็อกประตูลับผีพัน" 5.4 "ถูกทำต่อกลับไม่สู้ชักปืนจ่อยิงรายตัว" 5.5 "ฆ่าเหี้ยบลิ้นปีทนายความหนุ่มบนเวทีร่าว" 5.6 จำดวงปืนอวดศีกดาเจอ 4 นัดขมับตุง 5.7 "เหยื่อสองแถวแหลก 11 ศพ" 5.8 "3 วัชรุ่นเบ่งดูฟรีไม่ได้ผล"	
6. <u>ความเชื่อเพื่อแผ่นและเสียสละ</u> 6.1 รุมประชาทัณฑ์คนพังเขื่อน" 6.2 "ขี้เมาฆ่าพ่อค้าถูกต่อว่าถอยร่น" 6.3 ผู้โดยสารประทับใจ 6.4 ร.ต.ท. ศาสตราจารย์ยังมากยิ่งไปต่างคนต่างโดน แต่ตัวเหนียวกว่า 6.5 'ผลสะท้อนจากความดี' 6.6 เดินสืบสะพานยิงกันถึงตาย 6.7 กรณีชุมชนที่โคราชสองฝ่ายทวีความวุ่นวาย	

ลงชื่อ

ผู้พิจารณา

ภาคผนวก ง

แบบวัด เหตุผลเชิงจริยธรรมและ

แบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

ชื่อ _____ ชั้น _____ โรงเรียน _____

แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

คำชี้แจง

ต่อไปนี้จะ เป็น เรื่องราว เกี่ยวกับบุคคลซึ่งพบปัญหาที่ต้งตัดสินใจ นักเรียนจงอ่านด้วยความตั้งใจและคิดว่าตนเองคือบุคคลที่อยู่ในท้องเรื่องนั้น ในตอนท้ายของแต่ละเรื่องจะเป็นตอนที่นักเรียนตัดสินใจกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยจะมีคำตอบให้เลือก 2 คำตอบ ถ้านักเรียนเลือกคำตอบใดก็ตามเครื่องหมายถูก (✓) ลงตรงช่อง ☐ หน้าคำตอบให้เพียงคำตอบเดียว จากนั้นขอให้นักเรียน เขียน เหตุผลด้วยว่าที่นักเรียนตัดสินใจทำอย่างนั้นเพราะอะไร (ให้พยายามตอบข้อละ 2 เหตุผล) นักเรียนจะเลือกทำอย่างไรก็ได้แต่ต้องให้เหตุผลว่าทำไมจึงต้องทำเช่นนั้น การตัดสินใจของนักเรียนไม่ถือว่าผิด เพราะแบบทดสอบต้องการทราบเพียงว่า ถ้าหากนักเรียนเหตุการณ์อย่างนั้นนักเรียนจะตัดสินใจอย่างไร และมีเหตุผลอย่างไรจึงตัดสินใจเช่นนั้น

หากนักเรียนยังไม่เข้าใจให้ซักถามครูได้ เมื่อเข้าใจดีแล้วลงมือทำได้เลย

1. ในตอนเช้าเมื่อนักเรียนเดินอยู่ในถนนนอกโรงเรียน ได้พบกระเป๋เงินใบหนึ่งตกอยู่เปิดดูข้างในก็พบว่ามีเงินอยู่ 200 บาท และยังมีชื่อรวมทั้งที่อยู่ของเจ้าของกระเป๋า นักเรียนจะ

- ☐ หาทายคืนเงินและกระเป๋ามาให้แก่เจ้าของ
- ☐ เก็บเอาเงินและกระเป๋านั้นเอาไว้เสียเอง เพราะ _____

2. แม่ให้ให้นักเรียนไปตลาดเพื่อซื้อของ แต่นักเรียนได้พบเพื่อนซึ่งถูกตาพุ่มคำเท้าอยู่กลางทาง จึงพาเพื่อนไปหาหมอ ทำให้เสียเวลานานและเงินที่แม่ให้ไปซื้อของก็ได้จ่ายยาแทนเพื่อนไปจนหมด กลับถึงบ้านไม่ได้ของซ้ำเงินก็หมด เมื่อแม่ถามนักเรียนจะ

☐ บอกแม่ไปตามความจริง

☐ บอกแม่ว่าทำเงินหาย เพราะ _____

3. สุชาติและปรีชา เป็นเพื่อนสนิทกัน ทั้งสองเรียนค่อนข้างเก่ง ในการสอบไล่ครั้งหนึ่งสุชาติทำเลขบางข้อไม่ได้ แต่สังเกตเห็นปรีชาทำเลขได้หมดทุกข้อ และปรีชาก็เต็มใจที่จะให้สุชาติลอกเพื่อจะได้คะแนนเต็มเหมือน ๆ กัน หากนักเรียน เป็นสุชาติ เมื่อครูเดินออกไปทำธุระนอกห้องเรียนนักเรียนจะ

☐ ลอกข้อสอบจากปรีชา

☐ ไม่ลอกข้อสอบจากปรีชา เพราะ _____

4. การสอบประจำภาคครั้งที่ผ่านมาสอบบติสอบได้อย่างหวุดหวิด ครั้นได้รับสมุดรายงานจากครูไปแล้วเขาลองรวมคะแนนดูปรากฏว่าครูรวมคะแนน ให้เขาเกินไป 10 คะแนน ซึ่งถ้าครูรวมคะแนนอย่างถูกต้องแล้ว (สมบัติจะต้องสอบตก หากนักเรียนเป็นสมบัตินักเรียนจะ

☐ บอกให้ครูทราบเพื่อให้ครูแก้คะแนนให้ถูก

☐ ไม่บอกครูทำเฉย ๆ เพราะ _____

5. แม่ให้นักเรียนไปซื้อผงซักฟอกที่ตลาด ผงซักฟอกราคา 27 บาท นักเรียนให้เงินพ่อค้าไป 30 บาท พ่อค้าทอนมาให้ 13 บาท นักเรียนรู้ว่าพ่อค้าทอนเงินเกิน เมื่อรู้ดังนี้นักเรียนจะ

☐ คืนเงินที่เกินให้กับพ่อค้า

☐ เก็บเงินที่เกินไว้ เพราะ _____

๖. ครูได้เอาข้อสอบเก่า ๆ มาให้นักเรียนในห้องดู เพื่อเป็นแนวสำหรับสอบไล่ปลายปี โดย
ขอมอบหมายให้นักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบเอาให้เพื่อน ๆ ดูอีกคนหนึ่ง ถ้าในห้องมีเพื่อนคนหนึ่ง
เป็นคู่แข่งในการเรียนกับนักเรียนและไม่ค่อยถูกกับนักเรียนด้วย นักเรียนจะเอาข้อสอบ
ให้เพื่อนคนนี้ดูหรือไม่

☐ เอาให้ดู

☐ ไม่เอาให้ดู เพราะ _____

7. สมคิดกับสมควรเป็นพี่น้องกัน แต่สมควรเป็นน้องพ่อแม่จึงตามใจมาก วันหนึ่งแม่ซื้อเสื้อ
สวย ๆ มาให้คนละตัว แต่สมควรอยากได้ทั้งสองตัว และบอกว่าหากไม่ได้ทั้งสองตัวจะ
ทำร้ายตนเองให้บาดเจ็บ แม่จึงถามสมคิดว่าจะให้เสื้อแก่น้องได้หรือไม่ หากนักเรียน
เป็นสมคิดนักเรียนจะ

☐ ยอมให้เสื้อแก่น้อง

☐ ไม่ยอมให้เสื้อแก่น้อง เพราะ _____

๘. ในการทำแบบฝึกหัดวิชาภาษาอังกฤษ ครูตั้งกฎไว้ว่าใครเขียนผิดจะต้องคัดคำนั้นมาใหม่
คำละห้าสิบเที่ยว ถ้าครูให้นักเรียนตรวจเอง นักเรียนพบว่าของตนผิด 4 คำ นักเรียนจะ

☐ แก้ให้ถูกเพื่อจะได้ไม่ต้องคัดใหม่ 200 เที่ยว

☐ บอกว่าผิด 4 คำ และยอมคัดใหม่ 200 เที่ยว เพราะ _____

๘. ศักดิ์ชัย เป็นลูกครูใหญ่ เวลาทำความสะอาดห้องเรียน เขาไม่เคยช่วยเพื่อน ๆ เลย ถ้า

นักเรียนทำเวรเวรเดียวกับศักดิ์ชัย นักเรียนจะ

☐ พยายามให้ศักดิ์ชัยทำเวรให้ได้

☐ ปลดปล่อยเขา จะทำหรือไม่ทำก็ช่างเขา เพราะ _____

10. มีหน่วยรับบริจาคทรัพย์เพื่อการสอนมาที่โรงเรียน นักเรียนมีเงินอยู่ ๑ บาท ซึ่งเป็นค่าอาหารกลางวันพอดี ถ้าบริจาคไปแล้วก็ไม่มีค่ารถ ซื้ออาหารกลางวันได้ (และนักเรียนก็ไม่ได้เอาอาหารอื่นมารับประทานด้วย) เมื่อหน่วยบริจาคมานั้นไปถึงห้องของนักเรียน

เพื่อน ๆ บางคนได้บริจาคกัน นักเรียนจะ

☐ บริจาคเงินที่มีอยู่ไป

☐ ไม่บริจาค เพราะ _____

11. ชายผู้หนึ่งเข้าไปขออาหารกินในร้านอาหารแห่งหนึ่ง แต่ไม่มีใครให้เขาจึงคว่ำไถ่อย่างซึ่งวางอยู่หน้าร้านซีกหนึ่งวิ่งหลบไป เจ้าของร้านและลูกน้องได้วิ่งไล่กวาดจับจนได้และด้วยความไม่ไหว เจ้าของร้านและลูกน้องได้ซ้อมชายผู้นั้นจนบาดเจ็บมาก ในเรื่องนี้หากนักเรียนเป็นเจ้าของร้าน นักเรียนจะ

☐ ซ้อมชายผู้นั้น

☐ ไม่ซ้อมชายผู้นั้น เพราะ _____

12. สมพรซื้อขนมป้าแฉ่มและให้เงินไป เรียบร้อย แต่ป้าแฉ่มจำไม่ได้จึงทวง สมพรยืนยันว่าให้แล้ว แต่ป้าแฉ่มก็ไม่ยอม เชื่อจึงเกิดการโต้เถียงกันขึ้นท่ามกลางคนดูหลายคน หากนักเรียน เป็นสมพร และขณะนั้นก็ยังพอมีเงินอยู่ นักเรียนจะยอมจ่ายเงินให้กับป้าแฉ่มหรือไม่

☐ ยอมจ่ายอีก

☐ ไม่ยอมจ่ายอีก เพราะ _____

13. เพื่อนได้ชวนนักเรียนเข้าไปในร้านขนมหวาน ร้านนี้ขายดีมีคนพลุกพล่าน แต่เจ้าของร้านพูดจา ไม่ดี และชอบเอาเปรียบลูกค้าเสมอ เมื่อเจ้าของร้านเผอิญ เพื่อนจึงชวนให้นักเรียนขโมยขนม เมื่อเพื่อนขโมยขนมใส่กระเป๋ากางเกงแล้ว เขามอบให้นักเรียนทำบ้าง นักเรียนจะ

☒ ขโมยตามที่เพื่อนบอก

☐ ไม่ยอมขโมยตามที่เพื่อนบอก เพราะ _____

14. ในห้องเรียนปกตินักเรียนจะนั่งเรียนอยู่ข้างหลังยุพิน วันหนึ่งนักเรียนลืมไม้บรรทัดไว้ที่บ้าน จึงขอยืมยุพิน แต่ยุพินไม่ยอมให้ยืมทั้ง ๆ ที่เธอก็ไม่ได้ใช้ในขณะนั้น ต่อมาอีก 2 - 3 วัน ยุพินก็ลืมยางลบไว้ที่บ้านบ้าง เธอก็หันมายืมนักเรียน นักเรียนจะ

☐ ไม่ให้ยุพินยืมยางลบ

☐ ให้ยุพินยืมยางลบ เพราะ _____

15. ชายผู้หนึ่งโดยสารรถประจำทางไปต่างจังหวัด เนื่องจากรถแน่นมาก เขาจึงต้องยืนไปพอดีมีผู้โดยสารผู้หนึ่งลงระหว่างทาง ชายผู้นั้นเห็นที่นั่งว่าง เขาจึงนั่งลง ทั้ง ๆ ที่ในรถนั้นยังมีผู้หญิงและเด็กยืนอยู่ หากนักเรียนเป็นชายผู้นั้น นักเรียนจะ

☐ นั่งลงที่ที่นั่งนั้น

☐ ไม่นั่งลงที่ที่นั่งนั้น เพราะ _____

แบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน

คำชี้แจง

ให้ทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนตามรายการที่กำหนดมานี้ โดยดูถึงจำนวนของผู้เรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการแต่ละข้อว่ามีจำนวนเท่าใดแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยมาก โดยมีเกณฑ์ดังนี้

จำนวนผู้เรียนที่มีพฤติกรรมตามรายการแต่ละข้อ 81 - 100% ถือว่า มากที่สุด

จำนวนผู้เรียนที่มีพฤติกรรมตามที่กำหนดแต่ละข้อ 61 - 80 % ถือว่า มาก

จำนวนผู้เรียนที่มีพฤติกรรมตามที่กำหนดแต่ละข้อ 41 - 60 % ถือว่า ปานกลาง

จำนวนผู้เรียนที่มีพฤติกรรมตามที่กำหนดแต่ละข้อ 21 - 40 % ถือว่า น้อย

จำนวนผู้เรียนที่มีพฤติกรรมตามที่กำหนดแต่ละข้อ 0 - 20 % ถือว่า น้อยมาก

ข้อควรคำนึงถึง

1. การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนแบบนี้ใช้สังเกตผู้เรียนในขณะที่รวมกันอยู่ทั้งชั้น

โดยอาศัยการสุ่มเวลาในการสังเกต

2. การสังเกตในครั้งนี้ถือว่าสังเกตเฉพาะพฤติกรรมที่ผู้สังเกตสามารถพบได้ใน

โรงเรียนเท่านั้นไม่รวมถึงพฤติกรรมที่แสดงออกในที่อื่น ๆ นอกเหนือจากนี้

รายการ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ส่งงานทันตามกำหนด					
2. ช่วยรักษาความสะอาดของโรงเรียน และห้องเรียน					
3. มาโรงเรียนทันเวลา					
4. ไม่พูดคำหยาบ					
5. มาเรียนสม่ำเสมอ					
6. ทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ย่อท้อ					
7. ไม่แกล้งและรังแกเพื่อน					
8. ไม่หยิบของของคนอื่นโดยไม่ได้รับ อนุญาต					
9. รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
10. รู้จักถนอมและซ่อมแซมเครื่องใช้					
11. รู้จักแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น					
12. บริจาคแรงงาน เพื่อซ่อมแซมเครื่องใช้ของ ของโรงเรียน					

แบบสังเกตพฤติกรรมย่อย

วิธีใช้ ให้ครู (ผู้สังเกต) สังเกตผู้เรียนตามรายการต่อไปนี้โดยการแจกแจงรอยขีดของผู้มีพฤติกรรมตามรายการลงในช่อง ครั้งที่ ตามความเป็นจริง ทั้งนี้เวลาในการสังเกตให้เป็นไปตามตารางการลุ่มเวลาในการสังเกตที่แนบมานี้ เมื่อสังเกตครบตามจำนวนครั้งที่ระบุแล้วให้รวมจำนวนผู้ที่มีพฤติกรรมตามรายการแล้วหารด้วยจำนวนครั้งที่สังเกต จะได้จำนวนผู้มีพฤติกรรมตามรายการเฉลี่ยซึ่งจะนำมาใช้ในการกรอกในแบบสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนจริงต่อไป

รายการ	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	เฉลี่ย
1. ส่งงานทันตามกำหนด					
2. ช่วยรักษาความสะอาดของโรงเรียน และห้องเรียน					
3. มาโรงเรียนทันเวลา					
4. ไม่พูดคำหยาบ					
5. มาเรียนสม่ำเสมอ					
6. ทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ย่อท้อ					
7. ไม่แกล้งและรังแกเพื่อน					
8. ไม่หยิบของของผู้อื่นโดยไม่ได้รับ อนุญาต					
9. รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์					
10. รู้จักถนอมและซ่อมแซมเครื่องใช้					
11. รู้จักแสดงน้ำใจต่อผู้อื่น					
12. <u>พิจารณาแรงงาน</u> เพื่อซ่อมแซมเครื่องใช้ ของโรงเรียน					

ตารางสรุปเวลาในการสังเกต

หมายเหตุ ข้อ หมายถึง รายการข้อที่ . . ในแบบสังเกตที่ผู้สังเกตจะต้องสังเกต

C หมายถึง กลุ่มควบคุม

E หมายถึง กลุ่มทดลอง

วัน/เวลา	9.00น. - 10.00น.	10.00น. - 11.00น.	11.00น. - 12.00น.	12.00น. - 13.00น.	13.00น. - 14.00น.	14.00น. - 15.00น.	15.00น. - 16.00น.
จันทร์ 5 มี.ค. 27	ข้อ 1, 3, 5 E		ข้อ 4, 9 C				ข้อ 6, 10, 11 E
อังคาร 6 มี.ค. 27	ข้อ 1, 3, 5 C		ข้อ 4, 9 E		ข้อ 2, 7, 8 E		ข้อ 6, 10, 11 C
พุธ 7 มี.ค. 27			ข้อ 2, 7, 8 E		ข้อ 2, 7, 8 C		
พฤหัสบดี 8 มี.ค. 27	ข้อ 1, 3, 5 E		ข้อ 4, 9 C		ข้อ 2, 7, 8 C		ข้อ 6, 10, 11 E
ศุกร์ 9 มี.ค. 27	ข้อ 1, 3, 5 C		ข้อ 4, 9 E				ข้อ 6, 10, 11 C
เสาร์ 10 มี.ค. 27	ข้อ 1, 2 E, C						
จันทร์ 12 มี.ค. 27	ข้อ 1, 3, 5 C		ข้อ 4, 9 E				ข้อ 6, 10, 11 C
อังคาร 13 มี.ค. 27	ข้อ 1, 5, 3 E		ข้อ 4, 9 C		ข้อ 2, 7, 8 C		ข้อ 6, 10, 11 E
พุธ 14 มี.ค. 27			ข้อ 2, 7, 8 C		ข้อ 2, 7, 8 E		

วัน/เวลา	9 00น - 10 00น	10.00น - 11 00น	11 00น - 12 00น.	12 00น. - 13.00น.	13 00น - 14 00น.	14.00น - 15.00น	15 00น.- 16.00น.
พฤหัสบดี 15 มี.ค 27	ข้อ1,3,5 C		ข้อ4,9 E		ข้อ2,7,8 E		ข้อ6,10,11 C
ศุกร์ 16 มี.ค. 27	ข้อ1,3,5 E		ข้อ4,9 C				ข้อ6,10,11 E
เสาร์ 17 มี.ค 27	ข้อ 12 E,C						

ภาคผนวก จ .

การหาความ เชื่อมั่นของแบบสำรวจ เกณฑ์พิจารณาเชิงจริยธรรม

ตารางแสดงการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรม

คุณลักษณะของพฤติกรรม	ผู้สังเกต		ร้อยละ คนที่ 1	ร้อยละ คนที่ 2	ร้อยละความ แตกต่าง
	คนที่ 1	คนที่ 2			
1	15	16	7.43	8.86	1.43
2	20	20	9.90	9.86	.04
3	19	20	9.40	9.86	.46
4	15	15	7.43	7.38	.05
5	20	20	9.90	9.85	.04
6	20	20	9.90	9.85	.04
7	16	15	7.92	7.38	.54
8	15	15	7.43	7.38	.05
9	16	14	7.92	6.89	.03
10	14	16	6.93	7.89	.96
11	15	14	7.43	6.89	.54
12	17	16	8.41	7.89	.52
รวม	202	203	100	100	4.74

$$P_o = 1.00 - 0.047 = 0.953$$

$$P_e = (.099)^2 + (.094) = 0.18637$$

$$\text{Reliability} = \frac{0.953 - 0.18637}{1.00 - 0.18637} = \frac{0.76663}{0.81363} = .941074$$

แบบสังเกตพฤติกรรมเชิงจริยธรรมมีค่าความเชื่อมั่น = 95